

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

14. KONGRE SİYASİ RAPORU

DEVRİMCİ GÖREVLER İÇİN DERİNLEŞME

DERİNLEŞEREK DEVRİM ve SOSYALİZME...

A. Giriş

Türkiye Komünist Partisi'nin 14. Kongresi'nin görüş ve onayına sunulan bu belge, bir dizi toplantının ardından, 15 Mayıs 2024 tarihinde yazılmaya başlandı. 7-8 Eylül'de gerçekleşen 14. Kongre Türkiye Toplantısına dek kapsamlı bir tartışma ve değerlendirme sürecinden geçti. İlk olarak partinin ilgili merkezi kurullarıyla paylaşılarak değerlendirildi. Gelen öneriler doğrultusunda gözden geçirilen rapor Haziran ayında parti örgütlerine iletildi. Ardından TKP üye ve gönüllülerinden gelen çok sayıda yazılı katkıdan ve tüm TKP örgütlerinin dahil olduğu siyasi rapor toplantılarının tutanaklarından süzülen öneriler doğrultusunda üzerinde değişiklikler yapıldı ve delegelere sunuldu. Okuduğunuz rapor nihai halini delegelerinin katılımıyla gerçekleşen 14. Kongre Türkiye Toplantısındaki katkılarla aldı.

Raporun yayınlandığı tarih itibarıyla 31 Mart yerel seçim sonuçlarının yarattığı sarsıntının etkileri tüm siyasi mecralarda sürmektedir. Devlet ve AKP'nin farklı kanatları arasındaki mücadelede sürekli yeni sayfalar açılmaktadır. AKP iktidarının büyük sermayenin isteği doğrultusunda şekillendirdiği ekonomik politikalar emekçi halkın yaşamını tarifsiz ölçüde zorlaştıran unsurlarla güçlendirilmektedir.

İsrail'in Gazze'deki katliamı hız kesmeden devam etmekte, Ukrayna'daki savaş yalnız cephede değil iki ülkenin yönetiminde her gün-her saat yeni bir tablo ortaya çıkarmakta, Suriye'den başlayarak sınırdaş olduğumuz Irak, İran, Ermenistan ve Gürcistan'da yeni patlamalara gebe sıcak gelişmeler yaşanmaktadır.

Bu metin Kongre'de onaylanıp kamuoyunun bilgi ve değerlendirmesine sunulduktan bir süre sonra bu başlıkların bir bölümünde yeniden değerlendirmeyi gerekli kılacak olayların tetiklenmesi şaşırtıcı olmayacaktır. Raporda yer vermediğimiz kimi konuların hızlı bir biçimde gündemin zirvesine yerleşmesi de olasıdır.

Kendini ciddiye alan, önemseyen, ülke ve dünyayı değiştirme iddiasıyla hareket eden devrimci bir partiyi geçtik, hiçbir düşünce ya da araştırma merkezi böyle bir ortamda a'dan z'ye her alanı kucaklayan ve kritik başlıkları bu geniş kapsamın içinde soğutan bütünlüklü bir rapor hazırlamaya yeltenmez.

Kendimizi ciddiye alıyor, önemsiyor, ülke ve dünyayı değiştirme iddiasıyla hareket ediyoruz.

Yakın geçmişi Marksizm-Leninizmin yol göstericiliğinde ve belli bir bütünlükle değerlendirdikten sonra, gelecek için temel bazı öngörülerde bulunup görevler çıkarmak, kongre süreçlerinde yaygın kabul gören, partimizin de geçmişte tercih ettiği bir yaklaşımdır. Bir süredir kongre ve konferanslarımızda bir ya da birkaç başlığa yoğunlaşmayı tercih etmemizin nedeni, başka şeyler bir yana, bu yaklaşımın verimsiz olmaya başladığına ilişkin kaygılardır. Toplumsal ve siyasal yaşamın önemli hiçbir alt başlığını dışarıda bırakmadan yapılandırılan yazılı metinlerin güncel gelişmelere direnç gösterip belli bir kalıcılık kazanabilmesi için içerikten giderek daha fazla fedakarlık edilmektedir.

Konunun bir boyutu, veri akışında 20. yüzyıl ile kıyaslanamayacak bir artışla karşı karşıya kalmamızdır. Marksizm asli meselelerle tali meseleleri ayırştırmak ve somut ne kadar karmaşık olursa olsun, mevcut nesnellikten ufuk açıcı sonuçlar çıkarmak için bize oldukça güçlü bir yöntem sunuyor. Buna rağmen enformasyonun gerçeklik üzerindeki etkisi kimi örneklerde tahrip edici boyutlara çıkmakta ve işçi sınıfının kurtuluşu için mücadelede önemsiz-gereksiz bir ayrıntı olarak görülebilecek kimi başlıklar siyasal ve ideolojik dinamikler üzerinde büyük etkide bulunmaktadır.

Ancak asıl mesele, Sovyetler Birliği'nin üzülmesini takip eden dönemle birlikte ortaya çıkan belirsizliklerin artarak sürmesi ve dünyanın yeni bir dengeye kavuşmak yerine kaotik bir iklimin içinde sürüklenmesidir. Bu iklimin en belirgin özelliği, hem uluslararası hem de ulusal ölçeklerde hesaba katılması gereken aktör sayısındaki artıştır. Hesaba katılması gereken her yeni aktör, birbiriyle etkileşime giren, sürtünen ya da çatışan vektörlerin sayısında da artış anlamına geliyor.

Kapitalizmin mezar kazıcısı işçi sınıfı aynı zamanda onu fiilen sınırlayan, hatta regüle eden bir gttr. Proletaryanın burjuvaziye çeki düzen vermek gibi bir misyonu olmasa da, emek ile sermaye arasındaki mücadele kimi kesitlerde sömürücü sınıfları dizginler. SSCB'nin yıkılışının ardından dünya lğinde işçi sınıfının baskısı azaldıkça kapitalizm daha kuralsız işlemeye başlamakla kalmamış, aynı zamanda tek tek ülkelerde ve uluslararası alanda sistem içi çelişkiler de daha kontrolsüz hale gelmiştir. Hesaba katmamız gereken aktörlerin sayısındaki artış, etkili bir işçi sınıfının burjuva diktatörlüğüne karşı mücadeleyi sadeleştirdiği gerçeği ile birlikte ele alınmalıdır. Bu mücadelenin geçici de olsa enerji yitirmesi, emperyalist-kapitalist sistem içindeki unsurların ortak düşmanları olan işçi sınıfına karşı birleşme alışkanlığını belli ölçülerde değiştirip zayıflatmıştır.

Bu koşullarda dünyayı anlama ve yorumlama görevimizin onu değiştirme irademize g verebilmesi için gerçekliğin hangi noktalarına odaklanacağımız her zamankinden daha büyük bir önem taşıyor. Bir devrimci özne olarak partimiz için başat kriter, yıkmakla yükümlü olduğumuz düzenin işçi sınıfının müdahalelerine açık zayıf noktaları olmalıdır. Bugün işçi sınıfının bu tür müdahaleler için gerekli enerjiden yoksun olması bu kriteri geriye çekmek için hiç de bir gerekçe oluşurmuyor. Işçi sınıfının bu noktaların dışında bir düzlemde enerji biriktirebileceğine ilişkin beklentiler, sınıflar mücadelesinin tarihinin bize öğrettikleriyle açık bir çelişki içindedir.

Kapitalist dünyanın bugününe damga vuran savaşlar, siyasi ve ideolojik istikrarsızlık, hegemonya krizi, gler, ırkçılık, dincilik ve emekçi kitlelerin hızla yoksullaşması gibi olguların ele alınışında reformist bir bakış açısı ile devrimci bir bakış açısı arasında ciddi farklar vardır. Bu farklar yalnızca “görev tanımı”nda değil aynı zamanda meselenin tarifi aşamasında da kendini hissettirir.

Herhangi bir “bütün”den değil belli bir stratejinin prizmasından geçirilmiş ve bu anlamda kritik parçalara ayrıştırılabilen bir “bütün”den hareket etmek durumundayız. Bu anlamda Kongre’de tartışılıp bağlanması için hazırladığımız bu temel belgeyle, ne bugünün gerçekliğine ilişkin bir tamamlanmış katalog sunuyoruz ne de gündemimizde olan bir ya da birkaç başlıkla sınırlanan “tematik” bir değerlendirmeyi paylaşıyoruz. 14. Kongre metni, partimizde “biz ne yapıyoruz” sorusunu soran herkesin gereksindiği stratejik unsurları barındırıyor. 2024 yılında bizim açımızdan en yaşamsal olan soruların belirlenmesi ve yanıtlanması başlı başına bir stratejik tercih olarak görülmelidir. Oradan başlıyor ve yol haritamızı bu tercihler doğrultusunda güncelliyoruz.

B. 7 Ekim sonrası Filistin direnişi ve İsrail saldırganlığı

Durum

1. Filistin tarafından Hamas’ın öncülüğünde 7 Ekim’de İsrail’e karşı düzenlenen saldırı diz çökmeye zorlanan ve giderek yok edilmeye çalışılan bir halkın direncine ve yaratıcılığına örnek olarak görülmelidir. Operasyona bazı devletlerin istihbarat sağlama ya da lojistik destek verme olasılığı bu gerçeği değiştirmiyor. Şimdiye kadar kanıtlarla desteklenmeyen bu olasılık bir yana, Filistinlilerin kısıtlı olanaklarla ve kuşatma koşullarında gerçekleştirdiği operasyon, kutsallıklar adına her tür adaletsizliği, yalanı ve barbarlığı meşru gören kibirli İsrail devletini çaresizlik içinde bırakmıştır.
2. Operasyon sırasında ölenler arasında sivillerin olduğu, Hamas militanlarının bu konuda pek seçici davranmadığı ne kadar açıksa, ölen İsrail vatandaşlarının bir bölümünün İsrail ordu ve polisi tarafından vurulduğu da o ölçüde açık bir gerçektir. Operasyonun yapıldığı yerleşimler, İsrail’in Filistin halkına karşı işlediği suçlara her gün tanıklık edilen, “sivil” bir yaşamın sürdürülmesinin ancak ahlaki bir çöküntü ile mümkün olduğu bir bölgededir. Ayrıca İsrail devletinin saldırganlığı, bu ülkenin vatandaşlarının tamamı açısından bir muhasebeyi zorunlu kılan boyutlara ulaşmış durumdadır.
3. İsrail’in 7 Ekim’in hemen ardından Gazze’de başlattığı ve kısa süre içinde ölçsüz bir katliama dönüşen saldırının boyutlarına işaret ederek 7 Ekim operasyonunu mahkum edenlerin anlamadığı, Filistinliler açısından uzun bir süredir ölüm ile yaşam arasındaki sınırın belirgin olmaktan çıktığıdır. Bir bütün olarak Filistin ama özellikle Gazze, hiçbir kuralın olmadığı ve Filistinlilerin her gün öldürüldüğü bir hapishane durumundadır. Ancak burada asıl mahkum edilmesi gereken, egemen sınıfların “intikam”ı gerekçe gösterilerek teslimiyetin teorikleştirilmesi girişimleridir. İsrail devletinin Filistinlilere karşı zalimce bir saldırıya girişeceğinden kimsenin kuşkusu yoktu. Ancak Filistin direnişinin sapanlı çocuklarla sembolize olan, askeri değeri son derece sınırlı eylemlerden ibaret olmasını isteyenler tarihte işgal güçlerine karşı direnişin her zaman bu ikilemle karşı karşıya kaldığını bilmelidir. İkinci Dünya Savaşı’nda, işgalci Nazilerin Prag Valisi Reinhard Heydrich’in İngiliz destekli Çek direnişçiler tarafından öldürülmesinin ya da üst düzey Nazi subayı Wilhelm Kube’nin Minsk’te Sovyet partizanlarınca bertaraf edilmesinin ardından binlerce sivil rasgele kurşuna dizildi. Benzer birçok olay var insanlık tarihinde. Mevcut güç dengesini ve doğabilecek sonuçları hiç hesaba katmadan hareket etmek aptallara, bedel ödememek adına boyun eğmek korkaklara özgüdür.

4. Hamas'ın eyleminin bütün sonuçlarını konuşmak için henüz erken. On binlerce Filistinli katledilmiştir, bu insanlığın ve özellikle dünya devrimcilerinin engel olamadığı çok ama çok ağır bir bedeldir. Ancak terazinin öbür tarafına da bakmak gerekir. 7 Ekim günü İsrail devletinin itibarsızlaşmasının çok ötesinde bir sürecin önü açılmıştır. İsrail Hamas'a yanıt vereceğim derken büyük bir hızla meşruiyet kaybetmekte ve kendisiyle birlikte, parçası olduğu ve ABD'nin başını çektiği emperyalist bloku benzersiz bir ahlaki sorgulamayla karşı karşıya bırakmaktadır. Ayrıca Filistin direnişinin askeri açıdan kırıldığına dair bir belirti de henüz bulunmamaktadır. İsrail saldırganlığının, silahlı bir güç olmanın ötesinde ciddi bir toplumsal-siyasal aktör olan Hamas'tan ziyade İsrail devletini bazı açılardan zayıflattığı söylenebilir.

5. 7 Ekim'den bu yana hem Gazze hem de İsrail'in ordu ve yasadışı Yahudi yerleşimci karakolları ile taciz ve şiddeti artırdığı Batı Şeria'da Hamas'a desteğin büyümüş olması, Filistinlilerin de 7 Ekim operasyonunun tarihsel sonuçlarının farkında olduğunu göstermektedir. Yolsuzluklar ve uluslararası dengelerin çürüttüğü Filistin yönetiminden farklı olarak Gazze'de dayanışmayı gözetan bir idari tarz yerleştiren Hamas, kendi ideolojik ve sınıfsal karakterinden bağımsız bir biçimde, yoksul Filistinlilerin hamisi durumuna yükselirken İsrail saldırganlığına kafa tutan temel güç olmayı da becerdi. Mevcut ideolojik arka planı itibarıyla başka koşullar ya da konjonktürde karşı-devrimci bir örgüt olabilecek Hamas'ı bugün bir direniş örgütü olarak adlandırmamız bu anlamda yadırganmamalıdır. Tarihte kendi iç dinamikleri açısından çok büyük bir değişim göstermeyen birçok siyasi hareket ya da kişi, daha geniş bir bakış açısıyla devrim ve karşı-devrim veya meşru ve gayri-meşru arasında salınmıştır. Söz gelimi Irak'ta ABD işgali öncesi en hafif deyişle halk düşmanı bir zorba diye tanımlanabilecek Saddam Hüseyin'in işgal sonrasında yarattığı sempati bizleri de içine alan bir duygusallıkla ilişkili değildir. Komünistler işgale karşı mücadelenin büyük bir tarihsel meşruiyet kaynağı olduğunu bilecek ölçüde yurtseverdir. Bununla birlikte, bugün Filistin'de ve uluslararası kamuoyu nezdinde direnişin önde gelen gücü olarak beliren Hamas'ın yakın gelecekte gerici ve karşı-devrimci bir konumlanışa yerleşebileceği de açıktır. Böyle bir değişim Filistin'in iç dinamiklerine, Filistin devrimci hareketinin gelişimine, emperyalist ülkelerin ve İsrail'in hamlelerine ve Hamas'ın üzerinde büyük etkisi olan İran'ın tercihlerine bağlı olacaktır.

6. Hamas'ın bugün bir direniş örgütü olduğu konusunda hiçbir tereddüt göstermeyen TKP'nin Filistin direnişinde hegemonyanın İslamcı örgütlerde olmasından hoşnut olmadığını söylemeye gerek yoktur. Filistin direnişinin iç dengelerinin bu doğrultuda değişim geçirmesinin bir dizi nedeni bulunmaktadır. Partimiz bir yandan bugün Filistin'de sürmekte olan mücadeleye ve bu dolayısıyla Hamas'a siyasi destek verirken, diğer yandan Filistin'de devrimci damarın yeniden güçlenmesi ve başat unsur haline gelmesi için uluslararası ve bölgesel ölçekte çalışmalarını sürdürmektedir. Bu bağlamda Filistinli devrimci örgütlerin tamamının Hamas'la işbirliği içinde Gazze'deki direniş güçleri oranında katıldığı unutulmamalıdır.

7. AKP iktidarının Filistin politikası, İsrail'le çok yönlü ilişkiler (bütün söylem ve kararlara rağmen) açısından ne kadar ikiye bölünmüşse, Hamas ve benzeri örgütlere verilen destek açısından o denli gerçektir. İslam coğrafyasında dinci hareketler üzerinde büyük bir rekabet sürmektedir. Ancak bu rekabet, siyasal İslamın farklı kollarının aralarındaki akrabalık ilişkisini ve aynı toplumsallıklara hitap ettikleri gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır. AKP'nin Filistin sorununu İslam coğrafyasında ağırlık kazanmak için bir manivela olarak gördüğü gerçeği, bizi ancak bu akrabalık teslim edildiği sürece sağlıklı bir sonuca götürecektir. Sözünü ettiğimiz pragmatizm aslında bölgedeki bütün İslamcı aktörler için geçerlidir. Bu aktörlerin bir bölümü Filistin direnişiyle mesafelenmiş, bir bölümü ise tıpkı Hamas gibi İsrail'le olan mücadeleyi ABD ve onun müttefikleri tarafından tanınma, muhatap alınma ve bölgede ortak haline gelme hedefiyle yürütmektedir. Bu açıdan

AKP'nin özellikle "Arap Baharı" sürecinde iyice belirgin hale gelen "Müslüman Kardeşleri ABD'ye pazarlama" stratejisinin özünde köklü bir değişiklik olmamıştır. Şu anda İsrail'in çıkarları pahasına Ortadoğu'da ilişkilerini radikal bir biçimde gözden geçirmesi mümkün olmayan ABD ve onun Avrupalı müttefiklerinin, İsrail merkezli politikaların Ortadoğu'da kendilerini zora soktuğunun daha fazla farkına varmaya başladığı söylenebilir. Hamas'ın saldırısının zamanlaması ve gidişatı, bu "pazarlıkçı" tutum açısından da avantajlı bir tablo ortaya çıkarmıştır.

8. ABD ve müttefiklerinin kendi ülkelerindeki kamuoyunda yaygın tepki uyandırmayı göze alarak İsrail'e verdikleri açık destek, Filistin sorununun sınıfsal karakterinden kaynaklanmaktadır. Bütün dünyada kendisini Yahudi olarak tanımlayan 15 milyon civarı insanın (bunlara kendilerini gizleyenleri dahil etsek bile) büyük güçlerin politikalarını bu kadar fazla belirleyebilmesini ne komplo teorileri ile ne de Yahudilerin tarih boyunca insanlığa kültür, sanat, bilim ve düşünce alanında kattıklarıyla açıklayabiliriz. Yahudiler süreç içinde proleter karakteri zayıf bir ulusa dönüşmüştür. Siyonist politikaların taşıyıcısı olan İsrail'de işçi sınıfının ağırlıklı bölmesi, nüfusun beşte birini oluşturan Filistinli Araplardır. Yahudilerin ABD başta olmak üzere (Türkiye dahil) birçok ülkede sermaye sınıfının içinde hatırı sayılır bir ağırlığı bulunmaktadır. Toplamda Yahudilere yakın bir nüfusa sahip olan Filistinlilerin dünya ekonomisinde böyle bir ağırlığın yanından dahi geçmediği ortadadır. Tersine, Filistin'e renk veren, zengin ve mülk sahibi Filistinli aileler, sayısı sınırlı Filistinli kapitalistler ya da yolsuzluklarla semiren bürokratlar değil, emekçi halktır. Bugün ABD'de Filistin direnişine dönük toplumsal destek artarken, mülk sahibi sınıfların İsrail yanlısı lobi faaliyetlerine hız kazandırması, sermaye sınıfı içindeki Yahudi ağırlığı kadar, sınıfsal bir güdünün de ürünüdür. Bu anlamda İsrail'e emperyalist ülkelerden gelen desteği dinsel ya da etnik nedenlerle izah etmek yanlıştır. Bugün karşı karşıya olduğumuz bu gerçek, tarih boyunca Yahudi işçi ve aydınlarının birçok ülkede devrimci düşünce ve hareketin ortaya çıkışına ve gelişimine yaptığı muazzam katkıyı hiçbir biçimde değersizleştirmez; farklı coğrafyalarda sömürülen Yahudi emekçiler, uluslararası sermayenin suçlarına hiçbir biçimde ortak edilemez.

9. Filistin mücadelesinin devrimci, komünist bir perspektifle ileriye çekilmesi ancak bu sınıfsal temeli kavrayan müdahalelerle mümkündür. İsrail gibi dinsel temellerde biçimlenmiş bir devlete karşı ulusal kurtuluş alanına sıkışan ve Filistin sorununun sınıfsal karakterini göz ardı eden bir mücadelenin yine dinsel bir karakter kazanması şaşırtıcı değildir. Musevilerle Müslümanlar arasındaki bir mücadeleden "sağlıklı" bir sonucun çıkmayacağı, tersine bunun tarafları köktendinci ideolojilere mahkum edeceği ortadadır. Bu anlamda nesnel olarak Filistin sorununun sınıfsal bir biçimde ele alınması için koşullar iyice olgunlaşmışken, dünyada ve bölgede işçi hareketinin görece zayıfladığı bir dönemden geçmemiz sonuç alınmasını zorlaştırmaktadır.

10. Devrimci hareketlerin demokrasi, barış, bağımsızlık, laiklik gibi yaşamsal başlıkların baskısıyla minimalist pozisyonlara çekilip sosyalizmin güncelliğinden uzak durması İslamcı hareketlerin öne çıkmasına yardımcı olmuştur. İronik bir biçimde devrimciler zayıflayıp dinci ya da etnik hareketlerin ağırlığı arttıkça bu tercih daha da güçlenmiştir. Oysa Ortadoğu coğrafyasında yoksul kitlelerin bölünmüşlüğüne son verecek, dolayısıyla onları sonu gelmeyen savaş ve çatışmalardan uzaklaştıracak biricik strateji sosyalist iktidar perspektifidir. Etnik ve dinsel kimliklerin üzerine çıkıp onları önemsizleştirecek olan, sınıflar arası işbirliği ve uzlaşma kültürü değil, sınıfsal kutuplaşmadır.

11. Bazı burjuva devletlerinin birbiri ardına koşulsuz İsrail desteğinden vazgeçerek Filistin konusunda daha hakkaniyetli bir tutum almasının bir vicdani sorgulamanın ürünü olmadığı açıktır.

Bu ülkelerde kamuoyu baskısının bu değişimin tek nedeni olmadığı bilinmelidir. Birçok Avrupa ülkesi, önümüzdeki dönem Filistin’de ve onun dolayısıyla Arap coğrafyasında ekonomik-siyasi etki sahibi olmak için fırsat yaratma peşindedir. Bu tutum değişikliğinin bölge halklarında yeni bir yanılısma ve iyimserlik konusu olmaması için çaba harcanmalıdır.

Görev tanımı

12. Türkiye Komünist Partisi, dinsel ideolojilerin ve etnik kimliklerin derin yoksulluğu, emperyalist saldırganlığı ve sınıf çelişkilerini örttüğü Ortadoğu’da devrimci güçlerin toparlanmasına katkı koymak için şimdiye kadarkinin çok ötesine geçen bir çaba içine girer. Bu görev enternasyonalizmin genel yükümlülüklerinden ibaret olmayan gerekçelerle tanımlanır. Türkiye kapitalizminin özellikle AKP’li yıllarda artan bölgesel etkisi, bu etkinin Yeni-Osmanlıcılık olarak tanımladığımız ideolojik-siyasal açılımla el ele yürümesi Türkiye’nin komünistlerine özel sorumluluklar yükler. Yalnızca İslamcı siyasi hareketler değil, önemli bütün toplumsal-siyasal güçler üzerinde kaçınılmaz ve karmaşık izdüşümü olan bu etkinin hem bütün boyutlarıyla anlaşılması hem de bölge gericiliğine, emperyalist saldırganlığa ve sömürücü sınıflara karşı mücadelede sağlıklı bir ideolojik zemin yaratılması Türkiye içindeki yükümlülüklerimiz açısından da yaşamsaldır.

13. Türkiye Komünist Partisi, bu görevi bölgenin en gelişkin işçi sınıflarından birine sahip ülkelerden birisinde mücadele etmenin sorumluluğu ile yerine getirir. Türkiye’nin öneminin bilincinde olmak, bölgedeki diğer dost güçlere karşı kibirli ya da üstten bir bakış açısını hiçbir biçimde meşru kılmaz. TKP, seçimler gibi bazı göstergeler açısından görece “zayıf” bir görüntü verdiği için değil, komünist ahlak öyle gerektirdiği için uluslararası alanda kurduğu bütün ilişkilerde yapıcı ve mütevazı bir duruş sergiler. Ancak Ortadoğu söz konusu olduğunda daha fazlası söylenebilir. Ortadoğu işgaller, darbeler, katliamlar, savaşlar, göçler coğrafyasıdır. Bu coğrafyada her devrimci özne büyük zorlukların, karmaşık görevlerin, benzersiz trajedilerin içinden geçmiştir. Emperyalist barbarlığın bütün ağırlığı bu coğrafyaya çökmüş, yoksul halklar soluk almaksızın karanlığın bin bir çeşidiyle karşı karşıya kalmıştır. Eleştirel bir bakışı ve Marksizm-Leninizmin temellerini savunmayı bir an olsun ihmal etmeden burjuvaziye, emperyalizme, gericiliğe bilerek hizmet edenler dışında kalan tüm ilerici-devrimci güçlerle sağlıklı ve sabırlı bir iletişim için kanallar açarak ortam oluşturmak zorunludur. Başka bölgeler bir yana, Ortadoğu, devrimci komünist bir çizginin kendi göbeğini kesip diğer ilerici güçlerden mutlak bir ayrılmaya yönelmesi için uygun koşullara sahip değildir. Bunun yerine sağlıklı bir iletişim, tartışma, dayanışma zemini yaratmak ve komünist hareketi bu zeminde kuvvetlendirmek gerekir. Parti bu doğrultuda adımlar atar.

14. Filistin gündemi Ortadoğu’da devrimciler arasındaki iletişimin güçlenmesi için uygun bir kanal olarak değerlendirilir. TKP elindeki olanaklar ölçüsünde bölgede devrimci güçler arasındaki etkileşimi güçlendirmek için toplantılara, konferanslara ev sahipliği yapar, yayıncılık ve habercilik faaliyetlerinde bölgeye daha geniş bir yer verir. Başta Arapça olmak üzere bölge dillerine vakıf yoldaşlarımızın sayısının artması ve Ortadoğu ülkelerine ilişkin partili uzmanlar yetiştirilmesi doğrultusunda adım atılır. Filistin ve İsrail’den dost parti temsilcileri Türkiye’ye davet edilerek çeşitli etkinlikler düzenlenir.

15. Türkiye Komünist Partisi Türkiye’de bulunan Filistinlilerle iletişim ve dayanışmayı artırmak için araçlar geliştirir. Onlara karşılaştıkları hukuki, ekonomik ve sosyal zorlukların aşılmasında

yardımcı olur. Semt evlerinde ve çeşitli etkinlik ve eylemlerde Filistin halkıyla dayanışma gündemine Türkiye'deki Filistinlileri daha fazla katar.

16. TKP Siyonist ideolojinin etkisinden ve giderek soykırıma dönüşmeye başlayan İsrail saldırganlığının ahlaki sorumluluğundan kurtulmaları için Türkiye Yahudilerini etkileyecek siyasi, ideolojik ve kültürel müdahalelerde bulunur. Yahudi sermayesinin lobi faaliyetlerini yakından takip eder. İsrail devletinin 7 Ekim'de ortaya çıkan ve solu da içine alan geniş toplumsal kesimlerde etkili olan propagandasının kaynaklarını ve ajanlarını tespit ederek, onlara karşı halkı aydınlatma ve uyarı görevini yerine getirir. Bunun yanı sıra, Türkiye'de Yahudilerin hedef haline getirilmesine ve anti-Semitizme karşı koyar.

17. Başka birçok komünist parti gibi TKP, 1967 sınırlarını ve Filistin'in başkenti olarak Doğu Kudüs'ü tanıyan iki devletli çözümü savunmakla birlikte Filistinli emekçiler için nihai kurtuluş anlamına gelmeyen bu çözümü mutlaklaştırmaz. Filistin direnişinin seyri ve başarıları, bölgedeki sınıf hareketinin gelişimi ve uluslararası dengeler, başka öncelik ya da hedefleri gündeme getirebilir. Bu anlamda Türkiye Komünist Partisi, çok zor koşullarda olağanüstü değerli bir mücadele yürüten İsraili komünistlere her zaman büyük saygı ve önem verirken, giderek sadece ve sadece bir barbarlıktan ibaret hale gelen ve bütün dünya için hem bir çürüme hem de bir varoluş sorununa dönüşen İsrail devletinin var olma hakkının belli koşullarda sorgulanabileceğini hesaba katar.

18. TKP, bütün bu değerlendirme, yaklaşım ve görevlerin ötesinde, Filistin halkıyla dayanışmayı güçlendirmek, bu dayanışmaya devrimci bir içerik kazandırmakla yükümlüdür.

C. Ukrayna'daki savaşın gölgesinde Türk dış politikası

Durum

1. Ukrayna'da sürmekte olan savaş emperyalist sistem içi çelişki ve çatışmaların yeni bir evresi olarak görülmelidir. ABD'nin, hegemonyasının ekonomik ve siyasi açıdan aşınmasına çare olarak, peşine müttefiklerini de takıp dünyanın değişik noktalarına yapmakta olduğu askeri/siyasi müdahalelerin tamamı farklı aktörlerin direnci ile karşılaşmaktadır. Bu direnci yalnızca "etki-tepki" bağlamında değerlendirip ABD saldırganlığına karşı meşru savunma sınırlarında görmek emperyalist-kapitalist sistemin mantığını kavrayamamak anlamına gelir. Günümüzde yaşanan çatışmaları ABD emperyalizminin saldırganlığı karşısında emekçi kitlelerin ve ezilen halkların geçmişten bugüne gelen karşı koyuşu ve kazanmış olduğu başarıların bir uzantısı olarak görmek de büyük kolaycılıktır. Devrimci bir konumlanış ve karşı koyuşun emperyalistler açısından yarattığı sorunlar ile emperyalist sistem içindeki rekabetin yol açtığı gerilim ve çatışmalar birbiriyle etkileşim halinde olsalar bile, tamamen farklı temellerde gelişirler.

2. Bugün Ukrayna'da yaşanmakta olan çatışmaların başlangıç noktası Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasıyla sonuçlanan karşı-devrimdir. Farklı ulus ve etnik toplulukların eşitlik, kardeşlik ve barış içinde ortak bir Sovyet toplumu yarattığı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni (SSCB) oluşturan 15 Cumhuriyet arasındaki ilişkileri düzenleyen ilkelerle SSCB'nin sosyalist karakteri birbirinden ayrıştırılamaz. 1917 Ekim Devrimi'nden sonra ulusal sorunun çözümü için uygulamaya konan ve zamanla olgunlaşan politikalar yalnızca işçi sınıfının iktidarda olduğu ve merkezi planlamanın geçerli olduğu bir toplumsal-siyasal düzende başarılı olabilirdi. Bu anlamda SSCB'nin

dağılma sürecinde ortaya çıkan sorunlardan Bolşevikleri ve Sovyet dönemini sorumlu tutanların Ukraynalıların ayrı bir ulus olup olmadığını dahi tartışmaya açması, bu çarpıtmanın yalnızca siyasi değil, ideolojik bir boyutu da olduğunun kanıtıdır. Uluslar etnik bazı özelliklere dayanan ayrımlarla değil, tarihsel gelişim içinde karmaşık ekonomik, kültürel, siyasi dinamiklerin ürünü olarak ortaya çıkarlar.

3. SSCB'nin dağılması, Rusya'nın merkezinde durduğu çok uluslu bir devletin ortadan kalkmasına indirgenemez. SSCB'nin dağılması, geniş bir coğrafyada sınıfsız-sömürsüz bir toplumun kuruluşu için insanlığın bugüne kadar ulaştığı en önemli kazanımın yitirilmesi anlamına gelmektedir. Bu açıdan, bugünkü kapitalist Rusya Federasyonu'nun SSCB'nin mirasçısı gibi hareket etmesinin maddi sınırları olduğu ortadadır. Sovyetlersiz ve sosyalizmsiz bir SSCB olmaz ve hiçbir demagoji böyle bir SSCB algısı yaratamaz. 1917 Ekim Devrimi'nin Rus proletaryasının öncülüğünde gerçekleşmesi, Rusya'nın Sovyetler Birliği'nin hemen bütün kriterler açısından en önemli cumhuriyeti olması, devrimden sonra ve özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında karşı devrimci unsurlara yataklık açısından, başta Ukrayna olmak üzere, bazı Cumhuriyetlerin özellikle öne çıkması bir şey değiştirmez. SSCB'nin mirası açısından Rusya ile Ukrayna arasında son tahlilde bir fark bulunmamaktadır.

4. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan “bağımsız” ülkelerden biri olarak Rusya Federasyonu egemen bir ülke olarak kabul görmeyi ne kadar hak ediyorsa Ukrayna da o kadar hak etmektedir. 1991’de nihai sonuçlarına kavuşan karşı-devrimden sonra ortaya çıkan yeni siyasi birimlere ilişkin yaklaşımımız, Sovyetler Birliği’ni yeniden restore edecek devrimci bir sınıf hareketinin ağırlık koymadığı ölçüde ahlaki bir pozisyon olarak kalmaya mahkumdur. Sovyetler Birliği ve Avrupa’daki sosyalist ülkeler yıkılmış ve bu coğrafyada çok sayıda kapitalist devlet ortaya çıkmıştır. Bugün Sovyet topraklarında ya da Yugoslavya’daki siyasi birimleri meşru ya da gayri-meşru diye tasnif etmeye kalkmak anlamsızdır. Bu anlamda Rusya yönetiminin ayrı bir Ukrayna devleti gerçekliğinin olmadığı iddiasının herhangi bir karşılığı bulunmamaktadır.

5. 2014’te Ukrayna’da gerçekleşen “renkli devrimle” birlikte yaşanan gelişmelerin bugünkü savaşa giden yolu açtığı bir gerçektir. Bu tarihten sonra Ukrayna, köklerini hem 1917 sonrasındaki iç savaşta hem de İkinci Dünya Savaşı’ndaki Alman işgalinde bulacağımız faşist hareketlerin bütünüyle özgürleştiği bir döneme girmiştir. Rusya’nın kuşatılması planının bir parçası olarak NATO tarafından yönetilen bu hamle, 1991’deki karşı devrimin ve sonrasında ardı ardına gelen hükümetlerin yol açtığı kesintisiz çürümenin yarattığı iklimden yararlanmıştır. Bu anlamda Ukrayna’da 2014 öncesi döneme öykünüp o dönemi olumlamanın hiçbir anlamı bulunmamaktadır. Tam tersine, yaşananlar kapitalizmin huzur, barış, kardeşlik, istikrar, adalet gibi kavramlarla yan yana gelemeyeceğinin açık bir kanıtıdır. Ukrayna’da 2014 yılında, bir kez daha karşı-devrimci bir darbe ile nihayete eren karışıklıklar, örgütlü bir işçi sınıfı tarafından devrimci bir iktidarla sonuçlandırılabilir köklü bir krizin ürünüydü. Bu krizin ABD ve müttefikleri tarafından değerlendirilmiş olması, krizin kaynaklarına ilişkin bir yanılısamaya yol açmamalıdır.

6. Kırım’ın 2014’te Rusya tarafından ilhakının NATO’nun hamlesine meşru bir yanıt olduğu tezi, Rusya Federasyonu’ndaki egemen sınıfın karakteri ve bu sınıfın 1991’le birlikte SSCB’nin tarihsel kazanımlarının yok edilmesindeki kesintisiz sorumluluğu nedeniyle sorgulanmalıdır. Ancak bu ilhakın, emperyalist bir yayılma pratiğine indirgenmesi de doğru değildir. Belirttiğimiz gibi, SSCB’nin sosyalist karakteri, bağlı Cumhuriyetlerin sınırlarının biçimlendirilmesinde, başka koşullarda sorun yaratabilecek tercihlere izin vermiştir. Sovyetler Birliği’nin dağılmasının ardından arka arkaya sınır ihtilaflarının belirmesi ve Azerbaycan-Ermenistan örneğinde olduğu gibi bu

ihtilafların birden fazla kez savaşa yol açması, SSCB’de ulusal sorunun çözümündeki düzenlemelerin değil, kapitalizmin irrasyonelliğinin ürünüdür. Bu artçı sarsıntıları sadece emperyalist çıkar çatışmaları ile açıklamak, SSCB’nin uluslararası alanda kapladığı yeri ve onun ortadan kalkması ile ortaya çıkan boşluğu hafife almak anlamına gelir. Bugün başta Rusya olmak üzere, eski Sovyet Cumhuriyetleri’nin taraf olduğu sınır anlaşmazlıkları, ulusal sorunu çözmüş SSCB’nin mirasının ulusal sorun üreten kapitalist ülkelere kalmış olmasından kaynaklanmaktadır.

7. TKP, Marksist-Leninist bir parti olarak, uluslararası alandaki gelişmeleri şablonlarla değil süreç analiziyle değerlendirir. Bu anlamda 1991’den sonra Rusya Federasyonu’nun iç dinamiklerinde SSCB’den kaynaklanan özgünlükleri hesaba katar. Rusya Federasyonu diğer kapitalist ülkelere farklı olarak, kamu mülkiyetinin hızla tasfiye edilmesi üzerine kurulmuştur. SSCB’de 1991 öncesinde meta ekonomisinin var olması ve giderek genişlemesi, bu gerçeği değiştirmez. Rusya’da kapitalizm kısa bir zaman aralığında güçlü ve hırslı bir burjuva sınıf yaratırken o sınıfın ufku ABD ve Avrupalı emperyalistlerin Rusya’ya uluslararası alanda yer açması ve bu yerin yaratacağı imkanlarla sınırlıydı. NATO ülkelerinin bu beklentiyi boşa çıkarması, onların kötü niyeti ya da ikiyüzlülüğü ile değil emperyalizmin doğası ile açıklanmalıdır. Benzer bir biçimde Rusya büyüklüğünde ve benzersiz kaynaklara sahip bir kapitalist ülkenin ABD ve müttefiklerinin kendisi için çizdiği sınırları uzun süre kabullenmesi de mümkün değildi. Sermaye genişlemeden yapamaz, tekelci aşamada yayılmaya yönelmeyen bir kapitalizm olamaz. Dolayısıyla Rusya Federasyonu’nun dış politikası tek başına ABD ve NATO’nun saldırılarına karşı meşru savunma düzleminde ele alınamaz. ABD emperyalizminin hamlelerinin Rusya tarafından boşa çıkarılmaya çalışılmasından ne kadar söz edebiliyorsak, Rusya’nın kendisine yaratmak istediği etki alanının ABD ve müttefikleri tarafından sınırlandırılmaya çalışılmasından da o kadar söz edebiliriz.

8. Ukrayna’daki savaş bu denklemde yeni bir evre olarak görülebilir. NATO’nun doğuya doğru genişlemesinin başka şeyler bir yana, temelde Rusya’yı hedef aldığı açıktır. Rusya’nın Avrupa’da, Ortadoğu’da ve Afrika’da elde etmeye başladığı mevzilerin emperyalist hiyerarşi içinde çalkantı ve gerilimlere yol açmaması, hegemonya krizi on yıllardır süren ABD’nin bu gelişmeyi durdurmak istememesi düşünülemez bile. Rusya’nın bu mevzileri ekonomik, ticari araçlarla ve “barış” içinde elde etmeye başlamış olması da bir yerden sonra önemsizdir. Yeni pazarlar, yatırım alanları, ucuz işgücü, hammadde kaynakları, enerji yolları arayışı silahlı bir çatışmaya evrilme olasılığını her durumda içerir. Emperyalist sistem içindeki çatışmalarda tarafların her birinin kendi pozisyonunu meşru göstermek için mazeret ürettiği de ortadadır. Nazi Almanyası bile bir aşamaya kadar saldırganlığını gerekçelendirme gereksinimi duymuştur. Bu nedenle Rusya’nın Ukrayna topraklarını işgale varan eylemi için ileri sürdüğü nedenlerin haklı olup olmadığına dair bir değerlendirmenin öncesinde yapılması gereken, Rusya’da bugün sürmekte olan toplumsal düzen ve siyasi iktidarın temellerinin sorgulanmasıdır. Kapitalist sömürü, hiçbir yerde ama özellikle sosyalizmin 70 yılı aşkın bir süre damga vurduğu bir coğrafyada mazur görülemez. Bu sömürünün orman kanunlarının geçerli olduğu ve Sovyet halkının yarattığı zenginliklerinin vahşice yağmalandığı bir dönemden daha kontrollü ve devletin ağırlığının hissedildiği bir evreye geçmiş olması bu anlamda bir fark yaratmaz. Rus devletinin tarihsel gerçekleri eğip bükerek ve Rus toplumunun sosyalizm döneminin de katkısıyla güçlenen adanmışlık, fedakarlık, vatanseverlik gibi özelliklerinden yararlanarak önemsizleştirmeye çalıştığı mevcut sosyo-ekonomik düzen eşitsizlik, yoksulluk ve yolsuzlukların temeli olmaya devam etmektedir.

9. Rus silahlı güçlerinin Ukrayna’ya gerekçesiz ya da provoke olmadan girdiği iddiası bir başka çarpıtmadır. Tarihte birçok savaşta ilk kurşunu kimin attığı belirsizliğini korumuş, taraflar birbirini suçlamıştır. Gerçek olan şudur ki, NATO uzun bir süredir Polonya ve Ukrayna başta olmak üzere

birçok ülkeyi Rusya'yı sıkıştırmak ve kışkırtmak için etkili bir biçimde kullanmaktadır. Donbas ve Luhansk'ta 2014'ten itibaren tırmanan çatışmalar için de aynısı söylenebilir. ABD ve müttefiklerinin Rusya'yı kuşatmak için attığı adımlar ile Rusya'nın eski Sovyet Cumhuriyetleri'ni kendi kontrolünde tutma çabasının yarattığı gerilim Ukrayna'daki savaştan önce de (Gürcistan örneğinde olduğu gibi) sıcak çatışmaya yol açmıştı. Bütün bu olup bitenleri ülkelerin jeo-stratejik öncelikleri ve güvenlik kaygılarıyla açıklamak yetersizdir. Savaşların ve dış politika açılımlarının arka planında son tahlilde farklı sermaye iktidarlarının çelişen çıkarları yatmaktadır.

10. Ukrayna'da sürmekte olan savaşta ABD, Avrupa Birliği'nin bağımsız hareket etme yeteneğini azaltmak, kıtanın enerji piyasalarındaki Rus ağırlığını kırıp pazardaki etkisini gözle görülür ölçüde artırmak, NATO'nun genişlemesini sürdürmek ve Rusya'yı uzun süreli bir savaşta yıpratmak gibi hedeflerle hareket etmektedir. Bu hedeflere ulaşmak için Ukrayna'nın bir enkaza ve baştan aşağıya çürümüş bir devlete dönüşmesini göze alan ABD yönetiminin büyük ölçüde başarılı olduğu söylenebilir. Ukrayna'daki savaş Avrupa Birliği'nin kriz başlıklarını derinleştirmiş, Rus karşıtlığı Avrupa'nın büyük bölümünü akılsızlık ve fanatizme sürüklemiş, silah harcamalarında ABD'nin istediği gibi artışlar gerçekleşmiş, birçok Avrupa ülkesi Rus doğalgazı yerine ABD'den gelen pahalı sıvı gazı yönelmiştir. Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyelikleri kısa sayılabilecek bir sürede gerçekleşmiş ve (Rusya Federasyonu ile kara bağı olmayan Kaliningrad'ı dışarda bıraktığımızda) Rus sınırındaki NATO ülkelerinin sayısı dörde yükselmiştir. Bununla birlikte devasa kaynaklara sahip olan Rusya, savaşta ABD'nin beklediği ölçüde yıpranmamıştır. Ülke içinde Putin yönetimi siyasal istikrarı korumayı becermiş, Rus ekonomisi geniş kapsamlı yaptırımlara rağmen derin bir krize yuvarlanmamıştır. Öte yandan Ukrayna'nın savaşa devam etmesi için kullanılan kaynakların, İsrail saldırganlığının finanse edilmesinin ek yükü ile birlikte düşünüldüğünde Başkanlık seçimlerinin arefesindeki ABD'de ciddi bir siyasal kriz başlığı haline geldiği de unutulmamalıdır.

11. Ukrayna'nın savaşın gidişatını tersine çevirmek bir yana, bugünkü statükoyu sürdürmesi giderek güçleşmekte, Zelenski yönetimi üzerindeki anlaşma baskısı artmaktadır. Ayrıca Ukrayna'da Rusya'nın başından beri gündemde tuttuğu bir yönetim değişikliği, bazı NATO üyesi ülkelerin de farklı arayışlara girmesi nedeniyle güçlü bir olasılık haline gelmiş durumdadır. Ülkede muhalefet tamamen baskılanmış, seçimler ertelenmiş olsa da Zelenski iktidarının toplumu ikna ve yönetme yeteneği hızla gerilemektedir. Kursk'ta, Rusya topraklarında icra edilen karşı saldırının bu tabloda köklü bir değişiklik yaratmayacağı ortadadır. İngiltere ve ABD'nin başını çektiği bazı ülkelerin Ukrayna'yı savaşta tutma ısrarının maliyeti de giderek artmaktadır. Rusya'nın ise savaşta elde ettiği kazanımları NATO ile görece bir yumuşamaya yol açacak bir anlaşmaya taşımak istediği görülmektedir. Rus ordusunun ateş gücünü bu tür bir anlaşmayı olanaksız kılacak ölçüde kullanmadığı ve Ukrayna yönetimi ve NATO kurmaylarının iddiasının tersine, tanımlı hedeflere yöneldiği bir gerçektir. Bu hassasiyete rağmen bir anlaşmayı kolaylaştıracak unsurlar kadar onu zorlaştıran bir zeminin var olduğu da ortadadır. Savaşın kapsamının genişlemesi hiç de yabana atılmayacak bir başka olasılıktır.

12. AKP iktidarı Ukrayna krizinde taraflarla ilişkiyi sürdürme becerisini her daim korumuş ve bu konumun yarattığı avantajlardan fazlasıyla yararlanmıştır. Rusya'ya karşı uygulanan yaptırımların parçası olmayan, tersine savaşın başlangıcından sonra hem Rus şirketlerinin hem Rus vatandaşlarının temel çıkış noktalarından biri haline gelen Türkiye'nin bu yaklaşımının ABD ve diğer NATO ülkeleri tarafından beklendiği ölçüde sorun edilmediği açıktır. Hatta, Türkiye'nin bir NATO üyesi ülke olarak savaşın iki ülkeyle aynı anda ilişki kurmasının ABD yönetimince cesaretlendirildiği doğrultusunda veriler de vardır. Kuşkusuz NATO'da Türkiye'ye karşı gösterilen "anlayış"ın temelinde Türkiye'nin Rusya ile ekonomik ilişkileri kesmesinin fiilen imkansız

olduğunun bilinmesi yatmaktadır. Ayrıca bu ilişkiler aynı zamanda batının Rusya ile ticaretinin Ankara aracılığıyla sürmesine de yardımcı olmaktadır.

13. Türkiye'nin doğalgaz ve petrol tedarikinde Rusya'ya olan bağımlılığının sonlandırılması bugünkü koşullarda imkansızdır. Bu kalemlere kömür, demir-çelik ve diğer hammaddelerin ithalatı eklendiğinde, Türkiye sanayisi açısından yaşamsal hammaddelerin önemli bölümünde Rusya'nın en önemli satıcı olduğu gerçeği ile karşılaşılır. Farklı ülkelerden temin açısından daha az sıkıntılı olunan tahıl da Rusya'nın Türkiye açısından en önemli kaynak olduğu unutulmamalıdır. Bunlar göz önünde bulundurulduğunda iki ülke arasındaki ilişkilerin sektöre uğramasının ciddi sorunlar yaratacağı öngörülebilecektir. Üstelik bu ilişki tek yönlü değildir. Rusya ile ticareti her zaman açık verse de, Türkiye'nin Rusya'ya meyve-sebze, kimyevi maddeler ve mamulleri, makina ve aksamları, otomotiv, elektrik-elektronik mal ihracatı, bu ülkeye uygulanan yaptırımlar hesaba katıldığında karşılıklı önem arz etmektedir. Türk sermayesinin en yerleşik olduğu, Türk müteahhitlerinin en fazla iş aldığı ülkelerden biri Rusya'dır. Buna Rus turistlerin Türkiye'nin toplam turist gelirinin onda biri tutarında bir döviz bırakması da eklenmelidir.

14. Türkiye ile Rusya arasında uzun zamandır süren ekonomik ilişkilerin savaş sırasında devamına göz yuman ABD'nin, Rusya'nın seçeneklerinin azalmasından dolayı Türkiye ile mevcut ilişkilerin ötesinde ekonomik ve finansal bağlar geliştirmesine izin vermemek için başta bankacılık sistemi olmak üzere Türkiye üzerindeki baskıyı artırdığı gözlenmektedir. Hem büyük şirketlerin hem devlet bürokrasisinin bu baskılar doğrultusunda geri adım attığı bir gerçektir. Tam da ABD'yle ilişkileri daha fazla geliştirmek isteyenlerle daha pazarlıkçı bir tutum takınılması gerektiğini savunanlar arasındaki mücadele sertleştiği sırada artan ve sonuç veren baskılardan dolayı Rusya yeni seçenekler üzerinde çalışmaya ve bu doğrultuda somut adımlar atmaya başlamıştır. Bununla birlikte, Rusya ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkilerin Avrupa sermayesinin doğrudan ya da dolaylı bir biçimde Rusya ile bağlarını sürdürmesine yardımcı olduğu ve bu durumun ABD baskıları karşısında Türkiye'nin elini güçlendirdiği de hesaba katılmalıdır.

15. Türkiye'nin, kamuoyunda çok fazla yer işgal eden İHA-SİHA tedarikinin ötesinde zırhlı araç ve topçu sistemleri başta olmak üzere, farklı askeri malzemenin satıldığı Ukrayna ile ekonomik ilişkiler Rusya kadar büyük bir hacim tutmasa da, savaş öncesinde inşaat, telekomünikasyon, cam ve gıda gibi sektörlerde çok ciddi bir gelişim göstermekteydi. Savaşla birlikte Türkiye'nin son dönemde sıçrama kaydeden silah sektöründe bazı şirketlerin Ukrayna'da üretim için girişimlerde bulunmasının yanı sıra, tarımda tahıl ithalatı ve meyve-sebze ihracatının ötesine geçilerek tarımsal arazi kiralama ve büyük gıda yatırımlarına yönelme eğilimi göze çarpmaktadır. Ancak Türkiye burjuvazisinin asıl hedefi, savaş hangi koşullarda sona ererse ersin, savaş sahasında kalan yerleşimlerin yeniden inşasından ve altyapı yatırımlarından önemli bir pay koparmaktır. Bu alanda çok sayıda şirketin zaten faaliyet gösteriyor olması, ortaya çıkacak rekabet ortamında Türk sermayesine ciddi avantajlar sağlayacaktır.

16. Ukrayna'daki savaş Türkiye'nin NATO ve özel olarak ABD ile ilişkilerindeki sorun başlıklarını daha iyi yönetmesini kolaylaştırmıştır. ABD yönetiminin Türkiye'nin Rusya ile kurduğu ilişkilere ve dış politikada özerk davranma eğilimine daha fazla hoşgörüyle yaklaştığı da ortadadır. Bu anlamda gerek ABD emperyalizminin gerekse Türkiye'nin elinde çok fazla seçenek bulunmamaktadır. Türkiye kapitalizminin "batı"dan uzaklaşmasının sınırı vardır ve o sınırlara yakın geçmişte gelinmiştir. ABD de, eski gücüne sahip olmadığının farkındadır ve Türkiye'yi ittifak sisteminde tutabilmek için tehdit ve şantajdan daha fazlasına ihtiyaç olduğunu bilincindedir. Rusya Federasyonu'nun da zaten Türkiye'den beklediği NATO'dan kopuş değil, NATO'nun iç dokusunu

zayıflatacak bir konumlanıştır. NATO ile anlaşma yolu arayan Rusya için Türkiye'nin NATO'daki varlığı bu açıdan büyük bir olanaktır. AKP'nin giderek genişleyen BRICS'e ilgi göstermesi de bu bağlamda değerlendirilmelidir. Dış politikada el kuvvetlendirecek ve yeni ekonomik olanaklar sağlayacak bir unsur olarak görülse de, BRICS'in son Avrupa Parlamentosu seçimlerinden sonra ciddi bir siyasi krize giren AB ile ilişkilerdeki belirsizliği telafi etmesi zaten mümkün gözükmemektedir.

17. ABD'de gerçekleşecek başkanlık seçimlerinin ABD'nin iç dinamiklerinin yanı sıra uluslararası alanda önemli sonuçları olacaktır. Başkan adaylarından Trump'ın, seçilmesi durumunda, Filistin gündemiyle daha da şiddetlenen toplumsal gerilimleri bir patlama noktasına getirmesi olasıdır. ABD işçi sınıfının ve devrimci öznelerin bir siyasal/toplumsal çalkantı ve çatışmaya hazır olup olmadığından bağımsız bir biçimde, başat emperyalist ülkenin kaotik bir sürece girmesi bütün dünyada komünistler açısından yeni olanak ve sorun başlıkları yaratacaktır. Trump'ın ırkçı, muhafazakar, dinci, faşizan söyleminin Demokratları ve onların adayı Harris'i daha tercih edilir yapmadığı herhalde şu son birkaç yılda görülmüştür. Türkiye Komünist Partisi'nin bir önceki ABD seçimleri sırasında Biden yönetiminin bölgemizde yeni bir savaş anlamına geleceğine ilişkin uyarıları ne yazık ki kısa sürede doğrulanmıştır. ABD, burjuva kampında “dost” aramamak gerektiğinin en somut kanıtlarından biridir. Bununla beraber, TKP, ABD seçim sonuçlarının ortaya çıkarabileceği yeni gelişmeleri dikkatle takip edecek ve bu gelişmelerin bölgemiz ve ülkemiz üzerindeki etkilerine kayıtsız kalmayacaktır.

18. Türk dış politikasının çok yönlülüğünü sadece Rusya'yla ilişkiler bağlamında değerlendirmek doğru değildir. Türkiye geçmişte Sovyetler Birliği ile, diğer NATO üyeleri ile kıyaslandığında, daha kapsamlı ilişkilere sahipti. Karşılıklı zorunlulukların ürünü olarak, farklı toplumsal sistemlere sahip iki komşu ülke birbirlerine karşı kabaca özenli diye nitelendirilebilecek bir tutum sergiliyordu. Bugün ise Türk dış politikasına yön veren, Türkiye kapitalizminin gelişkinlik seviyesi ve Türkiye burjuvazisinin açılma-yayılma güdüsüdür. Bu güdü, AKP'yi iktidara taşıyan ve iktidarda tutan olgulardan biridir. Unutulmamalıdır ki, Türkiye'yi 2000'li yıllarda agresif bir biçimde Avrupa Birliği yönüne çeviren yalnızca istikrar arayışı değil sermaye sınıfının fırsat kokusu alması ve bir dizi iç sorunla boğuşan birliğin içinde ya da yanında yeni inisiyatifler geliştirebileceği düşüncesidir. Nitekim, Gümrük Birliği anlaşması Türkiye'de halkın mutlak olarak zararına olmuş ama sermaye sınıfının bazı kesimleri açısından ciddi bir açılım kanalına dönüşmüştür.

19. AKP iktidarının AB konusunda en hevesli gözüktüğü yıllarda bile Türkiye kapitalizmi gücü oranında ve farklı yönlerde yeni alanlara açılmış, bağlantı noktalarını çeşitlendirmiştir. Fethullahçıların okulları bu dönem birçok ülkede devlet bürokrasisinin içine yerleşilmesini sağlamış, bu ülkelerde bir dizi iş olanağı yaratılmıştır. TSK'nın çoklukla askeri eğitim ve insani yardım adı altında gerçekleşen varlığı da söz konusu okullarla paralel bir gelişim göstermiş, THY'nin uçuş güzergahlarındaki hızlı artış da bu açılımın önemli bir enstrümanı haline gelmiştir. Türkiye'de AKP dönemine ilişkin bir kavram olarak ilk kez kapsamlı ve sistematik bir biçimde TKP tarafından kullanılan Yeni-Osmanlıcılık, Türkiye kapitalizminin genişleme ve yayılmasının ihtiyaç duyduğu ideolojik ve kültürel unsurları devreye sokmuştur. AKP, Cumhuriyet'in temellerine ve kazanımlarına saldırırken, Türkiye'nin emperyal bir mirasa sahip olduğu tezini hızla toplumsallaştırmış ve bu tezi resmi devlet ideolojisi haline getirmeyi başarmıştır. İslamcılık, yeri geldiğinde Türkçülük, Türkiye kapitalizminin Ortadoğu, Afrika, Kafkaslar, Asya ve Balkanlardaki varlığına kuvvet aktarmıştır. Böylesi ideolojik-kültürel yakınlık kurulamayacak Latin Amerika'da ise “mazlumlarla dayanışma” ve “himaye eden büyük adil güç” imajı ile hareket edilmiştir.

20. Türkiye kapitalizmi açısından yaşamsal öneme sahip olan Avrupa Birliği, Türk dış politikasının yalnızca önemli bir gündemi değil aynı zamanda o politikaları belirleyen temel unsurlardan biridir. Başta Almanya olmak üzere, Türkiye'nin ekonomik ilişkileri açısından başat aktör olma özelliğini koruyan Avrupa Birliği aynı zamanda tarihten bugüne bölgemiz ve Türkiye'de siyasi, ideolojik, kültürel ve askeri açıdan son derece derin bağ ve bağlantılara sahip emperyalist bir güçtür. Türkiye kapitalizminin son yıllarda elde ettiği hareket alanı ve pazarlık gücü, İngiltere, Almanya ve Fransa gibi öne çıkan emperyalist ülkelerin müdahale kanallarını hiçbir biçimde kapatmamıştır. Tersine, saydığımız ülkeler bazı başlıklarda Türkiye'de ABD'den daha etkili olabilmektedir. Son yıllarda Avrupa Birliği'nin gevşemesine yol açan ve hâlâ sürmekte olan gerilimlerin bu ülkelerin Türkiye'ye dönük iddialarını geriye çekeceğini beklemek anlamsızdır. Tersine uluslararası alanda hemen hemen bütün ülkeleri derinden etkileyen kaosun başat emperyalist ülkeleri daha saldırganlaştırdığı, Almanya'nın silahlanma ve sınır ötesinde askeri varlık bulundurma konularında son yıllarda büyük atak yaptığı unutulmamalıdır.

21. Ukrayna ve Filistin'de sürmekte olan savaşların nereye evrileceğini, tek tek tarafların kararları değil, karmaşık ilişki, gerilim ve mücadeleler belirleyecektir. Ancak ne olursa olsun, kapitalizm yeni çatışma ve savaşlar üretecektir. Olası çatışma alanlarından biri olarak İran, Türkiye'nin bölgesel iddialarıyla bir dizi nedenle sürtüşme içindedir. İslam Coğrafyası'nda etki ve hegemonya mücadelesine giren birkaç güçten biri olan İran, bunun dışında, Irak, Kafkaslar, Suriye gibi gerilim noktalarında Türkiye ile sürekli olarak karşı karşıya gelmektedir. İki ülkenin bu rekabeti bir sıcak çatışmaya evriltme niyet ve kapasitesi olmamakla birlikte, ABD'nin başını çektiği blokun bu doğrultuda atacağı bir adım Türkiye'nin iç ve dış politikasında ciddi bir sarsıntı yaratacaktır. Bu bağlamda AKP'nin son dönemde İran'ın iç politik dengelerine daha fazla müdahale edebildiği de not edilmelidir.

22. Bugün geline nokta Türkiye kapitalizminin emperyalistleşme sancısı çektiği ortadadır. Dünya ve Türkiye'nin içinde bulunduğu bölgede ortaya çıkan boşluklar, Türkiye burjuvazisinin genişlemesine yardımcı olmuş, bununla birlikte Türkiye kapitalizminin yapısal kırılganlıkları, biçim değiştirse de aşılammıştır. Yine de Türkiye kapitalizminin liberallerin iddia ettiği gibi çarpık ve çapsız, kimilerinin sandığı gibi bağımlı ve mağdur olmadığı açıktır. Türkiye orta gelişmişlikteki bir kapitalist ülke olarak hafifsenmeyecek bir ekonomik, siyasi, askeri güçtür. Başka ülkelerde olduğu gibi, bu gücün stratejik yönelimlerini belirleyen tek başına büyük sermayenin ihtiyaçları olamaz. Sınıf karakteri belirgin olsa bile, zaman zaman sermayenin en güçlü kesimlerinin somut çıkarlarının ötesine geçebilen bir devlet stratejisinin var olması sadece Türkiye'ye özgü değildir. Konu, devletin sermaye sınıfı içinde şu ya da bu kesime daha fazla yarayacak yönde ağırlık koymasına da daraltılamaz. Devletin egemen sınıfın kolektif çıkarlarını savunabilmesi, o çıkarlara bire bir tâbi olmamasına bağlıdır. Bununla birlikte, kapitalist bir ülkede devlet, sermaye sınıfının çıkarlarıyla çelişen bir doğrultuyu kalıcı hale getiremez. Örneğin Türkiye'de sürekli canlı tutulan güvenlikçi iç ve dış politika birçok örnekte sermaye sınıfının beklenti ve öncelikleri ile gerilim yaratsa bile, son tahlilde sermayenin çıkarları doğrultusunda şekillenmektedir. Bunun en tipik örneklerinden biri Suriye politikasıdır. Suriye'de yönetim değişikliği için açık bir mücadeleye girdikten sonra bu ülkeye asker yollayıp belli bir bölgeyi kontrolünde bulunduran, dahası burada yavaş yavaş kendi kurumlarını oluşturan AKP iktidarının bütün bunları “ülke güvenliği” ile açıklamasının bir anlamı bulunmamaktadır. Dünyada başka ülkelerde askeri operasyon yürüten bütün ülkelerin ilk gerekçesi “güvenlik”tir. Eğer bu kavramı kullanacak olursak, söz konusu olan, sermaye sınıfının güvenliği, büyük tekellerin yeni yatırım, pazar, kâr, iş gücü ve hammadde arayışının karşılanmasıdır.

23. Yakın gelecekte dış politikada Türkiye’yi en çok zorlayacak başlık olan Suriye’de Rusya ve bazı açılardan İran’ın ağırlık koyduğu Ankara-Şam görüşmelerinde son dönemde yaratılan iyimserliğe rağmen 2011 öncesine dönülmesi imkansızdır. Suriye sınırları içinde küçük ölçekli silahlı unsur bulunduran diğer ülkeler bir yana ABD, Rusya, İran ve Türkiye çok ciddi bir askeri yığınak oluşturmuştur. İsrail belli aralıklarla Suriye’de hava harekatı yapmakta, Lübnan’daki en önemli silahlı yapı olan Hizbullah’ın da Suriye içinde kayda değer bir ağırlığı bulunmaktadır. Ülkenin petrolü dış güçler ya da onlara bağlı örgütler tarafından yağmalanmakta, zaten tahrip olmuş ülke ekonomisi bu otorite boşluğunda kaçakçılık, yolsuzluk ve talanla iyice zayıflatılmaktadır. İrili ufaklı onlarca örgüt, rekabet ve çatışma halindeki ülkelerin çıkarları doğrultusunda ya da o ülkelerle pazarlık yaparak Suriye halklarının kanını dökmektedir. Türkiye’de iktidarın en büyük sorunlarından biri, TSK’nın bir uzantısı haline getirilen Suriye Milli Ordusu’nun başka coğrafyalara kaydırılamayacak kadar büyük ölçekli bir silahlı güç olmasıdır. Bu gücün Suriye devletinin kurumsal ağına bir parçası haline gelmesi mümkün ama oldukça zordur. Benzer bir biçimde Suriye Milli Ordusu’nu Türkiye içine çekmek, iktidar açısından ideolojik ve siyasal bir koz olarak görülse de aynı oranda büyük riskler oluşturacak bir seçenektir. Yine de Suriye’nin bir çözüm için temel koşul olarak sürekli vurguladığı “Türk askeri gücünün çekilmesi”ndeki güçlük teknik değil ekonomik ve siyasidir. Suriye’de atılan iddialı adımlar, “Şam’da namaz kılmak” ve benzeri söylemler kullanan AKP’nin hezeyanı olarak görülemez. Türkiye kapitalizmi, ideolojik açıdan AKP’nin Yeni-Osmanlıcılığına ek olarak kimi Cumhuriyetçi kesimlerde de kendini hissettiren “Milli Duruş” kisvesi altında bir yayılma eğilimi içine girdiyse bunun en sarsıcı noktası Suriye olmuştur. Bu anlamda Suriye’den ricat Türkiye burjuvazisinin bölgesel ve uluslararası iddiası açısından büyük bir hasar anlamına gelecek ve bunun ciddi ekonomik sonuçları olacaktır. Dolayısıyla Türkiye’nin Suriye ile olası bir görüşmede siyasal, askeri ve ekonomik bazı imtiyazlar peşinde koşacağından kuşku duyulmamalıdır.

24. Türkiye kapitalizminin dönemsel ihtiyaçları ve sorunları, sermaye devleti ve bizzat sermaye sınıfı arasındaki karmaşık ilişkiyi daha da hassas hale getirmektedir. Emperyalistleşme sancısı çeken Türkiye kapitalizmi bugünkü istikrarsız, hatta kaotik uluslararası koşullarda, devletli bir stratejiye fazlasıyla ihtiyaç duymaktadır. İleri teknolojilere yönelmeye çalışan her kapitalist ekonominin öncelik vermesi gereken sektörlerden biri olan silah endüstrisinin yapılandırılmasından göçmen politikasına, devletlerin katılımını gerektiren büyük hacimli anlaşmalardan ülkelere tanınan muafiyet ve ayrıcalıklara birçok başlıkta devlet politikasının sermaye gruplarına ayar verdiği gözlenmektedir. Devlet bürokrasisiyle sermaye sınıfının iç içe geçmiş olması bu ilişki biçimini kolaylaştıran bir faktördür.

Görev tanımı

25. Türkiye Komünist Partisi, belli bir kapitalist ülke ya da ülkeler grubunu desteklemeyi, o ülkelerin burjuva yönetimlerinin iç ve dış politika pratiklerini savunmayı reddeder. Sosyalist iktidar mücadelesini ertelemek ya da gündemden düşürmekten başka hiçbir sonuç vermeyen böylesi bir savununun, geçmişle kıyaslandığında etkisizleşmiş olan dünya devrim sürecine zarar verdiği gerçeğinden hareket eder. Bu yaklaşım Ukrayna’daki savaş için de geçerlidir.

26. ABD ve müttefiklerinin uluslararası alanda kural tanımayan, zorba, tek taraflı, aç gözlü ve her tür ilke ve akıldan yoksun politikalarının bütün dünya halklarında yarattığı öfkenin karşısında Rusya Federasyonu’nun, daha “ilkeli”, anlaşılır, karşılıklılık esasını gözetten bir biçim geliştirdiği ortadadır. Bunu yaparken SSCB’nin emperyalistler ve Rus karşı-devrimi tarafından bir türlü ortadan kaldırılamayan meşruiyet ve prestijinden de istifade eden Putin yönetimi bir yandan da yeni tipte bir

muhafazakarlığın hem Rusya’da hem dünyada yaygınlaşması için çaba harcamakta, emekçi sınıfların haklarının “batının müdahalesi” gerekçesiyle bastırılmasına etik gerekçeler oluşturmakta, muazzam kaynaklara el koymuş olan kapitalistlerin ve üst düzey bürokratların debdebe ve yolsuzluklarının yarattığı kirli görüntüyü zaman zaman devreye sokulan sert tasfiyelerle düzeltmeye çalışmaktadır. Emperyalizmin tarihinde bir blokun karşısına kamuoyu oluşturmak açısından eli daha kuvvetli ve bu anlamda daha yetenekli bir kapitalist gücün çıkmasıyla ilk kez karşılaşılıyor. Bu bağlamda TKP kapitalist sömürünün temellerini, emek ile sermaye arasındaki tarihsel hesaplaşmanın yasalarını, emperyalizmin çürüten ve çürüten yapısını hesaba katmaksızın burjuva güçler içinde iyiler ve kötüler ayrımı yapmamayı ilke edinir. Rusya Federasyonu’na ilişkin yanılsamalara karşı hem Türkiye’de hem uluslararası alanda ideolojik ve siyasi mücadele verir.

27. Ukrayna’daki savaşın Rusya Federasyonu’nu sermaye sınıfını giderek daha fazla budamaya mecbur bırakacağı ve sonuçta devletçi-planlı bir ekonomiye doğru evrileceği iddiası bilimsel olmadığı gibi güncel verilerle de yalanlanmaktadır. Savaş Rus kapitalizmini bir yok oluşa değil bir yeniden yapılanmaya zorlamaktadır. Bu süreçte toplumda ve sivil-asker bürokraside uç veren ideolojik-siyasi tartışmalar ancak bağımsız bir sınıf hareketi ve onun öncüsü bir partinin yükselişiyle devrimci bir anlam taşıyabilir. Bir burjuva iktidarı sola çekmeye çalışmanın nasıl büyük trajedilere yol açacağını bilen bir parti olarak TKP, Rusya Federasyonu’nun sınıf karakterine ilişkin hatırlatmalara devam ederken diğer yandan Rusya’da zaman zaman Sovyetlere referans verilerek ilerleyen ideolojik-siyasi süreçleri yakından takip eder. Komünist hareketin, bu ideolojik-siyasi süreçlere sırt dönerek değil, tersine o süreçlere işçi sınıfı adına ve devrimci bir perspektifle müdahale ederek güçlenebileceği gerçeğiyle yaklaşır.

28. Emperyalist sistem içindeki çelişki ve çatışmalarda yan tutmamak, siyasi mücadelede hiçbir zaman sağlıklı sonuç vermeyen “tarafra eşit mesafede durmak” anlamına gelmez. TKP devrimin çıkarları ve o çıkarların öne çıkardığı görevler bütünlüğü ile hareket eder. Parti, ABD’nin çok uzun yıllar boyunca darbelerle, katliamlarla, kültürel müdahalelerle, istihbarat faaliyetleriyle, üsleri ve nükleer silahlarıyla kirlettiği NATO üyesi Türkiye’de, ABD emperyalizmi, bir emperyalist birlik olarak Avrupa Birliği ve NATO ile mücadeleye öncelik verir, ideolojik hassasiyetlerin siyasi görevleri ve siyaset dilini bire bir belirlediği mekanik bir tutumdan uzak durur. Türkiye Halk Temsilcileri Meclisi’nin bu yıl yürüteceği NATO karşıtı eylem ve etkinliklere katkı ve katılım konusunda parti üzerine düşeni titizlikle yerine getirir.

29. Parti, Türkiye’nin doğalgaz ve petrol tedarikinde Rusya’nın mutlak ağırlığının ardından Rus nükleer santralinin inşasının ortaya çıkardığı yeni durumu ve yine enerji alanında son dönemde Çin’in artan ilgisini yakından takip eder. Yurttaşlarımızın temel gereksinimlerinden olan ısınma ve aydınlatmanın yanı sıra ekonominin tüm alanlarını ilgilendiren enerji konusunun sektörde çalışan işçilerin hakları ve örgütlenmeleri ve çevrenin korunması boyutlarına gereken önemi verir. Gelecekte sosyalist iktidarın kendi kendine yetebilmesi açısından en zorlu başlıklardan biri olan enerji ihtiyacının karşılanması için bugünden hazırlıklar yapar. Konunun bütün boyutlarını takip eden, çözümler üreten ve mücadele araçları geliştirilmesinde Merkez Komite’ye yardımcı olan bir Enerji Politikaları Takip Merkezi kurar.

30. TKP, Ukrayna’daki savaşın seyri ne olursa olsun, Türkiye’de savaşa karşı mücadelenin yeni araçlarla yükseltilmesini ve ülkemizin savaşa dahil olmasının engellenmesini acil bir görev olarak belirler. Savaşa karşı mücadele, sınıfsal içeriğinden koparılmadan ama kendi içinde barındırdığı özgünlükler hesaba katılarak ele alınır. NATO’ya, yabancı askeri üslere, kitle imha silahlarına, özel şirketlerin silah sanayisindeki faaliyetlerine, silah sistemlerinin güzellenmesine ve

militarizme karşı Türkiye toplumundaki tepkileri güçlendirmek, bu tepkileri emperyalizme karşı sağlıklı bir mücadele çizgisine katmak partinin ve Barış Komitesi'nin sorumluluğudur. Barış Komitesi'nin bu doğrultuda yeniden yapılandırılması Kongre kararıdır.

31. Türkiye'de ABD tarafından konuşlandırılan nükleer silahlar, yabancı asker ve üslere karşı mücadelenin bir parçası olmanın yanı sıra, özel bir mücadele başlığı olarak değerlendirilir. Türkiye'yi bir emperyalist savaşın doğrudan tarafı haline getirebilecek, halkımızı kitle imha silahlarının hedefi yapan ve bölge ülkelerini tehdit eden bu nükleer silahların derhal sökülmesi Türkiye'de barış mücadelesinin acil hedeflerinden biridir.

32. Türkiye Komünist Partisi, "Türkiye yüzyılı" adlandırması ya da "güçlü Türkiye" iddiasıyla meşruluk kazandırılmaya çalışılan iç ve dış politika pratiğinin halkımızın değil sermaye sınıfının çıkarlarını temsil ettiğini açıkça ilan eder. Türkiye'de bir avuç sömürücünün kâr arayışının "ulusal çıkar" diye yutturulmasına rıza göstermez. Parti, başka ülkelerin iç işlerine karışılmasını, sınır ötesinde asker ve üs bulundurulmasını, cihatçı lejyonerlerden ordu kurulmasını Türkiye kapitalizminin yayılma arzusunun bir uzantısı olarak mahkum eder. İç politika ile dış politikayı birbirinden ayıran yaklaşımların ve dış politikayı partiler üstü bir olgu olarak gösterme girişimlerinin karşısında durur. Bir yurtsever parti olarak güçlü bir Türkiye hedefiyle hareket eden TKP, bu hedefe ancak emekçi halkın iktidarda olduğu, eşitlikçi, laik, bağımsız, egemen bir ülkeyle ulaşabileceğini de ilan eder. Emperyalizme, emperyalist kurum, savaş ve saldırganlıklara karşı koyan ve emperyalist işgale karşı Milli Mücadele döneminde kurulan TKP, halkımızın bir avuç sömürücü patronun çıkarları doğrultusunda kanlı hesaplaşmaların parçası haline getirilmesine karşı durur.

33. TKP, Türkiye sermayesinin yayılım alanlarını yalnızca siyasi bir ilgiyle değil aynı zamanda ahlaki bir sorumlulukla yakından takip eder. Bu ülkelerdeki sömürü ilişkilerini ve sınıf mücadelelerini izleme ve bu gündemlere dönük siyasi müdahalede bulunma yeteneğini, o ülkelerdeki devrimci öznelerle işbirliği halinde, güçlendirir.

34. Türkiye'den kalıcı veya geçici olarak göç edenlerin sayısının yoğunlaştığı ülkelerdeki siyasi ve demografik dinamikler de TKP'nin daha fazla gündemine girer. TKP üye ve gönüllülerinin bir bölümünü de içine alan göç eğilimi TKP açısından ideolojik mücadelenin konusu olmayı sürdürürken yurt dışı örgütlenmesi için dikkate alınması gereken bir veri oluşturmaktadır. TKP'nin yurt dışı örgütlerinin, o ülkelerin siyasi gündemlerine dair siyasi hakimiyetlerini artırması ve o ülkelerdeki komünist parti ve oluşumlarla bir strateji doğrultusunda ilişkilenebilmesi gereklidir.

35. Parti, sermaye sınıfının ve onun iktidarlarının, sömürüyle, adaletsizlikle, zorbalıkla, yolsuzlukla, cehaletle, yobazlıkla bezenmiş politikalarını bahane ederek Türkiye'yi gayri-meşru gören ve gösterenlerle mücadele eder. Emperyalist ülkeler, daha Milli Mücadele döneminden itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin meşru olmadığı iddiasını dile getirmeye ve gerekçelendirmeye başladılar. Bu iddiaya bugün ortak olanların Türkiye'de ne sömürüyle ne de dinselleşmeyle bir sorunu olmadığı ortadadır. TKP, Türkiye'de düzenin değişmesi ve sosyalizmin kurulması için verilen mücadelenin Türkiye'nin varlığına karşı mücadeleyle karıştırılmasının Türkiye devrimci hareketinin saflarına bulaşan en çirkin lekelerden biri olduğunu ilan eder. TKP işçi sınıfı için, halkımız için, bu ülkenin gerçek çıkarları için mücadele eden bir parti olarak bu ülkenin geçmişinde de geleceğinde de söz sahibi olduğunu bir kez daha vurgular.

D. Komünizm ve uluslararası alan

Durum

1. Bugün belli bir stratejik ortaklığa sahip, aynı yönde ilerleyen unsurlardan oluşan bir dünya komünist hareketinden söz etme şansımız bulunmuyor. Bu saptama, farklılıkları ortadan kaldıran, türdeş ve gelişkin bir eşgüdüm ile hareket eden bir uluslararası hareket beklentisinden kaynaklanmıyor. Komünist partilerin böylesi bir ilişkiye ve türdeş bir konumlanışa ancak çok özel koşullarda sahip olabileceğini biliyoruz. Burada sözünü ettiğimiz, komünist partilerin varoluşlarını anlamlandırdıkları ortak bir zeminin olmamasıdır. Bu zemini farklı farklı yönlerle bakarak yakalamış belli parti gruplarının ortaya çıkmış olması, bir dünya komünist hareketi tanımlaması için yeterli değildir.

2. Yine de bugün Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Toplantıları'nda (UKİPT) bir araya gelen çok sayıda partinin varlığı büyük değer taşımaktadır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ortaya çıkan karanlık tabloda, başta Yunanistan Komünist Partisi olmak üzere bazı partilerin özel çabasıyla her yıl gerçekleştirilen bu toplantılar, komünist partilerin uluslararası ölçekteki varlığının hem göstergesi hem de araçlarından biri oldu. Ancak zaman ilerledikçe yalnız toplantı bileşenleri arasındaki derin görüş ayrılıkları değil aynı zamanda toplantı formatının yenilenerek bu platformun daha işlevli hale getirilememesi nedeniyle UKİPT verim ve heyecan kaybı sorunu ile karşı karşıyadır. Yakın gelecekte bu sorunun çözüme kavuşturulabileceğine dair bir belirti olmamakla birlikte, partimizin üç kez ev sahipliği yaptığı UKİPT'nin devam etmesi bütün üye partilerin çıkarınadır.

3. Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Toplantıları'na katılan partilerin birbirlerini çeşitli sıfatlarla tanımladıkları ortadadır. TKP'nin de üye partilere ilişkin belli değerlendirmeleri olması ve kendisini bunlardan bazılarına yakın bazılarına uzak hissetmesi doğaldır. Ancak yine de UKİPT'yi komünist olmayan güçlere açma fikrine karşı durulmalıdır. Uluslararası alanda “sol”, “ilerici”, anti-emperyalist” gibi sıfatlarla faaliyet gösteren birçok platform varken bunlara bir yenisini eklemenin yararı bulunmamaktadır. Tersine, “komünist” karakterini ilan eden partilerden oluşan bir platformun kendini komünist olmayan güçlere açmasının ciddi sakıncaları olacaktır.

4. Komünizm, Sovyetler Birliği'nin dağılmasını takip eden zorlu yılların ardından kimilerinin sandığı ve umduğu gibi toplumsal ve siyasal düzlemde kaybolacak bir aktör olmadığını gösterdi. Komünizm adıyla faaliyet gösteren öznelere çeşitliliği ve aralarındaki büyük farklılıklar bu gerçeği değiştirmiyor. Dahası, her şeye rağmen, bugün dünyanın birçok ülkesinde örgütsel kökeni ya da tarihsel meşruiyeti 1917 ve onu takip eden devrimci döneme dayanan komünist partileri mücadelelerini sürdürmekte. Bununla birlikte, komünizm, SSCB'nin dağılmasını takip eden dönemde, kendi yarattığı derin ve çözülmesi imkansız sorunları yönetmekte zorlanan, insanlık için sahte de olsa bir çıkış yolu geliştiremeyen, bu anlamda süreklileşmiş bir kriz içinde sürüklenen kapitalizm karşısında güncel bir seçenek haline gelememiştir. Bu tarihsel sorumluluğun yerine getirilememiş olması birçok ülkede yeni sosyal demokrat ya da aşırı sağcı-ırkçı hareketlerin birbiri ardına ortaya çıkıp sönmelerine kapı aralamaktadır. Emekçi kitleleri peşinden sürükledikten sonra onları umutsuzluk ve çaresizlikle baş başa bırakan bu “sahte çözüm” partilerinin yükseliş öyküleri komünist partiler için geniş bir alanın ve tarihsel bir fırsatın varlığının kanıtıdır.

5. Komünizmin işçi ve emekçi kitlelerdeki arayışa şu ana kadar neden hitap edemediği sorusuna cesur yanıtlar verilmelidir. Ortak tarihimiz olan 20. yüzyıldan başlayarak komünistlerin toplu olarak

ya da tek tek ülkelerde stratejik tercihlerinden kaynaklanan sorunlar kuşkusuz ayrıntısı ile değerlendirilmeli, dersler çıkarılmalıdır. Sınıf mücadeleleri açısından belirleyici öneme sahip Avrupa’da 1935’le birlikte gündeme gelen burjuva partileriyle işbirliği politikaları ve ortaya çıkan devrimci fırsatların bu politik tercihe feda edilmesinin tarihsel maliyeti apaçık ortadadır. Bu politikaların uzantısı olan Avrupa Komünizmi’nin Marksizmin temellerine dönük ağır ve yakışsız müdahale girişiminin burjuva diktatörlüğüne beyaz bayrak sallamak anlamına geldiğini arayış içinde olan emekçi kitlelerin fark etmediğini sanmak budalalık olacaktır.

6. Ancak bugün, komünist hareket biraz da bu tercihlerin katkısıyla, devrimci karakteriyle hiç de bağdaşmayan bir sorunla karşı karşıyadır. Siyasal alanın sermaye tarafından sürekli olarak “yeni fetişizmi” ile biçimlendirildiği ve yeni aktör ve siyasi oluşumların hızla yükselip tüketildiği bir çağda, komünist partileri, eskiye ait, “bir türlü başaramamış” bir aktör görüntüsü vermektedir. Kuşkusuz bu algının yaratılmasında emperyalistlerin muazzam kaynaklar kullanarak sürdürdüğü kampanyaların büyük etkisi olmuştur. Ancak bugünkü sıkışmayı yalnızca bu kampanyalara bağlamak, sorunu basitleştirmek ve hafife almak olur. Komünist partileri, birçok ülkede kuruluş tarihi itibarıyla en yaşlı partiler arasındadır. Zorlu mücadeleler, büyük başarılar ve zaman zaman da büyük yenilgilerle geçen uzun yılların ardından, son tahlilde komünistler insanlığın dertlerine henüz çare olamamışlardır. Yaygın algı budur. Bu algının aşılamayacağını düşündükleri için kimi komünist partileri ya da “eski” komünistler, burjuva siyasetindeki “yeni fetişizmi”nin parçası olarak ve bu alanda rekabete girerek yükselmeyi denemekte ve sonuçta burjuva siyasetinin parçası haline gelmektedirler. Kişiler üzerinden siyaset yapmak, popüler kültür dilini benimsemek, Marksizm-Leninizmi kavramsal düzeyde geriye çekmek, eylem kültürü ve örgütsel yaşantıyı deforme ederek liberal biçimlere açık hale getirmek bu dönüşümün halkalarıdır. Ancak burjuva siyasetine aksesuar olmak dışında hiçbir işe yaramayan bu girişimlerin yaratmış olduğu kirlilik, sorunun varlığını ortadan kaldırmıyor. Komünist partileri, “eskimediklerini” kanıtlamak zorundadırlar.

7. Komünist partileri kurulduklarında ve sonraki uzunca bir dönem, ağırlığını her daim hissettiren örgütlü bir işçi hareketinin yarattığı dinamizm ile iç içe ve etkileşim halinde mücadele etti. Sömürü mekanizmalarını bilen, temel Marksist kavramlara aşina, sınıf bilinci olgunlaşmış ve eylem kültürü gelişkin bir işçi sınıfı bölmesinin varlığı, sosyal demokrasinin yaygın etkisi kırılamamış olsa bile, büyük bir olanaktı. Bu açıdan, her ülkede farklılık gösterse de, günümüzde ciddi bir değişimin söz konusu olduğunu kabul etmek gerekiyor. Komünizm birçok ülkede işçi sınıfına dışsal bir özne haline geldi. Sendikal yapıların bu açıdan özel bir yardımı olmadığı ve olamayacağı düşünüldüğünde, komünist partilerin sadece tarihsel bir deneyime yaslanarak sınıf karakterlerini güçlendirmeleri beklenemez. Bu anlamda yeni araçlar, yeni bir dil ve bütün bunları birbirine bağlayan devrimci bir stratejiye gereksinim vardır. Şu anda büyük bölümü işçi sınıfının parçası olan ya da olacak olan gençler dahil olmak üzere, komünist partilerinin işçi kitlelere erişim sorunu geçiştirilmesi olanaksız, yakıcı ve uluslararası bir sorundur. Bu sorunun büyük ölçüde 20. yüzyıl tarafından biçimlendirilen mevcut araç seti ile aşılması imkansızdır. Konunun dijitalleşmeye, iletişim ve medya alanında yaşanan dönüşümlere ve sosyal medyanın giderek artan etkisine daraltılmasından, hem kolaycılığa hem de popülizme teslimiyete yol açacak deformasyonlara zemin oluşturacağı için, uzak durulmalıdır.

8. Aslında çözüme giden yolu açacak olan, stratejik berraklıktır. Sonuçta işçi sınıfının örgütlenmesi, zaman ve mekandan bağımsız, statik bir faaliyet değildir. Emekçi halkın arayışlarına yanıt verecek, onları bir hedef doğrultusunda bir araya getirip mücadelecilik kılacak bir çekim merkezinin yaratılması, bir devrim stratejisinin varlığını gerektirir. Bu stratejinin parti militanlarında cisimleştiği içerikle toplumsal alana taşınması gerekmez ama her ölçek ve düzlemde aynı yönü

göstermesi zorunludur. Örgütlenme, seslenme araçları, mücadele biçimleri vb. bu stratejiye bağlı olarak şekillenir ve ayrıntılandırılır. Bugün komünizmin uluslararası alanda en temel sorunu, strateji oluşturmama ve buna bağlı olarak varoluşsal anlam ve değer kaybıdır. Stratejik düşüncenin yerini siyasi program alamaz. Bir komünist partisinin programı, devrimci bir strateji için vazgeçilmezdir, çıkış noktasıdır. Bir devrimci strateji ise sosyalist devrime giden yolun açılabilmesi için yürütülecek siyasi, ideolojik ve örgütsel faaliyetler bütünlüğüdür. Farklı ülkelerde mücadele eden komünist partilerin programlarının birbirine yakın olması beklenirken, stratejilerinin farklılaşabileceği öngörülebilir.

9. Komünist partilerin “demokrasi”, “barış”, “bağımsızlık” için yürüttükleri mücadele, ne kadar kapsamlı olursa olsun ve ne kadar ayrıntılandırılırsa ayrıntılandırılsın, bir devrim stratejisini ikame edemez. Bu tür mücadele başlıkları bir sosyalist devrim sürecinin ana halkası değil, ancak belirlenen unsur olabilir. Bu söylenen “demokrasi”, “barış”, “bağımsızlık” gibi olguları küçümsemek anlamına gelmez, tersine onların, burjuva ideolojisinin belirleniminden kurtarılarak, biricik gerçeklik zeminini hatırlatmaya yarar.

10. Uluslararası alanda komünistleri son dönemde en fazla meşgul eden, başta Rusya Federasyonu ve Çin Halk Cumhuriyeti olmak üzere, ABD emperyalizminin ittifak sisteminden uzaklaşan ya da ona karşı konumlanan ülkelere ilişkin alınacak tavidir. Konuya ilişkin yaklaşımda birbirini beslemesi gereken iki yöntem izlenebilir. Bunlardan bir tanesi, bu bağlamda ele alınabilecek ülkeleri Marksizm-Leninizmin bize sunduğu benzersiz imkanlarla teorik bir çözümlemeye tabi tutmaktır. Tek tek bu ülkelerdeki toplumsal sistem ve siyasal iktidarların sınıf karakterinin irdelenmesi, bu ülkelerin emperyalist sistem içindeki yerlerinin belirlenmesi, bu ülkelerde emek-sermaye çelişkisinin aldığı ve alabileceği biçimlerin resmedilmesi gibi son derece önemli başlıklar için elimizde oldukça güçlü bir teorik çerçeve mevcut. Bu çerçeve önemsizleştirilemez. Kuşkusuz teorik bir analizde de gri alanlarla karşılaşırız. Ancak gri alanların varlığı, Marksizmin her yöne çekilebileceği anlamına gelmez. Bununla birlikte, teorik çözümleme tek başına söz konusu soruna ilişkin yaklaşımımızı belirlemede yeterli değildir. Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti gibi ülkeleri ele alırken, teorik analizimizi, “dünya devriminin çıkarları”na ilişkin güncel bir değerlendirme ile beslemek durumundayız. Marx’tan bu yana, sınıf mücadeleleri karşımıza birçok kez teorik çerçevemizin sınırlarını zorlayan kritik başlıklar çıkardı. Hiçbir şablonun, hiçbir ezberin yetmediği anlarda komünistler bir yandan Marksist-Leninist teoriye sıkı sıkı sarılarak bir dağılmanın önüne geçtiler, bir yandan da bazen o teoriyi zenginleştiren bazen de zorunlu istisnalara dönüşen kimi başlıklarda siyasal açıdan esnediler. Bunların bir bölümü açık fiyaskolara dönüştü ve teorik çerçevemize negatif etkilerde bulundu. Ancak, hiçbir durumda komünistler hayatın dayattığı ve saf anlamıyla teorik bir konumlanışla çözülemeyecek sorunlardan kaçamadılar. Ekim Devrimi’nden sonra Sovyet Rusya’nın Avrupa’nın devrime en yakın ülke olan Almanya’daki burjuva iktidarıyla yaklaşması örneğin, tek başına “teorik” bir analizle açıklanamaz. Sovyetler Birliği’nin İkinci Dünya Savaşı sırasında geçici olarak ABD ve İngiliz emperyalizmi ile müttefiklik ilişkisi kurması da benzer bir özgünlük içerir. Bu anlamda Marksizmin açıklama ve sadeleştirme açısından bize sunduğu eşsiz olanaklar, bizi karmaşık sorunlarla yüzleşme sorumluluğundan azat etmiyor.

11. Teorik açıdan Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti, İran, Brezilya gibi ülkelerin toplumsal ve siyasal sistemlerine ilişkin temel meselelerde herhangi bir tartışma sürdürülmesi imkansız değilse bile çok güçtür. Bu ülkelerde sermaye egemenliğinin hüküm sürdüğü gerçeğini Marksizmden ne kadar uzaklaşırsanız uzaklaşın değiştiremezsiniz. Niyet beyanları, siyasi yapı, devletin resmi ideolojisi, tarihsel arka plan önemli olmakla birlikte, üretim araçlarının mülkiyeti ve

meta ekonomisine ilişkin gerçeklerin üzerini örtemez. Saydığımız ve benzer örneklerin çağın dengelerine uygun melez sosyo-ekonomik formasyonlar haline geldiği, sosyalizme uzun sürecek bir geçiş sürecine denk düştüğü tezleri ya da günü geldiğinde bu ülkelerdeki kapitalistlerin yukarıdan müdahalelerle hızlı bir biçimde tasfiye edileceğine ilişkin yorumların bizim açımızdan bir veri olarak görülmesi olanaksızdır. Bu tür değerlendirmeler hem Marksist-Leninist geleneğin erişiminin dışına çıkan metafizik içeriğe sahiptir hem de bir siyasi hareket olarak komünizmi devre dışı bırakmaktadır. Bu anlamda özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'ne ilişkin olarak komünist partilerin öncelikle bu ülkedeki mülkiyet ilişkilerine, artı-değer üretimine, sermaye birikim süreçlerine bakmak dışında bir çareleri yoktur.

12. Tam da bu noktada konuya, teorik akıl yürütmelere ek olarak, dünya devrim sürecinin çıkarları ve kapitalist ülkelerde mücadele eden komünist partilerin stratejisi açısından da yaklaşmak gerekir. Zaten örneklerini Türkiye'de de gördüğümüz gibi, kimi siyasi hareketlerden Marksist aydınlara kadar geniş bir yelpazede insanlığın ya da sosyalizmin geleceğinin Çin Halk Cumhuriyeti ve hatta Rusya Federasyonu'nun ABD emperyalizmini yenilgiye uğratmasına bağlı bulunduğunu ileri sürenlerin önemli bir bölümü Marksist teoriyi fazlasıyla çarpıttıklarının farkındadır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ve işçi hareketinin bir türlü inisiyatif alamamasının getirdiği kötümserliğin, reel karşılığı olan büyük aktörlerle dengelenmek istenmesi bir noktaya kadar anlaşılabilir. Ancak burada asıl sorgulanması gereken, bu tür bir jeostratejik taraflaşmada devrimci özneler ve devrimci strateji ve eyleme yer olmamasıdır. Büyük kapitalist şirketlerin, çok uluslu konsorsiyumların, devasa ticaret anlaşmalarının, düzenli ve paralı orduların, istihbarat örgütlerinin, kitle imha silahlarının, tekelci medyanın yer aldığı bir dünyada komünistlerin Çinli bir şirketin pazar payının artmasından ya da Rusya'nın "en yeni ve modern" balistik füzelerinden gurur duymasını beklemek kadar saçma bir şey olamaz. Bütün dünyada komünist partilerin sorumluluğu işçi kitlelerini eşitsizliklerin kaynağı olan sömürüye karşı aktif ve örgütlü mücadeleye katmaktır. Bu anlamıyla da "Çin Sosyalizmi" olarak adlandırılan modelin bir referans ve ilham kaynağına dönüştürülmesi imkansızdır. TKP'nin bu tutumu, muazzam bir mücadele birikimine sahip olan Çin Komünist Partisi'nin iç tartışma ve dinamiklerine, bu ülkede yaşanabilecek siyasi ve ideolojik değişimlere ilgisizlik anlamına gelmemektedir.

13. Bütün bunlardan, Türkiye Komünist Partisi'nin bugün uluslararası alana belli ezber ve şablonlarla yaklaştığı sonucu çıkmaz. Emperyalist hegemonya krizi sürmekte, kapitalizm insanlığa sahte de olsa umut verecek bir model geliştirememektedir. Sermaye egemenliği bütün ülkelerde derin bir siyasi ve ideolojik dağınıklıkla karşı karşıyadır. İşçi sınıfının devrimci müdahalesini davet eden bu tarihsel koşullarda kapitalizmin karşısındaki biricik seçenek olan sosyalizmin bıraktığı boşluk bütün dünyada gri alanların çoğalmasına yol açmıştır. Emperyalizm içi rekabetin sonsuz varyasyonlar üretmesi, ittifak sistemlerinin ömrünün kısalması, emperyalist hiyerarşide daha aşağılarda olan aktörlerin hareket alanının genişlemesi ve sınıf çelişkilerinin daha az görünür olması komünist partilerin önceliklerini ve devrimci mücadelenin kritik halkalarını belirlerken çok daha titiz olmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda TKP 2017'deki Konferansla partinin temel belgelerinden biri haline getirdiği ve 2025 yılında düzenlenecek ve sadece bu konuyu etraflica ele alacak bir konferansta yeniden değerlendirilerek güncellenecek olan "Emperyalizm Üzerine Tezler" deki yaklaşımını sürdürecektir ve siyasal açılımlarını ve dilini siyasal önceliklerine uygun bir biçimde şekillendirecektir. TKP, sermaye sınıfı ile işbirliğini mutlak olarak reddedip, sosyalist devrimin güncelliğinin evrensel bir stratejik unsur olduğu gerçeğinden hiçbir taviz vermezken uluslararası alanda ABD emperyalizmi, Avrupa Birliği ve NATO ile mücadeleyi başka aktörlerle mücadeleye eşitleyen ve dengeleyen bir hat izlemeyecektir.

14. Emperyalist sistem içindeki yaşanan çelişki, rekabet ve çatışmalar tek tek ülkelerde sürmekte olan sınıf mücadelelerine farklı etkilerde bulunur, bu etkilerden kaynaklı olarak komünist partiler farklı sorumluluk ve fırsatlarla karşı karşıya kalabilir. Her bir örnekte Marksizm-Leninizmin ilkeleri ve sosyalist devrimci bir perspektif ile emperyalist sistem içindeki çelişkilerin verili ülke devrimcilerine yüklediği özgül görevler arasındaki ilişkilerin yaratıcı ve devrimci bir biçimde ele alınması gerekir. Uluslararası dinamikler ile tek tek ülkelerin iç dinamiklerinin oluşturduğu bütünlüğe her komünist parti, dünya devrim sürecinin çıkarları açısından bakmalıdır. Ancak komünist partilerin öncelikli görevi kendi ülkelerinde sermaye egemenliğini alaşağı etmek olduğu için, dünya devrim sürecinin çıkarlarına verdikleri sosyalist iktidar mücadelesinin penceresinden yaklaşmak durumundadırlar. Tarih boyunca ve bugün açıkça görülmektedir ki, dünya devrim sürecinin o anki baskın gereksinimleri ile tek tek ülkelerdeki devrim mücadelesinin ortaya çıkardığı görevler arasında zaman zaman çözülmesi güç hale gelen bir gerilim ortaya çıkmaktadır. Bu gerilimlerin her birine uygulanabilecek bir formül olmadığı gibi, bu gerilimleri yok sayarak bir strateji oluşturmak da imkansızdır. Bugün Irak, Suriye, Ukrayna, Filistin, Sudan, Venezuela gibi sıcak gündemlerin tamamı dünya devrim sürecinin çıkarları doğrultusunda kendi özgünlükleri gözetilerek ve kuşkusuz Türkiye’deki sosyalist devrim mücadelesinin penceresinden ele alınmak durumundadır. İşçi sınıfının uluslararası ölçekte etkisiz kaldığı ve dünya devriminin konjonktürel olarak kendi ağırlığını hissettirmedeği koşullarda bütün bu başlıkların dogmatik ve oportünist eğilimlere prim vermeksizin analiz edilmesi ve devrimci bir konumlanış sergilenmesi, bu dönemin komünistler açısından en zorlu görevlerinden biridir.

15. Uluslararası alanda, sosyalist Küba ayrı bir başlıkta değerlendirilmeyi hak etmektedir. Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonra ABD’nin başını çektiği emperyalist saldırganlığı ağır bir biçimde hisseden Küba’nın bugüne kadar gösterdiği direnç ve devrimin kazanımlarını savunma kararlılığı her tür övgüyü hak etmektedir. Bu direnç ve kararlılığa, sosyalist kuruluş süreciyle çelişen ekonomik uygulamaların eşlik etmesi, Küba somutluğunda zorunlu nedenlerden kaynaklansa da, bütün komünistler için bir kaygı nedenidir. Özel sektörün giderek genişlemesi, geçici bir geri adım olarak görülmez ve ideolojik uyanıklık, siyasal denetim ve ekonomide devlet mülkiyetinin belirleyiciliğini garanti altına alacak süreklileşmiş müdahalelerle kontrol altında tutulmazsa, ülkenin sosyalist karakterinin ortadan kaldırarak bir kırılmanın yaşanması kaçınılmaz hale gelecektir. Küba Komünist Partisi yönetiminin bu tehlikenin farkında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ülkede giderek artan eşitsizlikler toplumsal çürümeye davet çıkarmakta ve bugünkü dünya dengelerinde aşılması güç ideolojik-siyasi sorunları da beraberinde getirmektedir. TKP, Rusya gibi geniş kaynakları olan bir ülkede bile Devrim’den sonra yaşanan ve bir komünist için bazı açılardan sindirilmesi neredeyse imkansız unsurlara sahip NEP dönemini tarihsel bir bakış açısıyla ve anlayışla değerlendirirken, birçok açıdan kuşatılmış ve yalnız olan Küba’nın zorunlu bazı geri adımlar atmasını elbette meşru ve haklı bulmaktadır. Kübalılardan gerçeklerden uzak, soyut ve romantik bir devrimci tutum olarak açlık ve yokluğa sürüklenmelerini istemek yalnızca akılsızlık olarak görülemez, burada ahlaki bir sorun da vardır. Öte yandan Küba’nın, yeterli uyanıklık gösterilmediği durumda bir kapitalist restorasyona sürüklenme ihtimalini düşünüp bunu engellemeye çalışmak her komünistin görevidir.

16. Komünist partileri birçok ülkede iktidarlar tarafından baskılanmakta, fiziki saldırılara ve yasaklamalara uğramaktadır. Bu türden saldırılara çoğu kez dış güçlere, hatta emperyalist ülkelere hizmet etme suçlaması eşlik etmektedir. Sermaye iktidarlarının halk düşmanı politikaları gizlemek için her tür haklı tepki ve mücadeleyi “dış güçlerin kışkırtması”na bağlaması yeni bir şey değildir. Öte yandan birçok ülkede muhalefetin başta ABD, Almanya ve Fransa olmak üzere, başka ülkeler tarafından kollandığı, desteklendiği ve fonlandığı gerçektir. Bazı “devrimci”, “ilerici”, “solcu” parti

ya da hareketlerin de bu tür bir ilişkiye girmekten hiç çekinmediği gözlenmektedir. Hiçbir baskı ya da saldırı emperyalist ülkelerden destek almayı ya da onlarla çıkar ortaklığına girmeyi haklı göstermez. Komünistlerin bu konuda tavizsiz bir duruş sergilemesi, kırmızı çizgilerini sürekli olarak kamuoyu ile paylaşması ve kendi saflarında en küçük bir kirlenmeye izin vermemesi gerekir. Bu tür bir kararlılık, “emperyalizme hizmet etme” suçlamasına da verilmiş en iyi yanıttır. Çünkü komünistler hiçbir gerekçeyle sömürüye karşı sosyalizm mücadelesini askıya alamazlar.

Görev tanımı

17. Türkiye Komünist Partisi, dünya ölçeğinde, devrimci bir perspektife sahip Marksist-Leninist partilerin güçlenmesi, aralarındaki işbirliği ve koordinasyonun artması için çaba harcar. Bu çaba doğrultusunda ortaya çıkan ve kurucuları arasında yer aldığı Avrupa Komünist Hareketi (ECA), Uluslararası Komünist Dergi (ICR) gibi platformlara katkı koyar. Bu platformlarda yer alan dost ve kardeş partilerle ilişkiyi derinleştirir. Aynı doğrultuda bölgesel işbirliklerine gider, ikili ilişkileri geliştirir.

18. TKP, Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri Toplantıları’nın her yıl gerçekleşmesine, daha verimli olması için sürdürülen çabalara katkı koymaya devam eder. Bu toplantılara katılan tüm partilerle karşılıklı saygı ve anlayışa dayalı bir ilişkiyi korumaya çalışır.

19. TKP, düzen siyasetinin kalıcı ve ayrılmaz bir biçimde parçası haline gelen, Marksizmden kopan, herhangi bir emperyalist blokun enstrümanı haline gelen ve kendi içinde bir devrimcileşme dinamiği barındırmayan siyasi hareketler dışında kalan partilerle farklı içerik ve düzeylerde ilişki kurar, bu partileri anlamaya ve etkileşim içine girmeye çalışır. Bugünün koşullarında birçok partide şu ya da bu yönde değişim sancısı yaşandığını hesaba katar. Partilerin iç işlerine karışmadan bu değişimin devrimci bir karakter kazanması için yapıcı bir tutum takınır. Uluslararası alanda sağlıklı tartışma ve etkileşim kanallarının oluşumu için adımlar atar.

20. TKP, Yunanistan Komünist Partisi ile uzun bir süredir devam eden ve giderek gelişen işbirliğinin daha da derinleşmesine özen gösterir. YKP’nin işçi sınıfı ve gençlik içinde elde ettiği mevziler, sosyalizmin ve devrimci bir perspektifin savunulmasında gösterdiği kararlılık, birçok kritik başlıkta gösterdiği tavizsiz tutum ve uluslararası alanda yürüttüğü çalışmalar büyük bir ilgi ve saygıyı hak etmektedir. TKP, iki parti arasında, iki ülkenin tarihsel ve toplumsal özgünlüklerinden kaynaklanan kimi nüansların bilincindedir. Bunlar YKP ile kurulan ilişkiyi zenginleştirmekte ve daha değerli kılmaktadır.

21. TKP, komünist partilerin örgütsel ve siyasal bağımsızlıklarına büyük önem verir, başka güçlerin komünist partilerin varolma hakkına dönük müdahalesine karşı durur, bu müdahalelerle karşılaşan komünist partilerle dayanışma içine girer.

22. TKP, sosyalist Küba’yla dayanışmayı güçlendirir, Küba Komünist Partisi ile kardeşçe ilişkiyi derinleştirmek için üzerine düşeni yapar. Küba Komünist Partisi ile bu yıl imzalanan işbirliği protokolünün gereklerini yerine getirir.

23. TKP, komünist partilerin, bütün sermaye, devlet, hükümet ve partilerinden uzak durma politikalarının onların örgütsel bağımsızlığının biricik güvencesi olduğunu bilerek hareket eder. Komünist partilerin, düzen siyasetinde yer açma, şu ya da bu düzlemde koltuk sağlama, maddi olanaklar sunma gibi “rüşvetler” karşısında siyasi ve ahlaki bir duruş sergilemesi beklenir. Bu

açından TKP sadece kendisine ve işçi sınıfının örgütlü gücüne güvenir, kendi kaynaklarını yaratır, kendi mücadelesinin ürünü olmayan hiçbir mevziyi başarı ya da kazanım olarak görmez.

24. Kongre, uluslararası ilişkiler alanının partinin devrim stratejisinin kritik bir unsuru olarak yeniden yapılandırılması için başlatılan çalışmaların hızlandırılması görevinin altını çizer. Parti, Siyasi Rapor'un bütün unsurlarının uluslararası boyutu olduğu gerçeğinden hareketle, dış ilişkilerini belirlenen siyasi hedeflerle örtüşen, dinamik bir yaklaşımla sürdürür. Çoğu kez enerji çalan, formel, hantal ve zaman zaman politik turizme dönüşen ilişki biçimlerinden uzak durur.

25. Parti bütün bu ilke ve yaklaşımlar çerçevesinde komünizmin dünyada daha etkili bir hareket haline gelmesi için faaliyetlerini yoğunlaştırır. 14. Kongre bu alanda yayıncılığın geliştirilmesini, ikili görüşmelere ağırlık verilmesini ve bölgesel toplantı ve konferansların düzenlenmesini hedef olarak belirler.

E. Kürt sorununda komünist yaklaşım ve görevlerimiz

1. Bugünkü haliyle Kürt sorunu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu da kapsayan tarihsel bir dönemin ürünüdür. Kürtlerin Osmanlı İmparatorluğu ve başka devletlerdeki varlığı 1920'lerde dönüşüme uğramış ve bölgesel karakterini korumakla birlikte Kürt sorunu en fazla Türkiye Cumhuriyeti'nin iç dinamikleri tarafından biçimlendirilmiştir.

2. Birinci Dünya Savaşı ve Ekim Rus Sosyalist Devrimi'ni takip eden yıllarda yaşanan dağılma ve kuruluş süreçlerinde Kürtlerin devletleşmemesinin çok karmaşık nedenleri vardır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun bir Kürt devletinin kuruluşunun önüne geçen etmenlerden biri olduğu tartışmalıdır. Bununla birlikte, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun Kürt halkının eşitlik ve özgürlük arayışında mutlak bir kayıp anlamına geldiği, bu nedenle bu kuruluşun meşruiyetinin sorgulanabileceği iddiası büsbütün temelsizdir. Milli Mücadele'nin başarısızlığı ya da cumhuriyetle taçlanmaması durumunda ortaya çıkacak bölgesel, hatta uluslararası dengelerin mazlum bir halkın lehine olacağı düşüncesi fazlasıyla öznel ve tarih dışıdır. Anadolu'da verilen kurtuluş mücadelesinin başarısızlığı, yalnızca bizim bölgemizde yaşayan halklar açısından değil, Sovyet Rusya, dolayısıyla uluslararası işçi hareketi açısından yıkıcı sonuçlar doğuran karşı-devrimci bir gelişme olurdu.

3. Birinci Dünya Savaşı'nın hemen sonlarında başlayan devrimci dönemi karakterize eden, kapitalist ülkelerde işçi sınıfının hareketlenerek birçok ülkede iktidara yönelmesi ve daha az gelişmiş coğrafyalarda ulusal kurtuluş hareketlerinin yükselişidir. Birbiriyle etkileşime girerek devrim cephesini oluşturan bu iki dinamiğin özellikle Avrupa ve Asya'da yarattığı sarsıntının bütün noktalara eşit dağılması ve benzer sonuçlar doğurması kuşkusuz imkan dahilinde değildi. Aşiret yapısının sekteye uğrattığı Kürt uluslaşmasının, çok parçalılığın üstesinden gelerek bir devletleşmeye evrilmesini engelleyen ne Türkiye Cumhuriyeti ne de Lozan'dır. Öte yandan Birinci Dünya Savaşı'nın kazananı emperyalist bloğun dayattığı anlaşmalardan biri olan Sevr'in bağımsız bir Kürt Devleti'ne imkan sağlayacağı da tartışmalıdır. Öyle olsa bile, Sevr Anlaşması emperyalist savaşın emperyalist barış girişimidir ve tarihsel meşruiyeti sıfırdır.

4. Kürtlerin Milli Mücadele'yle ilişkisi konusunda toptancı değerlendirmelerden kaçınılmalıdır. Bu titizlik, bütün etnik topluluklar için geçerlidir. Anadolu'daki mücadele gericiler ile ilericiler, devrimciler ile karşı devrimciler, yurtseverler ile işbirlikçiler arasındadır. Başta Saray erkanı ve İstanbul hükümeti olmak üzere, Türklerin arasında da Milli Mücadele'ye düşman çok sayıda unsur

vardır. Buna karşılık, Kürt aşiretlerinin bir bölümü işgale karşı mücadeleye açık ve kapsamlı bir destek vermiştir. Kürtlerin bir bütün olarak İngiliz ya da Fransız emperyalizmiyle işbirliği yaptığı iddiasının bir karşılığı yoktur.

5. Kürt aşiretlerinin bir bölümünün Anadolu'daki mücadeleye katkısıyla birlikte Kürtler kurucu bir unsur olarak tanınmış ve kısmi temsiliyet hakkı elde etmiştir. TBMM'nin ilk dönemine damga vuran bu adımlardan geriye dönülmesi bir "aldatma-aldatılma" ilişkisiyle açıklanamaz. Milli Mücadele'ye damgasını vuran genç Türk burjuvazisinin ve hareketin öncü kadrolarının ulusal sorunu çözmek için gerekli bakış açısından uzak oldukları ortadadır. Ayrıca Kürt aşiret yapısı da bu sorunun çözümü için uygun bir zemin asla oluşturmamıştır. Zaten Kürt sorununun hafifletilmesi ancak aşiret yapısının dağıtılması ve büyük toprak sahiplerinin Kürt nüfus üzerindeki hakimiyetinin kırılması ile mümkündü. Ankara hükümetinin böyle bir niyet ve gücü olmadığı gibi, Kürtler arasında aşiret yapısını bozmaya dönük bir dinamik de bulunmuyordu.

6. Hükümetin Kürt aşiret yapısını kabullenerek onları devlet yanlısı ve karşıtı olarak tasnif etmesi ile birlikte Kürt sorununu kemikleştiren bir süreç başlatılmış oldu. Oysa zamanında Sovyet yönetimi ve TKP'nin önerdiği gibi tarımdaki geri yapıların tasfiyesi için cesur adımlar atılsa ve Kürt kimliği/diline ilişkin yasakçı tutum terk edilseydi çok farklı bir sonuç elde edilirdi. Bu öneriyi yaparken komünistler iktidarın iç sorunlarını ve sınıfsal-ideolojik kısıtlarını elbette biliyorlardı. Ancak Ankara hükümetini ellerinden geldiğince cesaretlendirmek ve daha halkçı bir çizgiye getirmek için çaba harcıyorlardı.

7. Kuruluş sürecinde yaşanan isyanlar, asla buna indirgenemese de, Kürt kimliğine dönük inkar ve yasaklamalara karşı kuvvetli bir itirazı da içermektedir. Bununla birlikte bu isyanlar sınıfsal, ideolojik ve siyasi açıdan Cumhuriyet'in temsil ettiği çizginin tarihsel olarak gerisinde ve karşısındadır. Baskın bir biçimde Hilafetçi-gerici bir karakter taşıyan söz konusu kalkışmaların önemli bölümü emperyalist ülkelerce açıktan desteklenmiştir. Aşiret reislerinin önderliğinde, bir burjuva devriminin merkezîyetçi hamlelerine gerici ideolojilere dayanarak ve emperyalist ülkelerle ilişkilendirilerek direnmeye kalkan bir harekete, hiçbir koşulda anlayışla bakılamaz. Bu isyanların gerici yapısını ve emperyalist ülkelerle etkileşimini geçiştirmeye, önemsizleştirmeye ya da yok saymaya dönük girişimler Kürt halkının eşitlik arayışına zarar vermektedir. Ayrıca dinin ve halifelik kurumunun Türk-Kürt birliğini sağlayacak biricik unsur olduğunu ileri süren tezlerin hiçbir karşılığı bulunmamaktadır.

8. Şeyh Sait İsyanı bu kalkışmalar içinde kuşkusuz en önemlisidir. Türk gericiliğinin önemli bölümünün ve Kürt milliyetçilerinin Şeyh Sait'i bir tabuya dönüştürmek ve ona ilişkin gerçekleri "Kemalist tarih tezi"nin uydurması olarak göstermek istemesinin bir dizi nedeni vardır. Her şeyden önce Cumhuriyet'in kuruluşunun meşruluğunu ortadan kaldırmak için, Şeyh Sait gibi onun karşısındaki kuvvetlerin aklanması gerekir. Bu doğrultuda Vahdettin ya da Cumhuriyetçi kadroların tamamının gençliklerinde mücadeleye girdiği Abdülhamit gibi figürlerin bir yanlış anlamaya kurban gittikleri kanaati uyandırılmak ve onlarla ilgili yeni bir öykü kurgulanmak istenmektedir. Şeyh Sait için de aynısı geçerlidir. Şeyh Sait'in bölgede bir gerici üretim merkezi olarak faaliyet gösteren ve göstermeye devam eden Nakşibendi Tarikatı'nın önde gelen isimlerinden olması, bugün Türk ve Kürt gericiliğinin ona kol kanat germesinin bir başka nedenidir. Son olarak, Kürt milliyetçiliğinin, Şeyh Sait'i kahramanlaştırmasında, dönemin isyanlarında halkçı-devrimci karakterli hiçbir ismin öne çıkmamasının payı olduğu da unutulmamalıdır.

9. Söz konusu isyanların önderliklerinin sınıfsal, ideolojik, siyasal karakterine ilişkin netlik, genç cumhuriyetin önderlik kadroları söz konusu olduğunda, kaybolmaktadır. Başka başlıklarda olduğu gibi feodalizmin tasfiyesi ve aşiret yapısının kırılması gibi zorlu meselelerde yönetici kadroların burjuva devrimlerinin barındırdığı bütün kısıt ve çelişkileri yaşadığı görülmektedir. Aynı zamanda uygulanan politikaların tutarsızlaşmasına neden olan bu kısıt ve çelişkiler yalnızca yönetici kadrolar arasındaki ideolojik ve siyasal farklılıklardan kaynaklanmamış, giderek güçlenen sermaye egemenliğinin yapısal özelliklerinin de ürünü olmuştur. Buna karşın, başka başlıklarda farklı konumlanışlar geliştirebilen Cumhuriyetin önde gelen kadrolarının içinden Kürt halkının eşitliğine kağıt üzerinde olsun önem veren unsurların çıkmaması, tersine inkarcı bir yaklaşımın resmi politika haline gelmesi, bu yapısal özelliklerle ilişkilidir.

10. Farklı bir bağlamda ve yıllar sonra Dersim İsyanı, bölgenin özgün aşiret düzenini korumak için merkezi otoriteye karşı gelen güçler tarafından örgütlense ve ilerici bir karakter taşımasa da önceki isyanlardan farklı bazı özelliklere sahiptir. Cumhuriyet'in kuruluş dönemi geride kalmıştır ve yurttaşlar arasındaki eşitsizlik ve adaletsizliklerin sorumluluğu burjuva iktidardadır. Dersim İsyanı'nın bastırılmasında Cumhuriyet değerleri ile etkileşime ve uyuma açık hale getirdiği toplumsallığı aynı zamanda geri formasyonlara bağlayan faktörlerden biri olan Aleviliğe karşı devletin Osmanlı'daki reflekslerinin bir kez daha harekete geçtiği gözlenmiştir. Dersim'de geri toplumsal ilişkilere yaslanan bir direncin kırılmaya çalışılması tarihsel bağlamda ne denli anlaşılır olursa olsun, bu süreci takip eden kışkırtıcılık, aldatma, kıyıcılık, katliam ve zorunlu göç asla kabul edilemez. Bu katliamın bölgede yarattığı derin hassasiyetlere saygı gösterilmesi, Cumhuriyetçi birikim içinde bu kıyıcılığı olumlama girişimlerine karşı mücadele edilmesi, Milli Mücadele'nin ve Cumhuriyet'in kuruluşunun tarihsel meşruiyetine gölge düşürmemek ve Türkiye devriminin geleceğini mayınlamamak için mutlak bir zorunluluktur. Benzer biçimde, bu tarihsel haksızlığın parçası olarak gündeme gelen "Tunceli" ısrarının kabul edilir bir tarafı yoktur. Kimi aydınların da, katliamı Cumhuriyet'in kazanımı olarak selamlaması, başlı başına bir utanç olarak görülmelidir.

11. Kürt sorunuyla ilgili çözüm odaklı bir belgede tarih anlatımına bu ölçüde gereksinim duyulması, Kürt sorununun aynı zamanda bir Kürt dinamiği olmasıyla ve çözümün taşlarının bugünden döşenmesi gerektiğiyle açıklanabilir. Taşıdığı çelişkilerin altında kalan Cumhuriyet, Kürt emekçileri ile Türk emekçilerinin birliğinin arasına bile isteye yerleştirilmiştir. Bununla birlikte, Cumhuriyet, halklarımızın birliği üzerinden yeniden ayağa kaldırılmalıdır. Kürt milliyetçiliği, Türkiye Cumhuriyeti'ni gayrı-meşru ilan etmekte ve Cumhuriyet'in temelde Kürt halkının inkarı ve yadsınması olduğunu ileri sürmektedir. Türk milliyetçiliği ise Türkiye Cumhuriyeti'nin ancak Kürtlere diz çöktürerek var olabileceği palavrasını farklı üsluplarla gündemde tutmakta ve bunun "gereklerini" yerine getirmektedir. Bu iki milliyetçi yaklaşım ile ideolojik-siyasal hesaplaşmada mevzi kazanılmadan çözümün kapısı aralanamayacaktır. Kürt sorununun sosyalist iktidarımızda kolayca çözüme kavuşturulacağı gerçeği, emekçilerin birliğini sağlayan bir devrimci sınıf hareketi olmaksızın sosyalist devrimin muzaffer olamayacağı gerçeğinin karşısına konmamalıdır.

12. Kürtleri Milli Mücadele'den başlayarak sürekli olarak emperyalist projelere hizmet eden bir halk olarak gösteren milliyetçi kesimlerin bu çarpıtmayı destekleyecek kimi kanıtlar bulmakta zorlanmayacağı ortada olsa bile bu iddia temelsizdir. Çok sayıda Kürt, Birinci Dünya Savaşı'nı takip eden dönemde geniş bir coğrafyada İngiliz emperyalizmine karşı silahlı mücadeleye katılmış, sonraki dönemlerde Kürt ulusalcılığının belirlenimi altındaki birçok devrimci yaşamları boyunca anti-emperyalist bir konumlanıştan vazgeçmemiştir. Ayrıca bağımsızlık mücadelesinin zaferiyle kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin süreç içinde emperyalist sistemin parçası haline geldiği, ekonomik-siyasi-kültürel bağımlılığın giderek güçlendiği de unutulmamalıdır. Türkiye halen

emperyalist suç örgütü NATO'nun üyesidir ve ABD emperyalizmi ile birçok bölgede stratejik işbirliği içindedir. Bugünkü sistemin savunuculuğunu ve bekçiliğini yapanların kimseyi işbirlikçilikle suçlama hakkı yoktur.

13. 1984'ten bugüne dek farklı biçimlerde sürmekte olan son kalkışma bugünkünden farklı koşullarda ortaya çıkmıştır. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin emperyalist blok karşısında güçlü bir karşı ağırlık oluşturduğu bir uluslararası ortamda Kürt siyasi hareketi, 1960 ve 70'lerdeki sol birikimin bir uzantısı olarak Türkiye ve bölgenin siyasi dengelerine sert bir müdahalede bulunmuştur. 12 Eylül faşizminin işçi sınıfına, devrimci örgütlere ve bütün özgürlüklere dönük sistematik saldırganlığına o dönemin en kapsamlı ve etkili yanıtı olarak uluslararası sol kamuoyunda büyük bir destek ve kabul gören bu çıkış, darbeden sonra hızla etkisini yitiren ve 12 Eylül vahşetine tepki nedeniyle ülke bağı zayıflayan solu "ayrılıkçı" bir harekete tutunarak toparlanmaya yöneltmiştir. Öte yandan hem bölgesel dengelerin ayrılıkçı bir programın hayata geçmesine izin vermemesi hem de Kürt hareketinin birçok kadrosunun Türkiyeli ve emekçi karakter taşıması, hareketin hedefleri konusunda bir belirsizliğe ve zaman zaman derinleşen bir iç mücadeleye yol açmıştır.

14. Sovyetler Birliği'nin dağılması ile birlikte ABD'nin müdahale yeteneğinin artması bütün Kürt siyasi öznelerini etkileyen yeni bir bölgesel iklim yarattı. Devlet içinde son isyanın müzakereler yoluyla yatıştırılması ve Türkiye kapitalizminin bölgesel açılımlarında Kürt kartının kullanılması düşüncesinin uç vermesi bu döneme denk düşer. Ancak ne devlet ne de PKK bu tür bir güncellemeye hazır olduğundan, bu arayışı, şiddetin Türkiye'nin büyük kentlerine sıçradığı ve faili belli çok sayıda cinayetin "faili meçhul" sınıfına sokulduğu kanlı bir dönem izledi. 90'lı yılların ilk yarısında Kürt hareketinin Türkiye devrimci hareketi ile ilişkilendirme ve Türkiyeli bir çözüm için denemeler yaptığı da gözlenirken, ABD ile Avrupalı emperyalist ülkelerin Kürt sorununu kendi çıkarları doğrultusunda değerlendirmek için daha fazla inisiyatif aldığı görüldü.

15. Kürt hareketinin yönelimleri açısından son derece kritik olan bu dönem boyunca partimiz bir yandan HADEP yöneticilerine, binalarına ve yayın organlarına dönük saldırılara karşı dayanışmacı bir tutum sergilerken, diğer yandan özelleştirme, gericilik ve emperyalizm karşıtı bir ekseninde bir ittifakın oluşması için olanakları ölçüsünde çaba gösterdi. Bu çabaların 1995 yılında Emek, Barış, Özgürlük Bloku'nun kurulmasıyla somut bir ürün vermesinin temel nedeni, Kürt hareketi içinde bu ilkelere duyarlı bir eğilimin varlığıydı.

16. 1995 seçimlerinden sonra Kürt hareketinin liberal ve İslamcı etkilere daha açık hale gelmesi ve emperyalist ülkelerle ilişkilendirilmede daha istekli olmasının bir gerekçesi, Türkiye sosyalist hareketinin Kürt hareketinin reel siyasette ve uluslararası alanda taşıdığı ağırlığa denk düşecek bir güce sahip olmamasıydı. Bu sorunu kendisine bağlı ve iliştilenmiş bir "sol" yaratarak çözmeye kalkan Kürt hareketi, Türkiye solunun önemli bir bölümünü bugün de etkisini sürdüren bir çıkmazın içine sürükledi. Ancak Kürt hareketinin emperyalizm, kapitalizm, gericilik gibi başlıklarda aşırı pragmatik bir tutuma yönelmesinin temel nedeni, sınıfsal ayrışmayı geciktirerek bir ulusal hareket olarak kalma ısrarıydı. Oysa bir ulusal hareketin, çağımızda, siyasi ve ideolojik açıdan hem sermaye sınıfını hem de emekçileri temsil etmesi imkansızdır. Dolayısıyla Kürt hareketinin ideolojik yönelimleri, onun burjuva karakterinin güçlenmesine koşut olarak değişime uğramıştır.

17. Partimiz bu süreci, "ezilen ulusun haklılığı" gibi Marksizme yabancı bir ön kabulde değil, tarihselci bir bakış açısı ile ele alır. Kullandığı yöntemler, güncel siyasetteki alabildiğine sorunlu

konumlanışların ötesinde, sınıfsal ve ideolojik olarak Kürt halkını temsil edemeyecek ama Kürt yurttaşlarımızın ciddi desteğini hâlâ alan bir siyasi çizgiyle ilgili olarak TKP kendi bağımsız değerlendirmesini yapar, başkalarının tercih ettiği dili kullanmaz, şu ya da bu duyarlılığın belirlenimi altına girmez.

18. TKP açısından emperyalizme, sömürü düzenine ve dinci gericiliğe karşıtlık esnetilebilecek ilkeler değildir. Özgürlükler ya da demokrasi adına bu ilkelerin geriye çekilmesi de olanaksızdır. Dolayısıyla TKP Kürt hareketiyle işbirliği ve ittifak gibi gündemleri kapatarak, Türkiye işçi sınıfının mücadelesinde önemli bir başlık olan Kürt yoksullarının örgütlenmesine yönelmiştir.

19. Bununla birlikte TKP, bugünkü düzenin “Kürtler” söz konusu olduğunda kendi sınır ve kurallarına dahi tahammül etmemesine ve kendisini Kürt olarak tanımlayan parti ve kişilere siyaset alanını kapatmasına duyarsız kalamaz. Parti kapatmalar, yaygın tutuklamalar ve kayyım uygulamaları iddia edildiği gibi “terörle ilişkili” olmaktan kaynaklanmamaktadır. Konu bugünkü düzenin bütün temel sorun başlıklarındaki sıkışmayla ilişkilidir. Nüfusun büyük çoğunluğunu yoksullaştıran bu toplumsal düzen fazlasıyla kırılgandır ve bu ülkenin bir gerçekliği olan “Kürt olgusu”nu ne yapacağını bilememektedir. Kürt milliyetçiliğinin “bize yer açmayan bir ülke var olmamalıdır” yaklaşımı ile Türk milliyetçiliğinin “diz çökmeyen bir Kürde burada yer yoktur” yaklaşımı çözümsüz bir soruna işaret etmektedir. Çözüm çok açık ki bu kırılgan ve adaletsiz düzenin değişmesiyle birlikte gelecektir.

20. Türkiye Komünist Partisi, Türkiye kapitalizminin bölgesel ve uluslararası yayılma eğiliminden beslenen Yeni-Osmanlıcı politikalara karşı açık bir tavır içindedir. Parti, bu politikalarla kabuğunu çatlatmaya çalışan Kürt sermayesinin Irak ve Suriye’deki arayışlarının oluşturduğu rekabeti ezen ulus-ezilen ulus denklemi içine yerleştirmeyi reddeder. Irak’ta ve Suriye’de Kürt milliyetçiliği ile AKP eliyle yürütülen Yeni-Osmanlıcı politikalar işbirliği ve çatışma dinamiklerini aynı anda beslemektedir. Suriye’de bugün için ABD koruması ve desteği ile kendisini konsolide eden Kürt bölgesel yönetimi daha önce Suriye’deki merkezi yönetimin devrilmesi için yürütülen uluslararası operasyonda Ankara’nın yakın müttefikiydi. Dahası, Kürt hareketi, “çözüm süreci”nde Türkiye’nin bölgesel açılımlarına kolaylık sağlamak gibi bir görev üstlenmek üzereydi. İslamcılığın birleştirici rolüne ilişkin bugün de dillendirilmekte olan retoriğin kaynağında bu ortak misyon vardı. Partimiz emperyalist sistem içinde her başlıkta kendisini yeniden üretip birbirini besleyen sözde dostluk ve düşmanlıklara ilişkin toptancı bir yaklaşıma sahiptir. Hiçbir gerekçe, şu ya da bu ülkenin sermaye sınıfının yayılmacı tutumunu meşrulaştırmaz. Aynı biçimde emperyalist ülkelerle açık ya da örtülü işbirliğinin hiçbir mazereti olmaz.

21. TKP Kürt sorununun bugünkü düzen açısından çözümsüz olduğunu söylerken aynı zamanda Kürt olgusunu bir soruna dönüştürenin de bugünkü sömürü düzeni olduğunu ileri sürmektedir. Sosyalist devrim iddiasını taşıyan bir parti için Kürt olgusu bir sorun değil, bir gerçeklik, bir dinamiktir. Eşitliğin, kardeşliğin, adaletin, refahın, bolluğun, aydınlanmanın hüküm sürdüğü bağımsız ve egemen bir ülke için Kürt emekçilerinin mücadelesi ve katkısı vazgeçilmezdir. Bu yaklaşım doğal olarak, konuyu sınıfsal bir zemine taşımayı gerektirir. TKP saflaşmanın ve mücadelenin etnik kimlikler esas alınarak değil, sınıfsal bir temelde gerçekleşmesi için uğraşmaktadır. Bu anlamda, çatışma ortamında da “çözüm” süreçlerinde de kazanan, Türkiye’nin her tarafında ve Irak’ta büyük yatırımları bulunan, aşiret ilişkilerini kullanarak Kürt yoksullarını ucuz işgücü olarak kullanıp kandıran Kürt sermayedarları ya da zenginlerine ilişkin en küçük bir hassasiyetimiz olamayacağı gibi ideolojik ve siyasi pozisyonlarımızı mücadele yürüttüğümüz bölgenin etnik yapısına göre ayarlamak gibi bir oportünist tutum içine de giremeyiz.

22. TKP, Kürt emekçilerine odaklanmakta, bugünkü düzenin Kürt sorununu yeniden ve yeniden üretmesinin kaynağının sömürü ilişkileri olduğu gerçeğinden hareket etmektedir. Cumhuriyet tarihinin belli dönemlerinde ve son olarak 1980'lerle birlikte gündeme gelen köy boşaltmaları ve batıya göç olgusu, bir yandan birçok yerleşimin ortadan kaldırılması gibi siyasal bir amaca hizmet ederken diğer yandan sanayi ve hizmet sektöründe artan işgücü ihtiyacını karşılamak gibi bir işlev de gördü. Bugün Kürt işçilerin ağırlıklı bölmesi İstanbul başta olmak üzere batıdaki büyük kentlerde çalışmakta ya da iş aramaktadır. Aradan onca yıl geçmesine karşın, Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı kentlerde işsizlik ortalaması diğer illerden daha yüksektir. Türkiye kapitalizminin yoksul köylülüğü ucuz işgücü deposu olarak görmesinin sonuçlarını, güvencesiz ve esnek çalışma dayatmasını en yoğun bir biçimde hisseden Kürt emekçileridir. Özellikle inşaat sektöründeki işgücünün kayda değer kısmını Kürt işçiler oluşturmaktadır. Kürt işçilerin, Türkiye proletaryasının örgütlü siyasal mücadeleye en yatkın kesimi olmaya devam ettiği hesaba katıldığında, Kürt hareketinin liberalizm ve milliyetçilik arasında salınan ve Kürt sermayesi ile Kürt yoksullarını bir arada tutmaya çalışan stratejisinin sonuçlarının vahameti daha iyi anlaşılır.

23. Oysa Kürt hareketi otuz yıl önce Türkiye emekçi hareketinde önemli bir kol oluşturmuştu. Bu kol kamu emekçilerinin sendikalaşmasında alan tutmuş, kimi sektörlerde ve sendikalara radikalizm aşılarmıştı. Sonrasında hareketin bu duyarlılığı solmuş, emekçiler herhangi bir düzen partisinin kitle tabanından öteye bir anlam taşıyamaz olmuştur. Giderek Kürtçülük, çok kültürlü ve çok etnisiteli Türkiye işçi sınıfının örgütlenmesinin önünde bir engel oluşturmuştur. KESK'in, egemen güçlerin önyayak olduğu sağcı memur sendikalarının karşısında tutunamamasının nedenlerinden biri de kimlik mücadelesinin sınıf mücadelesinin önüne geçmesi ve zamanla onu boğmasıdır. Bugün Kürt emekçilerinin en önemli birikiminin HDP ve şimdi DEM yönetimindeki belediyelere çekildiği görülmektedir. Ancak sonuç olarak ortada büyük bir boşluk vardır. Seçimlerde ulusal kimliği için oy kullanan Kürt işçiler aslında siyasi olarak sahipsizdir. TKP bu çelişkili durumu, önünü kapatan bir faktör değil, emekçi kitlelere bir erişim olanağı olarak değerlendirmelidir.

24. Türkiye işçi sınıfı farklı dil ve kültürlere sahip, etnik, ulusal ve kültürel çeşitlilik barındıran bir bütündür. Türkiye Komünist Partisi, emekçilerin anadilleri ve kendilerini tanımlarken uygun gördükleri kimliklerden bağımsız olarak işçi sınıfının öncü partisidir. TKP anadili ve etnik/ulusal kökenle ilgili özelliklerin, bir kesimin diğerine göre üstünlük veya aşağılama gerekçesi sayılmasını reddeder.

25. Komünistlerin öngördüğü, Kürt sorununda kalıcı çözümü sağlayacak süreç, sosyalist devrimin ilk aşaması olan siyasi iktidarın ele geçirilmesiyle birlikte her türlü etnik ayrımcılığın yasaklanmasıyla başlayacak; kapitalizmden devralınan sınıfsal eşitsizliklerin önemli ölçüde giderildiği toplumsal devrim sürecinde, etnik ayrımcılığın maddi zemini ve geçmişten gelen ideolojik önyargıların ortadan kaldırılmasıyla sürececek ve komünist topluma giden yolda insanların etnik kökenine dair tüm kültürel unsurların siyasetin konusu olmaktan çıkmasıyla tamamlanacaktır. Sosyalist devrim, Kürt sorununun çözümü için ön koşuldur. Planlı ve kamu mülkiyetine dayalı bir ekonomi, hâlâ varlığını sürdüren aşiret yapısını ortadan kaldırmanın zeminini sunacağı gibi, Kürtlerin başka kökenlerden yurttaşlar gibi refaha ve eşitliğe ulaşmasının da alt yapısını sağlayacaktır. Bu bağlamda "bölgesel asgari ücret" ve benzer politikalarla Türkiye'nin belli bir bölgesini geriliğe ve yoksulluğa mahkum etmek için fırsat kollayan sermaye düzeninin tersine sosyalizmin seferber edeceği kaynaklar bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi için kullanılacaktır.

26. Partimizin Kürt sorununa yönelik öngördüğü çözümde ayrı bir Kürt devleti veya yerel özerklik ya da federatif bir yapı gündemde değildir. Emperyalizm ve Devrim teorilerinden ve günümüzün uluslararası gerçeklerinden bağımsız bir Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı ilkesinden söz edilemez. Partimiz açısından sosyalist devrimin asgari coğrafyası Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi sınırları, öngördüğü devlet biçimi de tüm yurttaşlarının etnik haklarını tanıyan, emekçi halkların birleşik bir örgütlenme ve mücadele içinde olduğu en devrimci ve gelişkin seçenek olan merkezi bir sosyalist cumhuriyettir.

27. Orta Doğu'da yüzlerce yıldır devletler Kürt egemenleriyle pazarlıklar yapmış, bazen tavizler vermiş, bazen de Kürt halkına zulüm uygulamıştır. Türkiye Cumhuriyetinin bu konudaki sicili de farklı değildir. Diğer yandan emperyalizm Kürt dinamiğini daima kullanılacak bir faktör olarak görmüş; bu kullanışlılık zaman zaman kimi Kürt öznelerin pazarlık gücünün artmasını ve bu öznelerin parçası ya da sempatizanı olan yoksul Kürtlerin kendilerini “güçlenmiş” hissetmelerini sağlamıştır. Ne var ki, Kürt halkına, Kürt emekçilere bugüne dek herhangi bir muhatapları tarafından eşit ve saygın biçimde davranılmamıştır. Kürt siyasi hareketinin kaba pragmatizminde ve ittifak kurduğu sol öznelerle yönelik tahrip edici hoyratlığında, burjuva karakterli bir siyasi hareket olmasının dışında bu tarihsel deneyimden gelen ezberlerin de rolü vardır. Dolayısıyla devrime giden yolda da devrimden sonra da eşitlik ve saygı, devrimci öznenin Kürt sorununa yönelik siyasetinde en hassas olması gereken ideoloji unsurları olacaktır. Zira, tüm süreçte “içeriden” gelecek sabotaj ve provokasyonlar da muhtemelen bu başlıkta gerçekleşecektir.

28. Bu eşitlik ve saygının ideoloji alanındaki en önemli unsurlarından biri, kimliğin kendisini ifade etme aracı olan anadiline saygıdır. Sosyalizm açısından her emekçinin kendi anadilinde eğitim alabilmesinin yanı sıra bilim, sanat ve siyaset yapabilmesinin sağlanması temel ve tartışılmaz bir ilkedir. Sosyalist devrimin toplumsal aşamasında bu konuda gösterilecek özen ile Kürt halkının devrime kazanılması arasında çok güçlü bir bağ olacaktır.

29. Bugünkü düzen düşük yoğunlukla savaş ve çözüm süreçleri arasında salındıktan sonra “Kürt sorunu”na ilişkin baskı ve inkar politikalarını istikrara kavuşturma yoluna gitmiştir. Bu politikaların “güvenlik” gerekçesiyle meşrulaştırılmaya çalışılmasının sınırları vardır. TKP, emperyalist projelerin parçası olarak ya da o projelerle etkileşim halinde olan eylem ve konumlanışların bugünkü sermaye egemenliğine değil Türkiye'nin var oluşuna karşı olduğu gerçeğini veri alarak hareket eder. Ancak emperyalist sistemin bir parçası olan bugünkü Türkiye'de iktidarın Kürt halkı ve siyasetçisine karşı tutumunun bununla ilişkisi bulunmamaktadır. Tersine, Kürt halkının kendi dilini, gelenek ve kültürünü yaşama hakkını elinden almaya kalkan, insanların halaya durmasına dahi müdahale eden zihniyet bir yandan her tür adalet duygusunu ayaklar altına alan inkarcı bir tutumda ısrar ederken bir yandan da Kürt yoksullarını Türkiye'den soğutmakta, emperyalist güçlerden medet umar hale getirmektedir. TKP, milliyetçi ya da emperyalizm işbirlikçisi politikaların kuyruğuna takılmakla, adaletsizlik ve zorbalığa karşı tavır almak arasındaki farkı ayırt edecek deneyime sahiptir. Bu farkın ortaya çıkacağı zemin, şu ya da bu harekete dönük mesafeye değil, sınıf temelli politikaların belirleyiciliğinde gelişecek olan adalet ve hak arama mücadelesidir.

30. Parti bütün bu değerlendirme ve ilkeleri ışığında Kürt emekçilerinin örgütlenmesine özel bir önem verir ve gerekli kaynakları ayırır; sömürü düzeninin devamına, emekçileri bölmeye, emperyalist ülkelerin müdahale yeteneğinin artmasına zemin oluşturan Türk ve Kürt milliyetçiliğine karşı ideolojik ve siyasi mücadeleyi yükseltir; düzen siyasetinin Kürt sorununu güvenlik ve terör başlığına indirgemesinin karşısında durur; Türkiye devrimci hareketinin Kürt hareketi ve CHP'den bağımsızlığının sınıfsal bir mesele olduğunun altını çizer; partide daha fazla

Kürt kadronun yetişmesi ve öne çıkması için koşulları yaratır, onların Kürt dili ve kültürüne hakim olmasını sağlar; Kürtlerin yoğun yaşadığı yerleşimlerdeki örgütlenme pratiklerine, semt evi, işçi evi ve köy evi deneyimlerine merkezi katkı kanallarını güçlendirir.

F. Göçmen sorununda gerçekler ve partinin görevleri

Durum

1. Göçmen sorununun kaynağının karartılmasına izin verilmemelidir. Milyonlarca insanın yerinden yurdundan edilmesinin sorumlusu sermaye sınıfının ucuz iş gücü arayışı, emperyalist savaşlar, kapitalizmin yarattığı görülmemiş yoksulluk ve eşitsizliklerdir. Dünya 21. yüzyılda bir kez daha bir kavimler göçü resmi vermektedir. Gelişmiş kapitalist ülkeler bir yandan kendi sınırlarında duvarlar inşa edip daha yoksul ülkelerde toplama kampı kiralarken bir yandan da işgücü ihtiyacını göçmenlerle karşılamak için sistematik kanallar açmaktadır. Yabancı düşmanlığı ve ırkçılık, birbiriyle zıt gibi gözüken ama aslında birbirini tamamlayan bu politikaların birlikte yürütülebilmesi için sermaye hükümetleri tarafından körüklenmektedir.
2. Ülkemize milyonlarca kişinin gelmesinde AKP iktidarının politikaları belirleyici olmuştur. AKP Suriye'ye yönelik uluslararası komplonun ve cihatçı saldırının başlıca uygulayıcılarından biridir. Hükümet ve sermaye sözcüleri defalarca, göçmenleri maliyetleri düşüren bir faktör olarak görüp istismar ettiklerini açıkça itiraf etmişlerdir. Ülke insanının açlık ve yoksulluk sınırında çalıştırılması, işsiz bırakılması yetmiyormuş gibi, bir de göçmenler acımasızca sömürülmektedir. Bunun da üstüne, iktidar bu insanları Türkiye'nin demografik yapısını değiştirmek için silah olarak kullanmaktadır. Maksat bir taraftan İslamcı politikaların tabanını genişletmek, diğer taraftan da kendisini iktidara mahkûm hisseden çaresizleri çoğaltmaktır.
3. Göçmenler üstünden para kazanılmaktadır. Patronlar ucuz işgücü deposuna dönüşmüş olan ülkemize sığınan milyonlarca göçmeni çok ağır koşullarda çalıştırmaktadır. Parayla vatandaşlık satılması zaten utanç vericiyken, bir taraftan da Batılı ülkelere, göçmenleri Türkiye'den salmamak için kira alınmaktadır. "Geri kabul" denen anlaşmayla ülkemiz Avrupalı tekellerin, içinden dilediklerini seçip alacakları bir ücretli köle pazarına çevrilmiştir.
4. Türkiye kapitalizminin göçmen emekgücü sömürsünden sağladığı faydaya Avrupa sermayesi başta olmak üzere uluslararası sermayeye değer aktarımı da eklenmelidir. 2015'ten itibaren hem AB Komisyonu hem de Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve diğer uluslararası finans kuruluşlarının dahil olduğu ortak komisyonlarla göçmen işçiler konusunda bir entegrasyon süreci işletilmiş, bu doğrultuda fonlar oluşturulmuştur.
5. AKP iktidarı, göçmen nüfusu, geldikleri ülkenin içişlerine müdahale için bir araç olarak görmektedir. İktidarın Yeni-Osmanlıcı politikaları ile tekeli sermayenin çıkarları bu bağlamda örtüşmekte, yoksul göçmenler dış politikada potansiyel lejyonerler olarak değerlendirilirken öğrenciler ve zengin ailelerin çocukları Türkiye kapitalizminin çıkarları doğrultusunda eğitilip misyonerlere dönüştürülmektedir.
6. Yoksulluğun ve işsizliğin kol gezdiği bütün toplumlarda kapitalist hükümetler sorunun sorumluluğunu yabancılara yükler. Göç alan her yerde yabancı düşmanlığı bir devlet politikasıdır. Bu devletler sınırlarını denetlemekten aciz değillerdir ama emekçilerin öfkelerini düzen yerine

yabancılarla yönlendirmek işlerine gelir. Bizim ülkemizde de, yabancı düşmanlığını körükleyen ırkçı muhalefet ile sınırları başıboş bırakan iktidar aynı madalyonun iki yüzünü temsil etmektedirler.

7. Bütün bunlara ek olarak, Türkiye'nin, uyuşturucu ekonomisinde önde gelen ülkelerden biri haline gelmesinde ve bununla bağlantılı olarak da uluslararası suç örgütlerinin av sahasına dönmesinde AKP'nin izlediği göç politikasının payı vardır.

8. Göçmen sorunu özünde bir sınıfsal sorundur. Komünistlerin göçmen işçileri kendi işçi sınıfının bir parçası olarak görmeleri siyasi ve ahlaki bir yükümlülüktür. Bununla birlikte, Türkiye'deki göçmen sorunu, çok karmaşık dinamiklerin ürünü olduğu için yalnızca göçmen işçilerin haklarına indirgenemez. Türkiye işçi sınıfının sendikalaşma oranı, kayıtsız ve güvencesiz çalışmanın yaygınlığı gibi faktörler hesaba katıldığında cihatçılarla harmanlanmış devasa bir göçmen akınının Türkiye işçi sınıfı hareketini ileriye çekmesini, enerji katmasını beklemek hayalcilik olur. Komünistler göçmen sorununu çok yönlü bir biçimde ele almak durumundadır.

9. Nüfus yenilenme düzeyindeki radikal düşüş, Türkiye'de hükümetin göçmen politikası açısından yeni veriler sunmaktadır. Erdoğan tarafından aile kurumuna dönük saldırılarla açıklanan ama aslında büyük ölçüde ekonomik zorlukların ürünü olan doğum oranlarındaki azalmayı dengelemek için hükümetin elindeki en önemli araç göçmenlerdir. Toplumda göçmenlere dönük ırkçı bazı parti ve siyasetçiler tarafından istismar edilen tepkileri ciddiye almak durumunda kalan hükümetin önümüzdeki dönem Türkiye ekonomisinin ihtiyaçlarına daha fazla vurgu yapması beklenebilir.

Görev tanımı

10. Türkiye Komünist Partisi, Avrupa Birliği ile imzalanan Geri Kabul Anlaşması'nın derhal feshedilmesi talebini yineler, ülkemizin göçmenler için bir toplama kampına dönüşmesini reddeder. Avrupa Birliği ile bu kapsamda bir kez daha yoğunlaşan görüşme ve pazarlıkların teşhiri ve sonlandırılması için çaba harcar.

11. Parti, bölgesel çatışmalara zemin oluşturan, başka ülkelerin iç işlerine karışmayı kolaylaştıran ve halkımız açısından ciddi güvenlik sorunları oluşturan sınır belirsizliğinin sona ermesi gerektiğini ilan eder, sınırların denetlenmesi ve insan kaçakçılığının engellenmesi gerektiğini vurgular. Ülkemizde barınan göçmenler hakkındaki bütün bilgilerin şeffaf olması, AKP'nin vatandaşlık verme uygulamasının toplumsal denetime açılması, kendi ülkelerinde halka ve insanlığa karşı suç işleyenler ile cihatçıların kovuşturulması ve suç işledikleri ülkelere iade edilmesi de partinin talepleri arasındadır. Göçmenlerin geldikleri ülkelere dönebilmesinin teşvik edilmesi, ilgili devletlerle sorunu istismara değil gidermeye yönelik diyalog içine girilmesi de TKP'nin konuya ilişkin çözümünün bir parçasıdır. Bu bağlamda, insanlığa karşı suç işlememiş Suriyeli göçmenlerin ülkelere gönüllü olarak ve yurttaşlık hakları korunarak dönebilmesi için Suriye hükümeti ile işbirliği yapılması talebi özel olarak önemsenmeli ve gündemde tutulmalıdır.

12. Göçmenleri çaresiz bırakan ve düzen güçleri tarafından istismarını mümkün kılan zeminin en belirgin yanı emekçi halkımızın örgütsüzlüğüdür. Güvencesiz ve kayıtsız çalışmaya izin verilmemesi, emeğiyle geçinmeye çalışan yoksulların her türlü insan ve emekçi haklarından yararlanabilmesi, Türkiye işçi sınıfının, göçmen işçilerle birlikte, temel haklar için ve sömürüye karşı mücadeleyi yükseltmesi partinin ertelenemez görevidir.

13. Parti, göçmenler arasındaki cihatçıların ve kadınlara-çocuklara karşı suç işleme eğilimi içinde olanların varlığı ya da doğal kültürel farklılıklar gerekçe gösterilerek meşrulaştırılmaya çalışılan yabancı düşmanlığı ve ırkçılığa karşı mücadelede akılcı, ilkel ve Türkiye işçi sınıfının tarihsel çıkarlarını temel alan bir yaklaşım sergiler. Haksızlığa uğrayan, tehdit altında olan ve gettolaşmaya ittirilen göçmen işçiler ve aileleri ile dayanışmaya semt evlerinin faaliyetlerinde özel bir yer verir.

14. Parti, parayla vatandaşlık satılmasının, yabancıların emlak satın almasının ve bunun bir vatandaşlık edinme kriteri haline getirilmesinin karşısında durur.

G. Türkiye ekonomisindeki dönüşüm ve sınıf mücadelesi alanı

Durum

1. İşçi sınıfının örgütsüzlüğü sermaye sınıfının özgürlüğüdür. İşçi sınıfı hareketinin geriye çekilişinin sürmekte olduğu bu dönem boyunca emperyalist-kapitalist sistem karşı karşıya olduğu yapısal zorlukları, kriz dinamiklerini ve uluslararası alanı bir bütün olarak etkileyen sarsıcı gelişmeleri yalnızca emekçi kitlelerin üstüne yıkmakla kalmadı, bazı örneklerde günü kurtarmanın ötesine geçen fırsatlar da yarattı. Pandemi, işçi sınıfının örgütsüzlüğünün sermaye sınıfı için ne kadar büyük bir olanak olduğunu fazlasıyla gösterdi. Büyük bir korku ikliminin içine sokulan insanlık, reel ücretlerdeki gerilemeyi, güvencesizliğin yaygınlaşmasını, örgütlenme ve gösteri hakkının kısıtlanmasını sessizce izlemek durumunda kalırken, çok uluslu tekeller bu özgür ortamı yeni yatırım ve kâr kapıları açmak için ustalıkla değerlendirdi. Oysa aynı tekellerin borusunun öttüğü kapitalist dünya, bir salgın karşısında en basit planlama becerisinden dahi yoksun olduğunu kanıtlamıştı.

2. Türkiye’de işçi sınıfının örgütlü mücadelesine en kapsamlı müdahale olan 12 Eylül 1980 faşist darbesinden sonra işçi sınıfı büyük değer taşıyan bazı çıkışlar yapmakla birlikte, 1970’lerdeki örgütlülük ve etkiye sahip olamadı. Bu açıdan Türkiye burjuvazisi alabildiğine özgür ve şımarıktır, kapitalizmin yarattığı ve asla çözemeyeceği sorunları emekçi halkın sırtına yükleyip bu sorunlardan kendi kasası için fırsatlar oluşturmakta mahirleşmiştir.

3. Sermaye egemenliğinin Türkiye işçi sınıfını ataletle itmek için temel olarak baskı mekanizmalarından yararlandığı iddiasına ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Yasakçı düzenlemeler, düşünce ve eylemin en sıradan örneklerinin dahi kriminalize edilmesi, özellikle AKP yıllarında geniş bir emekçi bölmesinin düzene rıza göstererek kapitalist sınıfın elini güçlendirdiği gerçeğini değiştirmez. AKP’nin işçi sınıfını havuç ve sopa ikilisinden daha çok, ideolojik enstrümanlarla hareketsizleştirdiği ortadadır. Bugün “Saray faşizmi”nden başka bir söz etmeyenlerin emekçi halkın aklının Avrupacılıkla, sivil toplumculukla, kimlikçilikle, devletin küçülmesi saçmalığıyla karıştırılmasında üstlendiği yardımcı rol ortadadır. Bunun üzerine dinselleşmeyi, CHP’nin seküler kesimlere kesintisiz bir biçimde önerdiği teslimiyetçi duruşu, Kürt sorununun işçi sınıfını milliyetçiliklerle baş başa bırakacak şekilde kullanılmasını, DİSK ve KESK’in CHP ve DEM tarafından işlevsizleştirilmesini eklediğimizde işçi sınıfının ataletinin arkasında jandarma-polis baskısından çok daha fazlasının olduğu rahatlıkla görülür.

4. Türkiye burjuvazisi borçlandırma, göçmenleri sınıf içi bir rekabet unsuru olarak kullanma, esnek ve güvencesiz çalışmaya zorlama gibi birçok ülkede işçi sınıfını tutsak eden araçları büyük bir maharetle uygulamakta, bunlara ek olarak hemşehrilik ve tarikat bağlantılarıyla çalışanları itaate ve kanaatkârlığa sürüklemektedir. Sermaye sınıfının bu kabiliyeti ile kriz dönemlerini az hasar, çok

kârla geçirmeyi becermesi arasında bir paralellik vardır. Türkiye kapitalizminin en büyük avantajlarından biri olan esneklik ve tüccar zihniyetinin bir dizi yapısal sorunu hafifletip dengelediği söylenebilir. 2018’de çok ağır sonuçlar doğurabilecek krizi zaman zaman birbirini çelen politikaları ardı ardına devreye sokarak geçiştirmeyi beceren sermaye sınıfı ve AKP iktidarı, sonraki dönemde de benzer bir tarzla hareket etti. Zaten iç tutarlılığı yüksek, sermaye sınıfının bir bütün olarak uzlaştığı, bütünlüklü bir ekonomi politikasının uygulanmasının koşulları olduğu tartışmalıdır. Ayrıca Türkiye kapitalizminin yaşadığı sıkışmalara dört başı mamur bir programın çare olacağı düşüncesi bir yanılsamadır. Dönemin bütününde bu eksendeki tartışmalar düzen içi daha dengeli, düzgün bir politika seti alternatifinin olduğu varsayımı üzerinden yürütülmüştür. Oysa uygulamalara ilişkin beceriksizlik, başarısızlık, etkisizlik gibi abartılı ve küçümseyici sıfatlar Türkiye kapitalizminin bir tür “gömlek değiştirme” süreci içinde olduğunu teşhis etmeyi güçleştirmiş, özellikle işçi sınıfının durumuna ilişkin yüzeysel saptamalarla yetinilmesine yol açmıştır. Nihai olarak, olası bir emekçi direncini baskılama özelliği de taşıyan bir “program” uygulanmış ve bu program sermayenin hedef ve çıkarları açısından büyük ölçüde başarıya ulaşmıştır.

5. AKP iktidarının, patronlar dünyasının içinden gelen, bir bölümü tribüne hitap etmek dışında bir gerçeklik taşımayan itirazlara rağmen uyguladığı ve “düşük faiz” ile simgelenen politikaların Erdoğan’ın inadı ya da İslamcı kadroların cehaleti ile açıklanmaması gerekir. Nas boyutu bulunmakla birlikte, düşük faiz politikasının, döviz borçlarının risklerinin kamuya aktarılacak TL’ye çevrilmesi, genişçe bir sermaye blokunun bu şekilde ayakta tutulması, pandemiye fırsat olarak değerlendirip bazıları konjonktürel bazıları yapısal yatırım hamlelerinin desteklenmesi ve üretim kapasitesi artışı sağlanması gibi küçümsemeyecek sonuçları oldu. Bu bağlamda, zor bir dönemde AKP iktidarına popülist bazı uygulamaları sürdürme fırsatı da veren “düşük faiz” döneminin bir başarısızlık ya da yıkım olarak adlandırılması yanlıştır. Halihazırda uygulanmakta olan “ortodoks” politikalar nasıl sermaye sınıfının çıkarınyasa, Damat Albayrak ve Nebati’in sorumluluğunda yürütülen politikalar da Türkiye burjuvazisinin çıkarlarına uygun, geniş emekçi kesimlerin zararınaydı.

6. Bugünse, sermaye düzeninin “düze çıkması” ya da bir tür kriz programının “başarı”ya ulaşmasının en önemli kriteri hiç kuşkusuz sanayi üretimi ve artı-değer havuzunun genişletilmesidir. “Düze çıkma”, elbette kalıcı bir istikrar anlamını taşımamaktadır. Türkiye kapitalizmi bir yana, bugünün dünyasında emperyalist ülkeler için bile tam anlamıyla istikrardan söz etmek mümkün değildir. Türkiye kapitalizmi için “düze çıkma” orta vadeli bir stratejik yönelimin belirginleşmesi ve iddia artışı olarak tanımlanabilir. 2010’ların başından bu yana en iyi ifadeyle bir patinaj durumu yaşandığı dikkate alındığında, orta vadede, sanayi çekirdeğinin güçlenmesine dayalı kısmi bir sıçrama potansiyeli söz konusudur. Nitekim büyük sermaye gruplarının orta vadeli stratejiler geliştirmesi, hedefler belirlemesi bu saptamayı desteklemektedir. Koç, Sabancı ve diğer büyük sermaye gruplarının stratejileri büsbütün teknolojik temelde bir altüst oluş ve emek yoğunluğundan radikal bir kopuş anlamına gelmese de Türkiye kapitalizmine yeni olanaklar sağlayacak unsurlar içermektedir. Kuşkusuz bu yönelim, bugün sanayi üretiminde yaşanan tıkanma ve yüksek işsizlik oranlarında cisimleşen ciddi sorunlarla birlikte ele alınmalıdır. Ancak yine de Türkiye kapitalizminin sanayiden vazgeçtiğine dönük iddia ve imaların bir karşılığı bulunmamaktadır. Kamu varlıklarının talanı, kamu hizmetlerinin serbestleştirilmesi ve benzeri araçlarla büyük bir hazır değer aktarımının geçmiş döneme damga vurduğu elbette bir gerçektir. Bununla birlikte, sanayi üretiminin güçlü olduğu, belli bir gelişim sergilediği, ihracat-iç pazar dengesinin uluslararası piyasalara entegrasyon ekseninde kurulduğu yapıda köklü bir değişimden söz etmek için en azından şu aşamada yeterli veri bulunmamaktadır. Silah endüstrisi, hava taşıtları,

makine, elektrikli teçhizat, otomotiv, enerji ekipmanları gibi sektörlerin büyümeye devam ettiği ve imalat sanayi üretim kompozisyonunun teknoloji düzeyini artırarak geliştiği gözlenmektedir. Ancak buradan “iç pazar” ağırlıklı bir “milli üretim” hamlesi geleceğini düşünmemek gerekir. Hem öne çıkan sektörler hem de sanayi üretiminin bütününün öncelikle iç pazarı hedeflemediği, uluslararası işbölümü ve değer zincirleri kapsamında açılan alanlara göre şekillendiği unutulmamalıdır. Türkiye için bir bölümü yeni iddiaların potansiyel sonuçları, bir bölümü de bu iddiaların sağlayacağı avantajlarla mevcut uluslararası işbölümünde kazanımların artırılmasına dayalı bir gelişim patikası tarif edilebilir. Bu bağlamda Türkiye kapitalizmi için sürdürülebilirlik açısından da zorunlu olan orta ve yüksek teknoloji sektörlerine yönelimi bir sıçrama olarak betimlemede ihtiyatlı olunmalıdır. Ölçek ve imalat sanayi altyapısının çeşitliliği Türkiye kapitalizmini uluslararası düzlemde iddialı ve cazip kılan unsurlardır.

7. Son dönemde sermayenin kâr oranlarındaki artış, sadece reel ücretlerdeki gerilemeden kaynaklanmamış, bu artışta ekonominin sektörel kompozisyonunda imalat sanayi üretiminin ağırlığının belli ölçülerde artması, görece sermaye yoğun sektörlerle dayalı büyüme hedefleri de önemli bir etken olmuştur. Türkiye tarihinin en büyük yoksullaşma dalgasının temel açıklayıcısı olarak astronomik fiyat artışları karşısında yetersiz ücret artışlarına işaret etmekle yetinen değerlendirmeler, merkezinde esas olarak sanayi üretim genişlemesi duran bir yeniden yapılanma denemesinin tüm sonuçlarıyla kavranmasını zorlaştırmaktadır. Sanayi üretimindeki genişlemeye paralel önemli bir istihdam artışı yaşanmış, hizmet sektörünün ağırlığı sürse bile, işçi sınıfının kompozisyonunda sanayi lehine bir değişim süreci gözlenmeye başlamıştır. Daha düşük ücretli ve güvencesiz işlerden daha yüksek ücretli ve görece güvenceli işlere geçiş eğilimi, ücretler reel olarak düşse de, işçi sınıfının bir bölümü için ücret artışı anlamına gelirken, aynı zamanda, yeni istihdam edilenlerle birlikte toplam hanehalkı gelirinde de artışa yol açmıştır. Dikkatle ve ihtiyatla takip edilmesi gereken bu gelişmelerin kararlı bir tablo oluşturması, Türkiye’de sınıf mücadeleleri açısından önemli sonuçlar yaratacaktır.

8. Türkiye kapitalizminin (bir bölümü düzen muhalefetine çabalarıyla canlı tutulan) ezberlerle değerlendirilmesine derhal son verilmesi gerekir. Bu ezberlerin dönüp dolaşıp dayandığı nokta, “düzgün işleyen, istikrarlı, kurallı kapitalizm” hedefidir. Bu anlamda yakın geçmişte sürekli gündemde tutulan Beşli Çete imgesinin, büyük sermayeyi aklamada ciddi bir işlevi olduğu ortadadır. Bazı sermaye gruplarının siyasi bağlantılar ve kamu olanaklarını kullanarak elde ettiği süper kârların hesabını sorarken, artı-değer hırsızlığında bir bütün olarak büyük sıçrama kaydedilmesinin sermaye birikimindeki genişlemenin ürünü olduğu gerçeğini yok sayamayız. Bu bağlamda Türkiye’de sabit bir pastanın sermaye tarafından bölüşümündeki usulsüzlüklerden çok emekçilerin yoğun sömürüsü sayesinde kapitalist sınıfın el koyduğu pastanın sürekli büyümesine odaklanmak gerekir. “Servet vergisi”, “süper kârların vergilendirilmesi” gibi öneriler, kârların esas kaynağını gölgelemekte, sektörler ve sermayeler arası farklılıklarla kafa karışıklığı yaratmakta, işçi sınıfını bütüncül bir mücadeleden uzak tutmaya yaramaktadır. Yine Türkiye’de hukuksuzluğun ekonomik sonuçlarına ilişkin ortaya atılan temelsiz önermeler de bir kenara konmalıdır. Sermaye güçlü, iyi işleyen ve adil bir hukuk sistemi aramaz, tersine dünyada ve Türkiye’de tekeller hukuksuzluğun motor gücüdür.

9. Sermaye içi çıkar farklılıklarını, çatışmaları ve rekabet olgusunu göz ardı etmek, ne Türkiye ne dünya ölçeğinde mümkündür. Ancak içinden geçilen döneme damgasını vuran, ekonomi politikalara yön veren ve büyük arazların ortaya çıkmasına neden olan bir çatışmadan bahsetmek gerçekçi olmayacaktır. Aksine olağan dönemlere göre çekişmeler belli ölçülerde baskılanmış, sermaye hiyerarşisi gözetilmiş, zincirleme etkilerle ortaya çıkabilecek yıkıcı sonuçlar

engellenmiştir. Bu açıdan sanayi sermayesinin merkeze konduğu, finans sermayesi, ticaret sermayesinin kollandığı, inşaat, enerji ve diğer bazı gruplara yönelik önemli sayılabilecek düzeltmelerin yapıldığı aşikârdır. Bu saptamalar dönemin doğası gereği sermaye sınıfının siyasi iktidarla gerilimlerinin arttığı ve siyasi alternatif arayışlarının açık ya da örtük yoğunlaştığı gerçeğiyle çelişmemektedir. Farklı sermaye kesimlerinin farklı arayışlara yönelmesi de söz konusu olmuştur, olmaktadır. Ancak yukarıda işaret edildiği gibi ortak sermaye aklının yön verdiği bir program uygulanmış, ana doğrultudan önemli sapmalar ortaya çıkmamıştır.

10. Türkiye kapitalizminin uluslararası entegrasyon düzeyi ve bu anlamda emperyalist sistem içinde kurulan çok yönlü ilişkiler, ekonomi açısından güçlü bir çıpa olmaya devam etmektedir. Dünya Bankası başta olmak üzere uluslararası finansal kuruluşlarla yürütülen mesai ve Avrupa Birliği'nin yakın dönem ekonomi politikalarını güçlü takip -Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesine güçlü uyum çabası vb.- kaynak temini ve pazarları koruma pragmatizminin ötesinde bir stratejik yönelimi ifade etmektedir. Çok uluslu tekellerin Türkiye'deki varlığının sağlama alınmasının yanı sıra Türkiye sermayesine uluslararasılaşması için açılan alan da uluslararası entegrasyon bağlamında değerlendirilmelidir. Türkiye kapitalizmi uluslararası sermayeye hem üretim üssü hem de pazar olarak orta vade için daha fazlasını sunma iddiasını taşımaktadır. Büyük sermaye gruplarının belli sektörlerde Avrupa başta olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerindeki yatırımları da "küresel değer zinciri" yapılanması üzerinden değer aktarım mekanizmasına daha gelişkin katkı vaadi taşımaktadır. Özetle Türkiye, Avrupa/Alman sermayesi başta olmak üzere uluslararası sermaye için sadece emek-yoğun sektörlerde ucuz emek gücü sömürüsüyle cazip bir ülke değildir, sermaye-yoğun sektörlerde kalifiye emek gücü ve tüm boyutlarıyla gelişkin bir altyapıya sahip bir ülke olarak da önem taşımaktadır.

11. Sermaye sınıfının orta vadede çıtayı yükseltme iddiası, uluslararası gelişmelerle açığa çıkan bazı fırsatların değerlendirilmesiyle yakından ilişkilidir. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve dijitalleşme gibi uzun vadeli yönelimlere eklenmenin yanı sıra salgın döneminde yakından tedarik eğiliminin güçlenmesi, Ukrayna'daki savaşın ortaya çıkardığı çok yönlü fırsatlar, ABD başta olmak üzere Kuzey Amerika'da pazar olanaklarının genişletilmesi bu bağlamda sayılabilir. Ancak Türkiye kapitalizmine bu şekilde açılan alana ek olarak, büyük finansal sıkışma, salgın, savaş, deprem gibi gelişmelerin iktisadi ve siyasi etkilerini yönetebildiğini göstermesi, özellikle de çok büyük bir yoksulluk dalgasına rağmen ya da onun yardımıyla işçi sınıfı dinamiğini kontrol etme yeteneğini ortaya koyması söz konusu iddianın uluslararası sermaye nezdindeki inandırıcılığını artırmıştır. Türkiye kapitalizminin yapısal sorunları ve kırılganlıklarının ortadan kalktığını söylemek elbette mümkün değildir. Bir dizi belirsizlik ve risk söz konusudur. Ancak hem nicel hem nitel bir genişlemenin bir dönem daha sürdürülmesi olasılık dahilindedir. İhracat-iç pazar dengesine yönelik ayarlamalar da dikkate alındığında sermaye düzeninin 2028'e giderken hem sermaye içi paylaşımda bazı düzeltmeler yapma hem de işçi sınıfına yönelik sınırlı düzeltmeler yapma ihtimali bulunmaktadır. En azından ihtiyaç duyulduğunda bu tür bir düzeltmeyi yapabilecek genişleyen bir rezervden söz edilebilir.

12. Türkiye sermayesinin bir başka başarısı, işçi sınıfını düzenine ortak etmesidir. Bugün işçiler işçilikten kurtulmayı arzulamaktadır. Kolay yoldan ve kısa zamanda para kazanma isteği borsa, kripto para, sanal kumar vb. platformlar aracılığıyla da yaygınlaşmaktadır. Bu etki, işçi sınıfının bütün kesimlerinin yanı sıra, lise ve üniversite öğrencilerinde de gözlenmektedir.

Görev tanımı

13. Türkiye işçi sınıfının karmaşık siyasi, ideolojik ve kültürel nedenlerle yıllara yayılan hareketsizliği ne öncü eylemlerin sarsıcılığıyla ne de zamana yayılmış örgütlenme çalışmalarıyla aşılabılır. Öncü eylem ve direnişler, titiz ve sabırlı bir biçimde mevzi kazanmaya yönelik örgütlenme çalışmaları devrimci mücadelenin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bununla birlikte bugün işçi sınıfının ülke siyasetine ağırlık koyabilmesi için, sınıf kimliği ve kültürünü yeniden oluşturmak amacıyla çok kapsamlı bir çalışma yürütülmelidir. Parti haklı olarak sınıfın bölünmüşlüğüne işçi sınıfını zayıflattığı gerçeğinden hareket ederek, bir üst işçi kimliğinin yaratılması doğrultusunda Birlik Sendikası'nın kuruluşu için adım atmıştır. Bazı sektörlerde anlamlı mevziler elde etmesine karşın, Birlik Sendikası formu, arzu edilen etkiye ulaşamamıştır. Oysa bugün çalışma ve yaşam koşullarındaki kesintisiz kötüleşme, emekçilerin sınıfsal çelişkilerin farkına varması için oldukça uygun bir ortam yaratmaktadır. Bu bağlamda eksik olan, işçi sınıfına dönük bir aydınlanma seferberliğidir. Bu nedenle Parti, emekçi yığınlara reformizm ve sendikal yapılar tarafından musallat edilen ücret pazarlıklarına sıkıştırılmış bakış açısını terk ederek, sömürü mekanizmalarını ve emek-sermaye çelişkisini toplumsal algıya yeniden yerleştirecek kapsamlı bir çalışmayı öncelikli görev olarak tanımlar. İşçi evlerinin sayısı çoğaltılır, bütün platformlarda işçi sınıfının bütünü için yaygın propaganda ve eğitim materyali üretilir. Kültür-sanat çalışmalarımız bu öncelikle yapılandırılır. Sınıf çelişkilerini ve sömürü mekanizmalarını kavrama açısından işçi sınıfı safları içindeki “bilinç” makasının daraldığı, eğitilmiş işgücüyle kol emeği arasında sınıf bilinci açısından özel bir fark olmadığı gerçeğinden hareket edilir. İşçi sınıfının burjuvaziye ve orta sınıflara karşı psikolojik üstünlüğü sağlayabilmesi, partinin ideolojik mücadeledeki önceliğidir.

14. Parti, Türkiye işçi sınıfının örgütlü mücadelenin dışında “gelişkin” bir ahlak ve sınıf kültürüne sahip olabileceği düşüncesinin kolaycılığa ve teslimiyete yol açacağı gerçeğinden hareket eder. Bugün birçok direniş ve hak arama mücadelesi, sınıf içi dayanışma ve adalet duygusundaki aşınma nedeniyle sekteye uğramaktadır. Dahası, sermaye saldırıları, işçi sınıfının çalışma pratiğine yabancılaşmasını yeni bir evreye taşımış, emekçilerin önemli bir bölümü çalışma isteğini yitirmiştir. Sömürü mekanizmalarına ilişkin asgari bir bilinç düzeyi yakalanamadığı koşullarda bu isteksizlik işçi sınıfının toplumsal kimlik oluşturmalarının önünde yeni bir engel haline gelmektedir. Üstelik sermaye sınıfı kısmen verimsizliğe neden olan bu yabancılaşma halinden, işçi sınıfının mücadele ve pazarlık gücünü tırpanladığı için, fazlasıyla memnundur. Parti, işçi sınıfının devrimci misyonunun ortadan kalktığına ilişkin tezleri reddedip Türkiye işçi sınıfının devrimci dönüşümlere önderlik edecek biricik toplumsal güç olduğu gerçeğini yinelerken, emekçilerin kendiliğinden ve doğal bir biçimde sınıf bilincine ulaşacağı ya da o bilince her daim sahip olduğu yanılsamasına karşı durur. Partili işçilerin örnek birer işçi önderi haline gelmesi için parti içi eğitimde gerekli düzenlemeleri yapar.

15. Türkiye Komünist Partisi, işçi sınıfının toplumsal ve siyasi kimliğinde bir sıçrama kaydetme ve ileri örgütlenme mevzileri oluşturma görevini merkeze koyar. Bu bağlamda partili işçiler sendika yönetimlerine talip olmak yerine, işçi sınıfının sermaye sınıfına tarihsel bir karşıtlık oluşturmaya ve yeni bir ülke kurma iddiasını sahiplenmesi için çalışır. İşyeri temsilciliği ve şube yöneticiliği gibi görevler, bu önceliğe bağlanır, sendikal bürokrasinin bir parçası olmak anlamına gelecek her tür adımdan uzak durulur.

16. İşçilerin hak arama mücadelesinde özgün, esnek ve etkili bir araç olarak Patronların Ensesindeyiz yukarıdaki görevler hesaba katılarak güçlendirilir. PE'nin tekil mücadele başlıklarında elde ettiği başarı ve birikimin kalıcılaşması ve yaygınlaştırılmasını mümkün kılacak geliştirici bir yapılanmaya gidilir. PE'nin işçiler arasındaki bilinirliğini artırıcı çalışmalar düzenlenir. PE iletişim-

dayanışma-mücadele ağlarının her sektör ya da çalışma alanındaki özgünlükleri korunarak belli standartlar belirlenir ve işçi sınıfının birliğini gözeten eylem ve etkinlikler düzenlenir.

17. Parti büyük sermaye gruplarının Türkiye ekonomisinde tuttuğu yeri açık bir biçimde sergilemek, “Beşli Çete”, “İslamcı Sermaye”, “Yandaş Sermaye” gibi adlandırmalarla burjuvaziyi “iyi patron-kötü patron” şeklinde tasnif edenlerin yarattığı bilgi kirliliğini bertaraf etmek için sermaye sınıfının ayrıntılı haritasını çıkarır. Bu harita aynı zamanda Türkiye burjuvazisinin ülke dışı yatırımlarına ilişkin güncel verileri içerir. İşçi sınıfı içindeki örgütlenme çalışmaları bu somut veriler ışığında planlanır, partinin stratejik öncelikleri buna göre belirlenir.

18. Mehmet Şimşek sorumluluğunda uygulanmakta olan ekonomik programı sermaye açısından kaçınılmaz kılan nedenleri ve bu programın işçi sınıfı açısından sonuçlarını ele alan bir çalışma başlatılır. Bu çalışma kapsamında iktisatçılar ve işçi önderlerinin yer aldığı bir komisyon kurulur, kapalı ve açık değerlendirme toplantıları düzenlenir ve bir mücadele programı çıkarılır.

19. Önümüzdeki dönem yeni örneklerle kapsamı genişleyecek olan özelleştirme politikalarına karşı devletleştirme talebinin öne çıkarıldığı etkili bir ideolojik karşı saldırı gerçekleştirilir, bu kapsamdaki işyerleri başta olmak üzere emekçi kitlelerin duyarlılık ve direncini artırıcı bir pratik sergilenir. Kamu harcamalarını kısmak adı altında kamu istihdamını daraltmaya ve emekçilerin kazanılmış haklarını budamaya dönük adımların tasarruf amaçlı olmadığı ve kamusal alanın tahrip edilmesinde yeni bir aşama anlamına geldiği toplumun geniş kesimlerine anlatılır. Bu saldırıya karşı kamu emekçilerinin mücadelesine yardımcı olacak kanallar açılır.

20. Daha önceki konferanslarda bağlanan “her bir örgütün en az bir işyerinde planlı ve sistematik bir örgütlenme çalışması yürütmesi ve en az bir işyeri biriminin kurulması” kararı takip edilir, bu doğrultuda merkezi yönlendirme ve yardım kanalları açılır. Bu hedef doğrultusunda yol almayan örgütlerin kapatılması gündeme alınır. Yüksek teknoloji kullanan işyerlerine dönük bir yoğunlaşma içine girilir. 2025 başında konuya ilişkin bir ara değerlendirme yapılır ve bu değerlendirmenin sonuçları parti kamuoyu ile tartışılır.

21. Çalışmalarına geçen dönem başlayan İşçi Akademisi’nin müfredat, eğitim materyali ve eğiticiler bağlamında kurumlaşması için adımlar atılır. Akademi’nin partinin kadro ve yönetici yetiştirme açısından temel araçlardan biri haline gelmesi hedeflenir.

H. Düzen siyaseti, devrimci görevler ve TKP’nin müdahalesi...

Durum

1. 31 Mart yerel seçimlerinin en önemli sonucu, toplumdaki her tür hoşnutsuzluğa rağmen bugüne kadar tepkilerin muhalefete desteğe yönelmesini sınırlayabilen AKP’nin bunu yapma becerisinin ciddi ölçülerde azalmasıdır. Bu gelişmeyi başta CHP olmak üzere, düzen sınırları içinde hareket eden muhalefetin başarısı olarak görmek için bir neden bulunmamaktadır. Yerel seçimler, bir yıl önce yapılan genel seçimlerden farklı olarak son derece heyecansız, tansiyonu düşük bir atmosferde gerçekleşti. Muhalefetin dağınıklığı ve özellikle CHP’de aday belirleme sürecinde yaşananlar yalnız toplumda değil, CHP örgütlerinde de derin bir hayal kırıklığı yaratmıştı. Bu bağlamda seçimden sonra Özgür Özel’in Genel Başkanlığı’nın CHP’ye büyük bir dinamizm getirdiği yorumları abartılı, hatta büyük ölçüde temelsizdir. CHP içerisindeki “değişim”in seçmen tavrına yansıtacak tek unsuru

Ekrem İmamoğlu'nun partideki ağırlığının artmış olmasıdır. Ancak bunun etkisi de AKP'deki erimenin boyutlarını açıklamamaktadır.

2. AKP'yi kimsenin beklemediği ölçüde gerileten, iktidar blokunda 2013 yılından bu yana gözlenen ve zaman zaman büyük gerilimlere yol açan dağılmada yeni bir evreye gelinmesidir. Zaten, geride bıraktığımız dönemin en önemli özelliği, muhalefetin AKP karşısında biriken toplumsal tepkilerden çok, iktidarın içindeki çatlakları merkeze koyan stratejisiydi. Devlet bürokrasisindeki paylaşım kavgasını bir darbe girişimine kadar taşıyan Fethullahçıların muhalefetin doğrultusunu tayin etmeye başlaması, Davutoğlu ve Babacan gibi isimlerin CHP tarafından el üstünde tutulması bu stratejiyle uyumludur. Sonrasında da 6'lı masanın gündeminde hep AKP içindeki olası bir çözülme vardı. DEVA ve Gelecek Partilerinin kuruluş sürecinde muhalefetin AKP'den çok sayıda milletvekilinin kopacağına ilişkin aylarca süren beklentisi hatırlanabilir. Ancak 31 Mart seçimleri öncesinde gözlenen, AKP'deki çatlağın çok boyutlu olduğu, parti teşkilatından devlet bürokrasisine, Saray'dan tarikatlara, iktidarın tüm kurumsal yapısını kapladığıdır. Şimdiye kadar bu türden sorunları yönetmekte büyük bir başarı gösteren Erdoğan, bu defa tarafları kendisine mahkum etmek ve kendi liderliğinin tartışılmasını engellemek dışında gerilimi bastıramamıştır. AKP'nin seçim döneminde enerjisini ciddi biçimde düşüren bu gerilimin asıl sonucu, taraflardan birinin iktidarın bütün kurumsal örgüsünde sabotaja varan bir dik başlılık göstermesidir.

3. Bu değerlendirme AKP'nin iç sorunlarının seçmen tercihleri üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu anlamına gelmez. AKP'ye dönük hoşnutsuzluk, bir süredir toplumun seküler-cumhuriyetçi duyarlılığına sahip kesimlerinin ötesine yayılıyordu. Pandemi döneminin derinleştirdiği ekonomik ve sosyal zorlukların yarattığı kaygılar 6 Şubat depreminin ardından açık bir memnuniyetsizliğe dönüşmüştü. Hızla şiddetlenen yoksullaşmayla derinleşen bu hoşnutsuzluğun 2023 Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerine yansımaması, muhalefetin güven vermemesinden ve yoksul kesimlerin istikrar arayışından kaynaklanıyordu. İktidar partisinden genel seçimlerde gözlenmeyen kopuşun yerel seçimlerde yaşanması, siyasi istikrardan vazgeçmeyen bazı toplumsal kesimlerin hayal kırıklıklarını sandığa yansıtması ile açıklanabilir. AKP'nin bu kopuşu engelleyecek enstrümanları kullanamaması ise doğrudan iktidar içi gerilimlerin sonucudur.

4. Yerel seçimlerde CHP'nin başarısının adaylarla ilgili olduğu iddiası ise ayrıntılı bir değerlendirmeyi hak etmiyor. AKP'li bazı yöneticilerin de seçim başarısızlığının sorumluluğunu kendi üzerinlerinden atmak için dillendirdiği bu iddia zayıf olduğu herkes tarafından kabul edilen birçok adayın da olağanın üstünde oy aldığı gerçeği ile yalanlanıyor. Kuşkusuz CHP'nin sağın kalesi olarak bilinen bazı yerleşimlerde AKP ya da MHP kökenli ya da eğilimli adaylarla kazandığı ortadadır. Ancak CHP uzun süredir seçimlere sağcı adaylarla girmektedir ve bu açıdan 31 Mart seçimlerinde özel bir yenilik yoktur. Ayrıca bu seçim isim sahibi bazı CHP'lilerin kendilerine sadık bir seçmen tabanının olmadığını da göstermiştir. Özellikle büyük yerleşimlerde aday yapılmayan küskün siyasetçilerin neredeyse açıktan yürüttüğü kampanyalar hiçbir sonuç vermemiştir.

5. Buna karşın, Türkiye'de siyasetin partiler değil kişiler üzerinden yürütülmesi açısından 31 Mart seçimleri yeni bir aşama anlamına geldi. Konu "yerel seçimlerde adaylar her zaman daha önemlidir" diye geçiştirilemeyecek boyutlara ulaştı. Siyasi parti yöneticilerinin, milletvekillerinin, belediye başkanlarının partilerin, ilkelerin, ideolojilerin, programların tamamen üzerini örttüğünü, benzer bir eğilimin aşağıya, hatta tabana doğru yayıldığını görüyoruz. Bütün dünyada on yıllardır tanık olduğumuz içeriksizleşmenin siyaseti tamamen teslim almasının devrimci mücadele üzerindeki etkisi ayrıntılı bir biçimde ele alınmayı hak etmektedir.

6. 31 Mart seçimlerinin ardından siyasetin eksenini AKP ile CHP arasındaki mücadelenin değil, bütün kurum ve partilere yansıyan ve uluslararası boyutu da olan bir gerilimin şekillendireceğine ilişkin saptamamız kısa süre içinde doğrulandı. Türkiye’de farklı sermaye grupları ve farklı tarikatların çıkar kavgasının farklı partilerdeki uzantılarının yarattığı karmaşık tabloya rağmen siyaset alanını iki farklı eğilim arasındaki mücadele giderek daha fazla belirlemektedir. Bu anlamda, AKP iktidarının aslında birbirini tamamlayan ve bu açıdan kayda değer bir karşıtlık oluşturmeyen evrelerine yapılan vurguların bugünkü koşullarda belli bir gerçeklik kazanmaya başladığı söylenebilir. Kimilerinin AKP’nin fabrika ayarları olarak kodladığı ilk dönemlerdeki fanatik Amerikancılık, AB heyecanı, liberal vurgular, açılım ve çözüm süreçleri ile 2013’ten sonra kendini hissettiren güvenlikçi söylem, yerli ve milli olma iddiası, ABD ve Rusya bağlamında daha dengeli dış politika arasında bir bütünlük ve süreklilik olması, bugün düzen siyasetinde iki farklı anlayışın birbiriyle mücadelesini tamamen “sahte” kılmıyor. Bu mücadele Türkiye’de burjuva siyasetinde hakikilik yakıştırılabilecek tek taraflaşma olarak bütün düzen partilerini ve düzen siyasetine eklemlenme arayışı içinde olan “sol”u biçimlendirmektedir.

7. Cumhuriyet Halk Partisi’nde İmamoğlu’nun etkisine karşı Özgür Özel’in bir denge oluşturmaya başlamasından popüler kültürün en önemli unsurlarından futbolda skandallar ve kavgalarla sürmekte olan didişmeye, tarikatların içindeki hareketlenmelerden İçişleri Bakanlığı’nda sonu gelmeyen hesaplaşmalara varıncaya kadar bütün başlıklarda sözünü ettiğimiz iki tarafın mücadelesinin izleri görülmektedir. Bununla birlikte, bu mücadelenin Türkiye kapitalizminin geleceği açısından çıktısı sınırlıdır. Türkiye bütünüyle ABD yörüngesine giremez, bir kez daha AB çıpasına bel bağlayamaz. Zaten ne böyle bir yörünge ne de böyle bir çıpa kalmıştır. Türkiye kapitalizminin NATO ittifakından uzaklaşmasının da sınırları vardır. Güvenlikçi paradigmanın Türkiye toplumunu ikna etmesi, burjuvazinin sadece sopaya dayanan bir yönetim anlayışını sürdürebilmesi de imkansızdır. Zaten daha önce vurguladığımız gibi CHP’ye alan açan, kendi programı değil, AKP’nin tekrar tekrar toplumun önüne koyduğu kısır söylemin sınırlarına gelinmiş olmasıdır. Türkiye kapitalizminin ekonomik gereksinimleri de hesaba katıldığında, her iki tarafın uçlarının değil bir ortalamanın ağırlık kazanması daha muhtemeldir. İki taraf arasındaki gerilimin bir dizi nedenle bir kırılmaya yol açması ve ciddi bir tasfiyeye evrilmesi durumunda da, muzaffer kanadın kendisini uçlarda değil daha sentezlenmiş bir çizgide ifade etmesi beklenir. Kuşkusuz kapsamlı bir savaş, Türkiye’de işçi sınıfı hareketinin ani yükselişi gibi faktörlerin tamamen farklı sonuçlara yol açması her zaman mümkündür.

8. Düzen siyasetinin bütün düzlemlerini içine alan teslimiyetçi ve pazarlıkçı kanatlar arasındaki mücadelenin Türkiye toplumundaki siyasal-ideolojik dengeleri hiç etkilemeyeceğini düşünmek saçmadır. Hayat pahalılığı ve depremin toplumun muhafazakar kesimlerinde yarattığı sarsıntının sonuçları ve sınırları henüz tam olarak ortaya çıkmamıştır. Bu sarsıntının Türkiye’de bağımsızlıkçı, devletçi, Cumhuriyetçi, hatta seküler birikim açısından yeni bir kaynak anlamına geldiği oranda, bu birikimde yapısal bir değişime yol açması beklenebilir. Yoksul ve muhafazakar kesimlerin kovuklarından çıkması, ideolojik mücadele açısından komünist harekete yeni ve çok ciddi sorumluluklar yüklemektedir. Bu sorumluluğu yerine getirememek, sosyalizm mücadelesi açısından yaşamsal önem taşıyan bağımsızlıkçı, devletçi, Cumhuriyetçi ve seküler birikimin büyük ölçüde değersizleşmesine yol açacaktır. Bu alana etkili bir müdahalenin ise komünist harekete muazzam bir enerji kaynağı yaratması olasıdır.

9. Son aylarda düzen siyaset ve kurumları içinde sürmekte olan mücadelede ABD ve NATO ile daha yakın işbirliğini savunan kesimin ağırlığını hissettirmeye başlamasının en temel nedenlerinden biri Türkiye kapitalizminin gereksinimleri doğrultusunda yeniden yapılandırılan ekonomi

politikalarının ihtiyaçlarıdır. Bu politikaların sermaye açısından istenen sonuçları vermesi için gerekli kaynaklar, Kuzey Amerika ve Avrupa'daki güçlü emperyalist odaklarla işbirliğini gerektirmektedir. Bunun karşısındaki “yerli ve milli” söyleminin arkasına sığınan pazarlıkçı unsurlar, içlerindeki bürokratlar dahil olmak üzere, büyük ölçüde ya sermaye sınıfının parçası ya da onun uzantısı durumundadır. Her defasında kanıtlandığı gibi, bırakın anti-emperyalizmi, sermaye sınıfının şu ya da bu emperyalist gücün karşısında kendi değerleri açısından dahi “ilkeli” bir pozisyon alması olanaksızdır.

10. Türkiye’de düzen siyasetinin içindeki taraflaşmanın bütünüyle özgürlükçü bir paradigmayla hareket eden Türkiye “solu”nu belirlemesi şaşırtıcı değildir. Taraflardan birinin faşistleri de içermesi, diğer tarafta konumlanmanın hiç sorgulanmaması sonucunu da doğurmuştur. Zaten Türkiye “solu”nda herhangi bir şeyi sorgulama niyet ve enerjisinin kaldığı kuşkuludur. Türkiye solu Ekrem İmamoğlu’nun sunduğu siyasal ve maddi olanakların arkasında dizilmekle kalmamış, TÜSİAD sermayesinin Türkiye projeksiyonuna yancı olmuş, AKP ve devlet içindeki “fabrika ayarına dönüş” söyleminden medet ummaya başlamıştır. Burada kuşkusuz kendi ajandası doğrultusunda hareket eden Kürt siyasetinin etkisi ve CHP’nin “yükselişi”nin yarattığı konfor alanının da rolü hesaba katılmalıdır.

11. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sermaye egemenliği, siyaset alanında yalnızca hükümetteki parti tarafından temsil edilmez. Burjuva diktatörlüğünün sürdürülebilirliğinin koşulu, farklı söylemlere sahip parti ya da şahısların toplumu düzen sınırları içinde tutabilmesidir. Sermaye çok özel koşullarda bu göstermelik çeşitlilikten vazgeçebilir ve tekçi bir siyasal yapıya yönelebilir. Ancak daha yaygın ve esas olan, burjuva partilerinin birbirini tamamlamasıdır. Bu anlamda 2024 Yerel Seçimleri’nden sonra CHP ile AKP arasında yaşanan normalleşme süreci, emekçi yığınlar açısından son derece ağır sonuçları olan ekonomik program uygulanırken siyasi bir gerilim ya da kriz istemeyen sermaye sınıfının doğrudan müdahalesi ile gerçekleşmiştir. CHP’nin daha fazla inisiyatif alması, masada şekillenen işbölümünün bir sonucudur. Özgür Özel yönetimi bu işbölümündeki sınırları ve nerede durması gerektiğini hızlı bir biçimde öğrenmiştir.

12. Normalleşme iddiası etrafında yaratılmak istenen iyimserliğin hiç etkilemediği alan ise AKP’nin dinselleşme adımlarını kesintisiz bir biçimde sürdürmesindedir. Bu ısrarın en önemli nedeni, laiklikle hesaplaşmanın AKP açısından aralıksız ve sonu gelmeyen bir gündem olmasıdır. Düzen siyasetinde bu müdahalelere dönük hiçbir direncin kalmadığı bir ortamda iktidarın kendisini var ettiği en belirgin ideolojik kulvarı boşlaması zaten beklenemez. Tarikatların siyasal alandaki ağırlığı ve birbirleriyle girdiği rekabetin doğal sonuçlarından biri de gericileşmedir. Türkiye’deki dinci cephe içindeki hegemonya mücadelesi, bu alanda at oynatan bütün aktörleri radikalleşmeye yöneltmekte, AKP de bir koalisyon olarak bu eğilime ayak uydurmaktadır. Son olarak hayat pahalılığı karşısında çaresiz bırakılan geniş bir toplumsal kesimi kontrol etmek için “kutsal” olana daha fazla başvurulduğunu da söylemek gerekir.

Görev tanımı

13. Türkiye Komünist Partisi, düzen siyasetinde gözlenen taraflaşmada “Saray rejimiyle mücadele” kolaycılığını tümüyle reddeder. Avrupalı emperyalistlere demokrasi ve özgürlükler açısından gizli ya da açık bir kredi açan, iyi tarikat-kötü tarikat saçmalığına inanan, TÜSİAD’ı sermaye içindeki modern ve ileri unsur olarak gören, CHP’nin ya da Kürt siyasi hareketinin kanatları altında bir büyüme stratejisi benimseyen bir “sol” ile her tür özdeşlik görüntüsünden uzak durur. “Sol” içindeki diri, devrimci unsurlara yapılacak en büyük iyiliğin, bağımsız bir hattın güçlenişinin onları

bir kopuş için cesaretlendirmesini sağlamak olduğu gerçeğinden hareket eder. Bu bağlamda Parti, içi boşaltılmış “sol” kavramını bir kenara koyarak komünist karakterini iyice öne çıkarır.

14. Parti, düzen içine yerleşmenin ve sınıf uzlaşmacılığının teorik gerekçelerini oluşturmak için küçük burjuva radikalizmiyle sosyal demokrasiyi harmanlayan “Marksist” akımlarla ideolojik mücadeleye daha fazla kaynak ayırır. Türkiye’deki devrimci birikimin entelektüel alanda fazlasıyla eklektik ve bütün çabalara rağmen sığıltan kurtulamayan bu “yeni sosyal demokrat” çizgi tarafından temsiline önüne geçilir.

15. Yerli ve milli söylemiyle bir yandan Cumhuriyetçi, bağımsızlıkçı duyarlılığı olan kesimleri yeni-Osmanlıcı bir stratejiye ikna etmeye, öte yandan her tür baskıya, emekçi sınıflara dönük saldırılara, yolsuzluklara, siyasetin alanını daraltmaya ve genel olarak faşist uygulamalara meşruluk kazandırmaya çalışan kesimlerin etkisinin kırılması için çok yönlü bir mücadele yürütülür. Liberal “sol”un kozmopolitanizminden ve kimlikçi siyaset kültüründen bıkip söz konusu kesimin çekim alanına giren Cumhuriyetçi aydın, sanatçı, gazeteci ve bilim insanlarının bu söylemin içinde kaybolup gitmelerinin engellenmesi için araçlar geliştirilir. Emekçilerin istikrar ve güvenlik arayışını istismar ederek halk düşmanı politikaları “güçlü Türkiye” vaadi ile örten “pazarlıkçı” kanadın sınıf karakteri sergilenirken, “güçlü Türkiye”ye sosyalizmde erişilebileceği somut bir biçimde anlatılır. “Sol”da uç veren “zayıf Türkiye” stratejisi mahkum edilir, ülkeyi kırılğanlaştıranın sermaye diktatörlüğü olduğu gerçeği daha etkili ve yaygın biçimde işlenir.

16. Parti, muhafazakar ideolojilerin etkisi altında olup da komünistlerle iletişime geçmekten çekinmeyen, onları dinleyen ve ikna edilmeye açık emekçi ve yoksul kesimlere dönük kolaycılıktan uzak bir yaklaşım geliştirir. Bu konuda küçük de olsa sonuç alınan yerleşimlere ilişkin gerçek ve ayrıntılı veriler toplanır ve incelenir. Semt evlerinin bu kesimlerle iletişimin önünü açacak bir biçimde yeniden yapılandırılması planlanır. İşyeri örgütlenmesinde parçalı ve yerel karakterdeki direnişlerin ve sendikal pratiklerin muhafazakar işçilerle temas açısından sağladığı olanaklar en verimli şekilde değerlendirilirken partinin sınıfın örgütlenmesi için geliştirdiği araçların içerik ve biçimi radikal biçimde gözden geçilir. Kadın Dayanışma Komiteleri, muhafazakar yerleşimlerdeki kadınlarla iletişimde liberal kadın hareketinin yarattığı kirliliği bertaraf edecek bir içerik geliştirir, bu alanda ideolojik ve siyasi mücadeleyi güçlendirir.

17. Türkiye’de siyaset alanını kilitleyen ve aslında birbirini tamamlayan iki sermaye çizgisinin “modern, batılı, demokratik, Avrupalı” ya da “otoriter, yerli, milli, güçlü, emperyal” seçeneklerinin toplumu esir almasının önüne geçmek amacıyla sosyalizmi güncel bir toplumsal düzen olarak emekçi halkın gündemine sokacak bütünlüklü, modern ve devrimci araçlar geliştirilir. Bu doğrultuda 2025 yılının başında sermaye diktatörlüğüne karşı sosyalist seçeneği emekçi halkın gündemine yaygın bir biçimde sokacak geniş çaplı bir ideolojik saldırı için hazırlıklara başlanır.

18. Parti seslenme kanallarını bu zorlu ideolojik ve siyasal görevin üstesinden gelecek şekilde yapılandırır. İzlenmeyip okunmadığı halde iktidarın aktardığı muazzam kaynaklarla ayakta tutulan yandaş medyanın bir benzerini yerel yönetimlerin sunduğu olanakları kullanarak yaratan CHP ve CHP’nin çeşitli hiziplerinin TKP’ye alan açmasını beklemekten ve partimizin birçok platforma dağılmış olan dostlarının son derece değerli çabalarıyla yetinmeksizin, partinin sesi mümkün olan en geniş toplumsal kesimlere ulaştırılır.

19. Cumhuriyetçi birikimin liberal ya da ulusalcı etkilerden arındırılması, sosyalizm hedefi ile sağlıklı bir iletişim ve etkileşim içinde olması için gündeme getirdiğimiz Türkiye Halk Temsilcileri Meclisi'nin adım adım bir mücadele, örgütlenme ve tartışma ağına dönüşmesi için inisiyatif alınır.
20. Eğitim ve sağlık gibi temel toplumsal hizmetlerde özel sektörün yarattığı tahribata karşı yaygın ve etkili bir mücadele örgütlenir. Eğitimde bilimsellik ve laikliğin, sağlıkta kalitenin parayla ulaşılabileceğine ilişkin yanılsamaya karşı sert bir ideolojik-siyasi karşı koyuş geliştirilir.
21. Parti laiklik ve aydınlanma mücadelesinin şiddetini artırır. Tarikatların kamusal ve toplumsal hayattaki yerinin geriletilmesi, eğitim başta olmak üzere birçok alanda sürdürülmekte olan gerici müdahalelere karşı etkili bir direnç örgütlenmesi, aydınlanmacı birikimin karşı atağa geçmesi için bütün kaynaklar harekete geçirilir, THTM'nin bu doğrultudaki çalışmalarına destek olunur. Bu mücadelenin en önemli halkalarından biri, inançlı kesimlerde laiklikle ilgili zaman zaman gözlenen her tür kafa karışıklığının giderilmesidir.
22. AKP tarafından gündeme getirilen yeni Anayasa hazırlıklarının hiçbir meşruiyeti bulunmamaktadır. 2002'den bu yana gelen karşı devrimci adımların temel bir belgeyle taçlandırılması girişimlerine karşı etkili bir karşı koyuş örgütler. Yeni Anayasa hazırlıklarına "öneriler" ile katılmanın bu karşı devrim sürecine destekten başka anlam taşımayacağını ısrarla vurgular ve uyarma görevini yerine getirir. Bu gündeme sosyalizmin Türkiye'de siyasal, ekonomik, toplumsal ve kültürel alanlarda ne anlama geleceğini, partinin en temel belgelerinden biri olan Toplumcu Anayasa'da da yer aldığı gibi, açık bir biçimde ortaya koyarak müdahale eder. Bu doğrultuda THTM'nin yürüteceği çalışmalarla eşgüdüm sağlanır.
23. Türkiye'nin artan bölgesel etkisi ve Türkiye kapitalizminin yüksek teknolojiye daha fazla alan açan değişiminden etkilenen, yurtseverlik ve kamuculuk ile milliyetçilik ve emperyal vizyon arasında gidip gelen mühendis, teknik eleman ve bilim insanlarının sosyalist mücadeleye kazanılması için araçlar geliştirilir. THTM'nin bu bağlamda da rol üstlenmesi için çaba harcanır.
24. Parti liberal-ulusalcı, hilafetçi-Türkçü, Kürtçü-Türkçü gerilimlerinin emekçi kitleleri paralyze ettiğinin bilincinde olarak, tarihsel bir tıkanmanın eşliğindeki bu ideolojilerin kendilerini var edebildikleri "güncel" referansları boşa düşürecek bir hız ve etkiyle hareket eder. Bu ideolojilerin birbirine sağladığı meşruiyetin farkında olarak bu taraflaşmada kutup başlarını değil, taraflaşmanın kendisini mahkum edecek yöntemler geliştirir.
25. Yerel yönetimlerin yarattığı olanakların cazibesine kapılarak CHP'yi tartışmaktan ve sorgulamaktan tamamen vazgeçip düzen içi konumlanışlarını kalıcılaştıranların dışında kalan az sayıdaki devrimci unsuru sosyal demokrasiden koparacak çok yönlü bir müdahale hayata geçirilir.
26. Parti, örgütlü çalışma yürüttüğü her ilçe ve mahallede yerel yönetimleri takibe alır, Meclis toplantılarını izler, halkı bilgilendirir, mücadele konusu olan başlıklarda harekete geçer. Bu konuda partili uzmanlar işlevlendirilir, parti dostları göreve çağrılır. Dürüst, yurtsever meclis üyeleri ve muhtarlarla ortak hareket edilir, yerel Halk Temsilcileri Meclislerinin kuruluşunda "yerel yönetim" gündemleri özellikle ön plana çıkarılır.
27. Yıllardır 1 Mayıs'ları içeriksizleştiren, Taksim yasağını günü geçiştirmek için bir bahaneye dönüştüren, kitlesel eylemler yerine sendika yönetimlerine daralmış etkinlikleri tercih eden, kendi aralarındaki rekabet nedeniyle en basit organizasyon sorunlarını dahi çözemeyen, miting kürsülerini

düzen partilerine açan sendika yönetimleri bu yıl Saraçhane’de sergiledikleri büyük sorumsuzlukla 1 Mayısları düzenleme ehliyetini tamamen yitirdiklerini göstermiştir. Türkiye Komünist Partisi, bugünkü sendikal anlayışın sorumluluğunda düzenlenecek 1 Mayısların parçası olmaz, işçi sınıfının mücadele gününün emekçi kitlelerin enerjisini artıracak bir içerikte geçmesi için inisiyatif alır.

28. Kongre, partinin örgütsel ve siyasal açıdan derinleşmesini temel hedef olarak belirler. Derinleşme, parti çalışmalarında zaman zaman gözlenen kökleşememe, süreksizlik ve enerjisizlik gibi sorunların çözümü bağlamında gündeme gelir. 2017 sonrasındaki Kongre ve Konferanslarda alınan kararlar derinleşme hedefinin doğrultusunu belirler. Bu sorumluluğu yerine getirecek kaynaklara, motivasyon ve kararlılığa fazlasıyla sahip olmanın bilinciyle Parti, Kongre sürecinin son oturumunda Kongre kararlarının örgütsel ayrıntılarını ele alır.

29. Türkiye Komünist Partisi üye ve gönüllülerinin sosyalizm mücadelesinde kalıcılışmalarını sağlamak üzere atılan örgütsel adımları 14. Kongre sürecinde tamamlar. Partinin rapor, kayıt ve üye takip sistemindeki bütün eksiklikler giderilir. Partinin bütün kademelerinin konuya ilişkin gelişkin bir sorumlulukla hareket etmesi için önlem alınır. Bir devrimci parti olarak TKP, sosyalizm mücadelesinin gereksinimleri doğrultusunda enerji ve zaman kaybını en aza indiren, partinin bütün kaynaklarının katılımını gözetken, yaşam ve çalışma koşulları her geçen gün daha da ağırlaşan emekçilerin parti yaşamına katılımını kolaylaştıran gelişkin bir işleyişi yerleştirir. Geçmişten bugüne gelen bazı alışkanlık ve ezberlerden kurtulur; komünist hareketin örgütsel kültürünü Leninist öncülük anlayışının ve sosyalist devrimin güncelliğinin belirlediği gerçeğinden hareket eder. Partinin kendini değil, mücadeleyi ve toplumsal dinamikleri yöneten bir devrimci araca dönüşmesi için parti yaşamına yeni unsurlar ekler.

30. Parti yaşamında kolektivizmin güçlendirilmesi için ek önlemler alınır. Parti militan ve dostlarının sermaye düzeninin kuşatmasına karşı bireysel ve sonuçsuz çözümlere mahkum olmamaları için parti içi iletişim ve dayanışma güçlendirilir. Sosyal medyanın parti hukuku ve kolektif kültürüne verdiği zarar minimize edilir. Parti eğitimlerinin hiçbir koşulda kesintiye uğramaması için önlemler alınır; eğitim mekanizmaları her kademe ve ihtiyaç için belli standartlara kavuşturulur. Teorik üretim ve ideolojik mücadele alanında partinin mevcut birikiminin etkili bir biçimde kullanılması için bütün kaynaklar harekete geçirilir, partililer arasında teorik üretim ve yaratıcılığın güçlenmesi için kanallar açılır.

31. Parti dijitalleşmenin getirdiği olanaklardan yararlanmak için özel görevlendirmelere gider, yapay zekanın etkili bir biçimde kullanılması için adım atar. Siber saldırılara karşı partinin siyasal ve örgütsel varlığının korunması için önlem alınır. Üyelerimizin yeni teknolojileri sosyalizm mücadelesinin çıkarları doğrultusunda etkili kullanabilmelerinin koşulları yaratılır.

32. Türkiye Komünist Partisi’nin bütün örgütleri, “derinleşme” hedefinin faaliyet alanlarında kökleşmek ve bir hegemonya mücadelesi içine girmekle mümkün olduğu bilinciyle hareket eder. Kongre’yi takip eden haftalarda bütün örgütler bu doğrultuda dönem hedeflerini belirler ve MK onayına sunar. Türkiye Komünist Gençliği ve Kadın Dayanışma Komiteleri de Kongre’nin hemen ardından kendi konferanslarını toplar ve kongre kararları doğrultusunda dönem hedeflerini belirler. Partinin kültür-sanat alanındaki üretim ve mücadelesi bu alanda çalışan partililerin katılımı ve Kongre’nin belirlediği siyasal ve örgütsel görevler ışığında toplanacak bir konferansla masaya yatırılır.

33. Türkiye Komünist Partisi'ne kendi ilke, değer ve hedeflerini terk etmesi için 2014'te yapılan müdahale mutlak olarak başarısız olmuştur. Bu başarısızlık yalnızca Türkiye Komünist Partisi'nin ilke, değer ve hedeflerini koruyup güçlendirmek konusundaki kararlılığın değil, yeni bir liberal operasyonun Türkiye'de "sosyalizm"i temsil iddiasının arkasındaki kofluğun kısa sürede ortaya çıkmasının sonucudur. Türkiye Komünist Partisi'nden 2014'teki ayrışmada kopanların kendi aralarında yaşadığı sayısız bölünme o sıralar ısrarla vurguladığımız "ilkesiz birlikteliğin" kanıtı olmanın ötesinde bir anlam taşımaktadır. Liberal yönelimli bir müdahale, o müdahalenin bilerek ya da bilmeyerek parçası olanları konsolide edememişse bunda TKP'nin dünden bugüne taşıdığı siyasal ve örgütsel doğrultunun ağırlığı vardır. Bu bağlamda, Türkiye Komünist Partisi bundan on yıl önce yaşananların nedenlerini kavrayan, kendisini TKP'nin tarihsel misyon ve programı ile özdeşleştiren bütün komünistleri saflarına davet etmektedir.

34. Kongre, Türkiye'nin ve dünyanın aydınlık geleceğine olan sarsılmaz inançla, tüm partilileri ve parti dostlarını selamlar; Türkiye'deki bütün komünistleri TKP saflarına davet eder.